

WÓJT GMINY LIPOWA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIPOWA

TOM I

DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO UWARUNKOWANIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

(tekst jednolity)

ZAŁĄCZNIK NR DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY LIPOWA Z DNIA 2022 R.

OPRACOWAŁA:

ASTA- PLAN

PRACOWNIA URBANISTYCZNO - ARCHITEKTONICZNA

KIEROWNIK PRACOWNI

mgr inż. arch. Anna Staniewicz /uprawnienia nr 999/89/
POŁUDNIOWA OKRĘGOWA IZBA URBANISTÓW KT 199

ARCHIMEDES

PRACOWNIA URBANISTYCZNA

Główny projektant: mgr inż. Paweł Duś

Zmienione fragmenty tekstu oznaczono szarym tłem

Druga zmiana studium:

Zmienione fragmenty tekstu oznaczono niebieskim tłem

Wykreślone fragmenty tekstu oznaczono czerwonym tłem

LIPOWA, CZERWIEC 2022 r.

Spis treści:

I. WSTĘP

- 1. PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA STUDIUM**
- 2. ZAKRES OPRACOWANIA**
- 3. MATERIAŁY WYJŚCIOWE**

II. UWARUNKOWANIA

- 1. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE TERENU**
- 2. ANALIZA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM.**
- 3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY**
- 4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY**
 - 4.1. Regionalizacja, budowa geologiczna, rzeźba, gleby, klimat, wody, roślinność, świat zwierzęcy, krajobraz
 - 4.2. Stan środowiska przyrodniczego i identyfikacja źródeł zagrożeń
 - 4.3. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna
- 5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ**
 - 5.1. Formy ochrony zabytków
 - 5.2. Rejestr zabytków nieruchomych
 - 5.3. Gminna ewidencja zabytków
 - 5.4. Parki kulturowe
 - 5.5. Dobra kultury współczesnej
 - 5.6. Stanowiska archeologiczne
- 6. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH**
- 7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW**
 - 7.1. Struktura demograficzna. Prognoza demograficzna.
 - 7.2. Turystyka
 - 7.3. Rynek pracy i bezrobocie
 - 7.4. Usługi publiczne – poziom zaspokojenia potrzeb
 - 7.5. Problematyka rewitalizacji
- 8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY**
 - 8.1. Analiza społeczna
 - 8.2. Analiza ekonomiczna
 - 8.3. Analiza środowiskowa
 - 8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
- 9. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA**
 - 9.1. Zagrożenie powodziowe
 - 9.2. Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych
- 10. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH**
- 11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH**
 - 11.1. Udokumentowane złoża kopalin
 - 11.2. Zasoby wód podziemnych
- 12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH**
- 13. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**
 - 13.1. Komunikacja drogowa
 - 13.2. Gospodarka wodno-ściekowa

13.3. Elektroenergetyka

13.4. Gazownictwo

13.5. Ciepłownictwo

13.6. Telekomunikacja

13.7. Gospodarka odpadami

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

15. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA

WSTĘP

1. PODSTAWA I CEL OPRACOWANIA STUDIUM

Niniejsze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa (zwaną w dalszej treści dokumentu „studium”) opracowano zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 647 z późniejszymi zmianami).

Bezpośrednią podstawę prawną przystąpienia do prac nad projektem nowej edycji studium stanowi Uchwała Nr VI/23/11 Rady Gminy Lipowa z dnia 10 lutego 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Lipowa.

Podstawę formalną stanowi umowa Nr 6720.1.2012 zawarta w dniu 27.07.2012 r. pomiędzy Gminą Lipowa a Pracownią Urbanistyczno - Architektoniczną ASTA – PLAN, Kraków; ul. Królewska 80/12.

Studium sporządzono w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Studium stanowi podstawowy dokument dla koordynacji działań samorządu lokalnego, uwzględniające potrzeby społeczności oraz wypełniające wymogi zgodności z prawem.

Potrzeba opracowania nowej edycji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa wynikała zarówno z przesłanek formalnych, merytorycznych jak i oczekiwań mieszkańców wyrażonych we wnioskach o zmianę przeznaczenia terenu.

Opracowanie nowej edycji studium ma na celu doprowadzenie do zgodności dokumentu z - obowiązującym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego zatwierdzonym Uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. ("Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 68/2004 poz. 2049) zmienionym uchwałą nr III/56/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 r., - Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” przyjętą Uchwałą sejmiku nr III/47/1/2010 z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie: aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 poprzez przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020.), a także z innymi dokumentami strategicznymi.

Podstawę prawną przystąpienia do prac nad projektem zmiany studium stanowi Uchwała Nr XII/112/19 Rady Gminy Lipowa z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Lipowa.

Podstawę formalną stanowi umowa Nr RI.6720.4.2019.DC zawarta w dniu 30.09.2019 r. pomiędzy Gminą Lipowa a Pracownią Urbanistyczną ARCHIMEDES, Bielsko Biała; ul. Listopadowa 56.

Potrzeba opracowania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa wynikała zarówno z przesłanek formalnych, merytorycznych jak i oczekiwań mieszkańców i inwestorów wyrażonych we wnioskach o zmianę przeznaczenia terenu, w szczególności: uruchomienia terenów rekreacyjno – turystycznych w miejscowości Lipowa (przywrócenie ustaleń poprzednio obowiązującego planu miejscowego), uzupełnienia przeznaczenia terenów wynikłych z regulacji ewidencji gruntów (należących poprzednio do gminy Żywiec), wyznaczenia terenów pod lądowisko i innych.

Podstawą prawną przystąpienia do prac nad projektem drugiej zmiany studium stanowi Uchwała Nr XLI/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa.

Podstawę formalną stanowi Umowa Nr RI.6720.1.2022.DC zawarta w dniu 01.02.2022 r. pomiędzy Gminą Lipowa a Pracownią Urbanistyczną ARCHIMEDES, Bielsko-Biała, ul. Listopadowa 56.

Procedura planistyczna projektu drugiej zmiany studium wynika z potrzeby zmiany kierunku rozwoju obszaru obejmującego działkę ewidencyjną nr 687 na teren usługowy, z potrzeby realizacji lądowiska dla śmigłowców wraz z niezbędną infrastrukturą i terenem obsługi technicznej lądowiska (działka ewidencyjna nr 711/16) oraz realizacji przebudowy i zmiany lokalizacji ujęć wodnych na terenie działki ewidencyjnej 3022/1 w sołectwie Leśna wraz z dopuszczeniem na tym terenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (fotowoltaika) wraz z ich strefą ochronną.

Podstawę do opracowania studium stanowiły:

- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2012r. poz. 647 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zmian zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. nr 118 z 2004 r. poz. 1233),
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego zatwierdzony Uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. (Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 68/2004 poz. 2049), zmieniony uchwałą nr III/56/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 r.
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” przyjęta Uchwałą sejmiku nr III/47/1/2010 z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie: aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 poprzez przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020,
- Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w obszarze gminy Lipowa:
 - miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa uchwalony Uchwałą Nr VI/29/03 Rady Gminy w Lipowej z dnia 18 marca 2003 roku w sprawie miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa dla poszczególnych sołectw: Lipowa, Leśna, Sienna, Twardorzeczka, Ostre, Słotwina
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa uchwalona uchwałą Nr XX/144/08 Rady Gminy Lipowa z dnia 07.10.2008 r.,
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa w obrębie dotychczasowej jednostki urbanistycznej – 18.1.3RPO uchwalona uchwałą Nr XXXIX/277/10 Rady Gminy Lipowa z dnia 01.07.2010 r.,
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, w obrębie jednostki urbanistycznej – 23.1.RL położonej w sołectwie Lipowa uchwalona uchwałą Nr XII/56/11 Rady Gminy Lipowa z dnia 19.07.2011 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne problemowe wykonane dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa dla obszarów położonych w sołectwach Leśna, Lipowa, Ostre i Twardorzeczka, sporządzone w grudniu 2007 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla terenu znajdującego się w granicach administracyjnych gminy Lipowa, na którym planuje się budowę ujęcia wody dla gminy, sporządzone w sierpniu 2010 r.,
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, obejmujące obszar Spółdzielni Kółek Rolniczych w sołectwie Lipowa (dotychczasowa jednostka: 18.1.3RPO), sporządzone we wrześniu 2009 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, obejmującego obszar Spółdzielni Kółek Rolniczych w sołectwie Lipowa (jednostka: 18.1.3RPO), opracowana w styczniu 2010 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa w obrębie jednostki urbanistycznej – 23.1RL położonej w sołectwie Lipowa, opracowane w październiku 2010 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko sołectwa Lipowa, opracowana we wrześniu 2000 r.,

- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Twardorzeczka, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Sienna, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Ostre, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Słotwina, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Leśna, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa uchwalone uchwałą Nr VII/38/99 Rady Gminy Lipowa z dnia 31.03.1999 r.
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone przed ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzania projektu studium,
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu studium,
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone po terminie wyznaczonym w ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu studium,
- wnioski złożone przez instytucje i organy po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium.

2. ZAKRES OPRACOWANIA

Rada Gminy Lipowa podjęła Uchwałę Nr VI/23/11 w dniu 10.02.2011 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium uwzględnia się uwarunkowania określone w art.10, ust.1. Przystępując do niniejszego opracowania szczegółowo przeanalizowano aktualność uwarunkowań zapisanych w „starym” studium.

Po analizie dotychczas obowiązującego studium stwierdzono, iż uwarunkowania wynikające w szczególności z:

- dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu – uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - dotyczy to zwłaszcza istniejącego zasięgu terenów zainwestowanych. Oczywistym jest, iż od chwili uchwalenia obowiązującego studium gmina intensywnie się rozwijała, powstało wiele nowych obiektów na terenach do niedawna użytkowanych rolniczo, jak również wiele budynków zmieniło sposób użytkowania. Ponadto zrealizowane zostały nowe odcinki dróg i sieci infrastruktury technicznej;
- stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony – uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty;
- stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego – uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - zaistniałe zmiany dotyczą poprawy sytuacji w zakresie ochrony środowiska w tym sieci infrastruktury technicznej i komunikacji;
- stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej – uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty, zwłaszcza w zakresie ewidencji obiektów zabytkowych;
- warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia – uległy dezaktualizacji i wymagają korekty;
- zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia – wymagają uaktualnienia;
- potrzeb i możliwości rozwoju gminy - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty - zaistniała potrzeba wyznaczenia nowych terenów budowlanych wyrażona we wnioskach złożonych o przekwalifikowanie gruntów na cele budowlane;

- stanu prawnego gruntów – uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty;
- występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych – uległy w części dezaktualizacji w zakresie obowiązujących przepisów odrębnych;
- występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych – wymagają uaktualnienia;
- występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych - wymagają sprawdzenia;
- stanów systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami – uległy dezaktualizacji i wymagają korekty w związku z intensywnym rozwojem gminy;
- zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych - uległy w części dezaktualizacji i wymagają korekty.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w studium określa się w szczególności:

- kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenu - wymagają aktualizacji dotyczącej struktury i zasięgu wyznaczonych w studium terenów ustalonych dla rozwoju;
- kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania i przeznaczenia oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone z zabudowy – wymagają określenia i do precyzowania. Ustawa, na podstawie której opracowywano w roku 1999 studium nie wymagała umieszczania w nim tego rodzaj zapisów;
- obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk - w części wymagają zmiany. Obecnie obowiązują nowe ustawy wraz z rozporządzeniami dotyczące ochrony środowiska.
- obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej - uległy w części dezaktualizacji; zgodnie z obowiązującymi obecnie przepisami odrębnymi, w tym zadaniem własnym gminy jest aktualizacja ewidencji zabytków;
- kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej - uległy dezaktualizacji; w związku z intensywnym rozwojem gminy i potrzebą wyposażenia terenów w niniejszą infrastrukturę,
- obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym – wymagają aktualizacji zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa – obowiązujące studium gminy zostało uchwalone przed opracowaniem obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r. (Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 68/2004 poz. 2049), zmienionego uchwałą nr III/56/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 r.,
- obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planów miejscowych, w tym tereny rozmieszczenia wielkopowierzchniowych obiektów handlowych – zagadnienie wymaga szczegółowej analizy sporządzonej pod kątem potrzeb mieszkańców i możliwości lokalizacji tego typu obiektów handlowych w obszarze gminy;
- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne - należy podkreślić, iż gmina posiada w chwili dokonywania niniejszej studium, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej - uległy one dezaktualizacji;
- obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych – wymagają aktualizacji;
- obiektów lub obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny - stwierdzono brak takich obiektów i obszarów na terenie gminy,
- obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych – stwierdzono brak takich obszarów na terenie gminy;

- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji - wymagają określenia;
- granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych - stwierdzono brak takich obszarów na terenie gminy.

Zmianą studium objęto zarówno część tekstową jak i graficzną dokumentu. Rysunki studium opracowano na mapach topograficznych w skali 1: 10'000 w wersji cyfrowej na bazie programu EWMAPA 10.0.

Elaborat nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa składa się z:

- części tekstowej obejmującej:
tom I zatytułowany *Diagnoza stanu istniejącego - Uwarunkowania i możliwości rozwoju*;
tom II zatytułowany *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*;
- części graficznej obejmującej:
rysunek nr 1 studium zatytułowany - *Uwarunkowania rozwoju*;
rysunek nr 2 studium zatytułowany - *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*
rysunek poglądowy nr 3 zatytułowany – *Schemat kierunków rozwoju infrastruktury technicznej*

3. MATERIAŁY WYJŚCIOWE

- Uchwała Nr VI/23/11 Rady Gminy Lipowa z dnia 10 lutego 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych Gminy Lipowa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa uchwalone uchwałą Nr VII/38/99 Rady Gminy Lipowa z dnia 31.03.1999 r.;
- Plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące na terenie gminy Lipowa:
 - miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa uchwalony Uchwałą Nr VI/29/03 Rady Gminy w Lipowej z dnia 18 marca 2003 roku w sprawie miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa dla poszczególnych sołectw: Lipowa, Leśna, Sienna, Twardorzeczka, Ostre, Słotwina,
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa uchwalona uchwałą Nr XX/144/08 Rady Gminy Lipowa z dnia 07.10.2008 r.,
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa w obrębie dotychczasowej jednostki urbanistycznej – 18.1.3RPO uchwalona uchwałą Nr XXXIX/277/10 Rady Gminy Lipowa z dnia 01.07.2010 r.,
 - zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa w obrębie jednostki urbanistycznej – 23.1.RL położonej w sołectwie Lipowa uchwalona uchwałą Nr XII/56/11 Rady Gminy Lipowa z dnia 19.07.2011 r.;
- mapy topograficzne w skali 1: 10'000 zakupione w Wojewódzkim Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach;
- mapy ewidencyjne w skali 1:2000 obszaru opracowania udostępnione przez Urząd Gminy Lipowa;
- ortofotomapy udostępnione przez Urząd Gminy Lipowa, otrzymane od Marszałka Województwa Śląskiego, Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach;
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone przed ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
- wnioski o zmianę przeznaczenia terenów, złożone po terminie wyznaczonym w ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;
- wnioski złożonymi przez instytucje i organy po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium;

- Opracowaniem ekofizjograficznym opracowanym dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa dla obszarów położonych w sołectwach Leśna, Lipowa, Ostre i Twardorzeczka, sporządzone w grudniu 2007 r.,
- Opracowaniem ekofizjograficznym dla terenu znajdującego się w granicach administracyjnych gminy Lipowa, na którym planuje się budowę ujęcia wody dla gminy, sporządzone w sierpniu 2010 r.,
- Opracowaniem ekofizjograficznym dla potrzeb zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, obejmujące obszar Spółdzielni Kółek Rolniczych w sołectwie Lipowa (dotychczasowa jednostka: 18.1.3RPO), sporządzone we wrześniu 2009 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, obejmującego obszar Spółdzielni Kółek Rolniczych w sołectwie Lipowa (jednostka: 18.1.3RPO), opracowana w styczniu 2010 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa w obrębie jednostki urbanistycznej – 23.1RL położonej w sołectwie Lipowa, opracowane w październiku 2010 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko sołectwa Lipowa, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Twardorzeczka, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Sienna, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Ostre, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Prognoza skutków wpływu ustaleń planu Lipowa na środowisko - sołectwo Słotwina, opracowana we wrześniu 2000 r.,
- Program ochrony środowiska dla gminy Lipowa na lata 2011 – 2018 aktualizacja;
- Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu ochrony środowiska dla gminy Lipowa na lata 2011 – 2018
- Plan gospodarki odpadami dla gminy Lipowa na lata 2011 – 2018 aktualizacja – marzec 2011;
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu plan gospodarki odpadami dla gminy Lipowa na lata 2011 – 2018;
- Uchwała nr VI/33/07 Rady Gminy w Lipowej z dnia 13 kwietnia 2007 r. w sprawie: Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Lipowa;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa, przyjęte uchwałą Nr XLVI/256/14 Rady Gminy Lipowa z dnia 16 czerwca 2014 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa – etap I, przyjęty uchwałą Nr L/359/18 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 czerwca 2018 r.;
- Mapy zasadnicze w skali 1:1000;
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, 2013 r.;
- Prognoza oddziaływania na środowisko do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa – etap I, maj 2018 r.;
- Lokalny Program Rewitalizacji, przyjęty uchwałą Nr IV/34/19 Rady Gminy Lipowa z dnia 24 stycznia 2019 r.;
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Lipowa, przyjęty uchwałą Nr XXVIII/158/16 Rady Gminy Lipowa z dnia 29 września 2016 r.;
- Plan Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+, przyjęty uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.
- Wnioski o zmianę ustaleń planu miejscowego oraz studium złożone w okresie przed przystąpieniem do zmiany studium;
- Wnioski złożone do zmiany studium wniesione po ogłoszeniu o przystąpieniu do zmiany studium;
- Wnioski złożone do zmiany studium wniesione po zawiadomieniu instytucji o zmianie studium;
- Bank Danych Lokalnych;

- System Ochrony Przeciw Osuwiskowej (SOP);
- Informatyczny System Osłony Kraju (ISOK);
- Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa, przyjęte Uchwałą Nr XXV/194/20 Rady gminy Lipowa z dnia 10 września 2020 r.;
- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa dla terenów położonych w sołectwach Lipowa, Twardorzeczka i Leśna uchwalony Uchwałą Nr XXXII/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 25 lutego 2021 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy lipowa – etap I uchwalona Uchwałą Nr XXVIII/214/20 Rady Gminy Lipowa z dnia 3 grudnia 2020 r.;
- Wnioski o zmianę ustaleń planu miejscowego oraz studium złożone w okresie przed przystąpieniem do zmiany studium (Uchwała Nr XLI/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 października 2021 r.);
- Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRZ) wykonane w II cyklu planistycznym wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej) na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Krajowego Zarządu Gospodarstwa Wodnego;
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” przyjęta Uchwałą Nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19 października 2020 r. w sprawie przyjęcia Strategii Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
- Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych dwóch studni czwartorzędowego poziomu wodonośnego położonych w Lipowej na działce na 711/16, marzec 2022.

I. UWARUNKOWANIA

1. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Gmina Lipowa, to gmina wiejska położona w powiecie żywieckim (stanowiąca 5,58% powierzchni powiatu), w województwie śląskim. Gmina jest położona na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny, w bliskiej odległości Jeziora Żywieckiego u podnóża masywu Skrzycznego (1257 m n.p.m.) najwyższego wzniesienia Beskidu Śląskiego w Zewnętrznych Karpatach Zachodnich.

Obszar gminy Lipowa graniczy:

- o od północy z gminą Buczkowice należącą do powiatu bielskiego,
- o od północnego-wschodu z gminą Łodygowice należącą do powiatu żywieckiego, o od wschodu z miastem Żywiec,
- o od południa z gminą Radziechowy Wieprz należącą do powiatu żywieckiego,
- o od południowego – zachodu z gminą Wiśła, należącą do powiatu cieszyńskiego, o od zachodu z gminą Szczyrk należącą do powiatu bielskiego.

Gmina Lipowa to średniej wielkości gmina o powierzchni 58,08 km², w skład której wchodzi sześć sołectw:

▪ Lipowa	o powierzchni	4052 ha co stanowi	69,76 % pow. gminy
▪ Leśna	o powierzchni	351 ha co stanowi	6,04% pow. gminy
▪ Twardorzeczka	o powierzchni	234 ha co stanowi	4,04% pow. gminy
▪ Sienna	o powierzchni	200 ha co stanowi	3,44% pow. gminy
▪ Słotwina	o powierzchni	270 ha co stanowi	4,65% pow. gminy
▪ Ostre	o powierzchni	701 ha co stanowi	12,07% pow. gminy

Liczba stałych mieszkańców Gminy Lipowa według danych Głównego Urzędu Statystycznego wynosi 10 818 osób, według danych Urzędu Gminy w gminie zameldowanych jest 10 514 osób z tego w poszczególnych miejscowościach:

o Lipowa	4 747 osób
o Leśna	2 163 osób
o Twardorzeczka	1 415 osób
o Sienna	962 osób
o Słotwina	802 osób
o Ostre	452 osób

Liczba zameldowanych mieszkańców Gminy Lipowa w poszczególnych miejscowościach w latach 2019 – 2021 według danych Urzędu Gminy przedstawia poniższa tabela:

Sołectwo	2019	2020	2021
Lipowa	4760	4812	4875
Leśna	2160	2162	2174
Twardorzeczka	1422	1434	1446
Sienna	967	960	967
Słotwina	818	814	802
Ostre	453	438	429
Ogółem	10580	10620	10693

Gmina Lipowa, zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski na regiony (Kondracki 2002), położona jest w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem, podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionie Beskidy Zachodnie, w mezoregionach Beskid Śląski i Kotlina Żywiecka.

Gmina jest położona na terenie Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny. Nad gminą dominuje najwyższe wzniesienie Beskidu Śląskiego tj. Skrzyczne (1257 m n.p.m.). Znajdują się tutaj i inne, ważne pod względem krajobrazowym wzniesienia: Ostre (935,2 m

n.p.m.), Palenica (751,9 m n.p.m.), Mała Palenica (618,5 m n.p.m.), a także bezimienne wzgórze w Słotwinie (481 m n.p.m.), w Oстрыm (574 m n.p.m.) i w Twardorzeczce (581,5 m n.p.m.). Najciekawsze panoramy można obserwować z licznych na tym terenie hal beskidzkich. Najbardziej rozległe i najpiękniejsze są tu hale: Ostre, Jaśkowa i Skrzyczne. Obszar gminy urozmaicają naturalne progi skalne, które tworzą małe, ale malownicze wodospady.

Na uwagę zasługuje duża lesistość terenu gminy, ponad 50% jej powierzchni, dla porównania - lesistość województwa śląskiego wynosi niecałe 32%, a całego kraju zaledwie 28%. Zdecydowaną większość powierzchni lasów (81%) zajmują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych. Pozostałe 19% to lasy indywidualnych właścicieli.

Gmina nie należy do terenów o silnie rozwiniętym rolnictwie. W indywidualnych gospodarstwach rolnych użytki rolne stanowią 37% ogólnej powierzchni gminy, z czego 70% stanowią grunty orne a reszta to łąki, pastwiska i sady.

Na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody nieożywionej „Kuźnie” i **cztery pomniki przyrody**. Rezerwat powołany został dla zachowania i ochrony tworów przyrody nieożywionej, zgrupowań wychodni skalnych i jaskiń oraz fragmentów dolnoreglowego lasu jodłowo-swierkowego.

Na terenie gminy Lipowa znajduje się wschodnia część obszaru Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski. Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski posiada duże znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, zidentyfikowano w tym obszarze 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz stwierdzono występowanie 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ostoja fauny typowej dla puszczy karpackiej. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin oraz bezkręgowców.

Część Gminy została, zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Bielskiego Nr 10/98 z dnia 16 czerwca 1998 r. objęta granicami Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Na terenie gminy Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego zajmuje 3146 ha, zaś jego otulina posiada powierzchnię 807 ha.

W granicach gminy znajdują się również obszary przyrodniczo cenne: Kościelec, Stary Bór, Dolina potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka, Łąka nad Wieśnikiem oraz Storczyk i Skalka w Leśnej.

Nieskażone środowisko naturalne, duże obszary leśne, pomniki przyrody i źródła czystej wody to największe walory gminy. Panują tu dogodne warunki do uprawiania sportu, turystyki i rekreacji. Szczególnie bogate zasoby nadają gminie turystyczny charakter oraz stanowią zachętę do zamieszkania. Liczba mieszkańców Gminy stale rośnie i powiększają się tereny zurbanizowane.

Zabudowa gminy, w przeważającej części posiada charakter pasmowy i położona jest głównie wzdłuż głównych dróg, tworząc pojedyncze lub wielokrotnie rzędy zabudowy. Obiekty są lokalizowane w luźnej, swobodnej i rozproszonej zabudowie.

Zabudowę stanowią, w przeważającej części budynki jednorodzinne, wolnostojące, murowane, kryte dachami spadzistymi. Niewielki udział w zabudowie stanowią obiekty usługowe wydzielające się skalą i charakterem od zabudowy mieszkaniowej. Tylko w jednej wsi gminy, w Lipowej, można wyróżnić koncentrację obiektów i urządzeń usługowych tworzących centrum usługowe gminy.

Układy przestrzenne poszczególnych wsi przedstawiają różny stopień zachowania pierwotnych postaci osiedleńczych. W oparciu o stopień czytelności formy pierwotnej w krajobrazie poszczególnych wsi, przeprowadzona została ocena wartości zachowanych układów przestrzennych na podstawie opracowania J. Bogdanowskiego, w której wyróżniono postać:

- modelową – prezentującą stan zachowania zbliżony do formy pierwotnej; przykłady: Sienna, Lipowa – Dwór,
- historyczną – przekształconą nawarstwieniami historycznymi, okresów nowożytnego i nowoczesnego, przede wszystkim układami rozrzuconymi, przysiółkowymi w odmianie łańcuchowej oraz rozproszonymi w odmianie jednodworczej, z wyraźną przewagą form pierwotnych (Leśna Stara, Lipowa Stara (część zachodnia)),
- tradycyjną – przekształconą nawarstwieniami okresu nowożytnego i nowoczesnego, przede wszystkim układami rozrzuconymi, przysiółkowymi w odmianie łańcuchowej i

skupowej i rozproszonymi w odmianie jednodworczej oraz współczesnymi w typie urbanizacyjnym w odmianie osiedlowej wielodrożnej i szeregowej, przy zachowaniu równowagi form tradycyjnych i współczesnych (Ostre, Leśna Nowa);

- przekształconą nawarstwieniami historycznymi oraz współczesnymi o dominującej nowej zabudowie rozwiniętej na kanwie dawnego, mniejszego układu osadniczego (Lipowa-dział, Lipowa-Podzielec, Słotwina, Twardorzeczka);
- współczesną – rozwijającą się na kanwie tradycyjnego rozłogu w obrębie obszarów dawniej nie zabudowanych (Lipowa-Brzeziny).

Przeprowadzona ocena wartości układów przestrzennych wsi wykazała, że obszar gminy zagrożony jest postępującą degradacją przestrzeni. Stan ten spowodowały niekorzystne zmiany urbanizacyjne zniekształcające obraz historycznego regionalizmu krajobrazowego. Weryfikacja obiektów zabytkowych gminnej ewidencji pozwala stwierdzić, że wiele obiektów w rejonach zabudowy siedliskowej wsi zostało wyburzonych i przebudowanych, zaś duża liczba budynków jest w złym stanie technicznym. Tendencja do eliminowania zabudowy tradycyjnej, miała w obrębie poszczególnych wsi charakter żywiołowy, a jej nasilenie przypadało na lata 1960-1980. W miejscach wyburzonych obiektów zabytkowych lokalizowano nowe inwestycje – najczęściej dominujące skalą, realizowane według typowych projektów przeznaczonych dla układów miejskich, o formach obcych w tradycji budowlanej regionu.

Wśród zachowanych w terenie zabytków przeważającą część stanowią przykłady tradycyjnej zabudowy pochodzącej z I i II ćw. XX w. oraz nieliczne już budynki powstałe w I i II poł. XIX w. Pierwotnie tradycyjne budynki mieszkalne i inwentarskie były charakterystyczne dla zabudowy siedliskowej. Obecnie występują one zazwyczaj w rozproszeniu. Pomimo, iż w porównaniu z przeszłością jest ich stosunkowo mało, to jednak właśnie one decydują o indywidualnym charakterze i tożsamości opisywanego terenu.

Ponadto na obszarze gminy można zaobserwować niekorzystne zjawisko jakim jest tendencja do rozpraszania zabudowy poza istniejące, historycznie ukształtowane zespoły osadnicze. Tendencje te na obszarze gminy mają ograniczony charakter, nie prowadzący do znaczących zmian proporcji między terenami zabudowanymi i otwartymi, jednak prowadzi to do stopniowego ograniczenia wartości krajobrazowych i widokowych obszaru.

Zurbanizowaną część powierzchni gminy stanowią tereny zainwestowane (około 8,5%) obejmujące przede wszystkim tereny zabudowy mieszkaniowej, usługowej i działalności gospodarczej oraz komunikacji.

Rodzaj użytkowania terenu	Pow.[ha]	%
tereny zabudowy mieszkaniowej	378,07	6,55
tereny usług	22,50	0,42
tereny PU – tartak (Lipowa)	2,12	0,04
RPO (w granicach ogrodzenia)	11,03	0,11
tereny sportu i rekreacji	5,30	0,09
tereny zieleni urządzonej (przy kościele w Leśnej)	0,41	0,01
tereny cmentarzy	3,32	0,06
tereny infrastruktury	1,38	0,02
tereny lasów	3078,03	53,02
tereny rolne	1499,70	25,82
tereny zieleni	740,35	12,74
tereny wód powierzchniowych	11,56	0,19
tereny komunikacji	54,23	0,93
Razem	5808	100

Cały obszar gminy ma pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, za wyjątkiem łącznie z niewielkim obszarem w miejscowości Leśna, który został włączony do gminy Lipowa w wyniku regulacji ewidencji. Obecnie obowiązuje miejscowy plan

zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa – etap I, przyjęty uchwałą Nr L/359/18 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 czerwca 2018 r., zmieniony Uchwałą Nr XXVIII/214/20 Rady Gminy Lipowa z dnia 3 grudnia 2020 r. oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa dla terenów położonych w sołectwach Lipowa, Twardorzeczka i Leśna, przyjęty Uchwałą Nr XXXII/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 25 lutego 2021 r.

2. ANALIZA WNIOSKÓW ZŁOŻONYCH DO STUDIUM

Niniejsza analiza jest świadectwem potrzeb i zainteresowań właścicieli gruntów w gminie dotyczących przekwalifikowania terenów będących w ich posiadaniu.

Do dnia ogłoszenia o przystąpieniu do sporządzania projektu zmiany studium do Urzędu Gminy wpłynęło 330 wniosków.

Po podjęciu przez Radę Gminy Lipowa uchwały Nr VI/23/11 z dnia 10 lutego 2011r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa, ogłoszono komunikat, który zawiadamiał wszystkich zainteresowanych o możliwości składania wniosków do studium. Zgodnie z obowiązującą procedurą wnioski te zarejestrowano oraz spisano w wykazie i stanowią integralną część dokumentacji planistycznej.

Po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu studium w obligatoryjnie określonym terminie (od 25.05.2012r. do 29.06.2012r.) do Urzędu Gminy wpłynęły 423 wnioski, które obejmowały łącznie 909 działek. Zebrane wnioski sukcesywnie analizowano. Poniższe zestawienie obrazuje, ile wniosków do zmiany studium złożono w poszczególnych wsiach gminy.

miejsowość	Ilość wniosków	Ilość działek
Leśna	32	85
Lipowa	253	552
Ostre	4	5
Sienna	47	87
Słotwina	46	109
Twardorzeczka	41	71
suma	423	909

Po upływie terminu określającego koniec zbierania wniosków wpłynęły jeszcze 35 wniosków, które obejmowały 96 działki.

miejsowość	Ilość wniosków	Ilość działek
Leśna	49	148
Lipowa	473	964
Ostre	15	20
Sienna	78	136
Słotwina	93	233
Twardorzeczka	80	143
suma	788	1652

Po podjęciu przez Radę Gminy Lipowa uchwały Nr XII/112/19 z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa, ogłoszono o możliwości składania wniosków do zmiany studium. Zgodnie z obowiązującą procedurą wnioski te zarejestrowano oraz spisano w wykazie i stanowią integralną część dokumentacji planistycznej.

Po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzania projektu studium w obligatoryjnie określonym terminie (od 25.05.2012 r. do 29.06.2012 r.) do Urzędu Gminy wpłynął 1 wniosek.

W przypadku procedury planistycznej projektu drugiej zmiany studium do Urzędu Gminy do dnia ogłoszenia o przystąpieniu do sporządzenia projektu drugiej zmiany studium wpłynęły 3 wnioski.

Po podjęciu przez Radę Gminy Lipowa Uchwały Nr XLI/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa ogłoszono możliwość składania wniosków do projektu drugiej zmiany studium. W wyznaczonym ogłoszeniu terminie – od 21.04.2022 r. do 11.05.2022 r. – nie wpłynął żaden wniosek od osób

fizycznych. Zgodnie z obowiązującą procedurą wnioski, które wpłynęły od organów i instytucji, spisano w wykazie oraz stanowią integralną część dokumentacji planistycznej.

Celem opracowania analizy było dokonanie oceny treści i ilości wniosków określającej aktualne potrzeby mieszkańców i właścicieli działek na terenie gminy. Efektem analizy było określenie koncentracji położenia wniosków i rozeznanie oczekiwani wnioskodawców w celu wyznaczania nowych terenów budowlanych w obszarze gminy.

Analizą objęto wszystkie wnioski zgłoszone do projektu studium przez osoby prywatne oraz uwagi i informacje przekazane przez instytucje i organy.

Analizę wniosków rozpoczęto od zapoznania się z ich treścią i lokalizacją na udostępnionych ewidencyjnych podkładach mapowych. Zbadano stan obecny zagospodarowania i zainwestowania terenu wniosku oraz terenów sąsiednich. Rozeznano obowiązujące przeznaczenie wnioskowanego terenu zapisane w ustaleniach i rysunkach obowiązującego studium oraz w ustaleniach i rysunkach obowiązujących planów. W ten sposób powstała dokumentacja każdego wniosku umożliwiająca jego merytoryczne, indywidualne przeanalizowanie.

Zebrana ilość wniosków jednoznacznie świadczy o dużym zainteresowaniu właścicieli gruntów na przekwalifikowanie terenów na cele budowlane, w tym przede wszystkim pod zabudowę mieszkaniową.

Za *pozytywne rozpatrzenie wniosku* należy rozumieć - włączenie wnioskowanych gruntów w całości lub w części (np. terenu umożliwiającego wydzieleni minimum dwóch normatywnych działek budowlanych) do terenów, w których możliwa jest realizacja zamierzenia inwestycyjnego wyrażonego we wniosku. Za *rozpatrzenie pozytywnie w części* wniosku należy traktować takie rozpatrzenie, które tylko w części (np. na określonych, nie wszystkich wymienionych we wniosku terenach lub na zasadzie tolerancji ustaleń studium) dopuszcza możliwość realizacja zamierzenia inwestycyjnego wyrażonego we wniosku. Za *negatywne rozpatrzenie wniosku* uznaje się brak możliwości realizacji zamierzenia inwestycyjnego wyrażonego we wniosku.

Należy podkreślić, iż dokument studium stanowi podstawę dla przekwalifikowania terenów na określone cele, natomiast dopiero opracowany plan miejscowy dokonuje faktycznej zmiany przeznaczenia poszczególnych terenów.

Wykaz odpowiedzi i stanowisk organów i instytucji określonych ustawą, zawiadomionych o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania projektu studium.

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków Zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa zostały zawiadomione instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium. W odpowiedzi do Urzędu Gminy wpłynęły informacje, wnioski i wytyczne zawarte w 15 pismach otrzymanych od:

1. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,
2. Tauron Dystrybucja S.A. Departamentu Rozwoju Sieci,
3. Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej,
4. Burmistrza Miasta Wisły,
5. Burmistrza Miasta Szczyrk,
6. Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie,
7. Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu,
8. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach,
9. Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach,
10. Komendy Powiatowej Policji w Żywcu,
11. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
12. Komendanta Karpackiego Oddziału Straży Granicznej im. 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu,
13. Śląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach,
14. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej,
15. Zakładu Gospodarki Komunalnej.

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa zostały zawiadomione instytucje i

organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu studium. W odpowiedzi do Urzędu Gminy wpłynęły informacje, wnioski i wytyczne zawarte w 15 pismach otrzymanych od:

1. Zarządu Województwa Śląskiego
2. Burmistrza Miasta Szczyrk
3. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Bielsku Białej
4. Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego
5. Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach
6. Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach
7. Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego
8. Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w Katowicach
9. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach
10. Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach
11. Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu
12. Gaz System S.A.
13. PSG Sp.z.o.o.
14. Tauron Dystrybucja S.A.
15. Orange Polska

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa, której procedura została przyjęta Uchwałą Nr XLI/239/21 Rady Gminy Lipowa z dnia 28 października 2021 r., zostały zawiadomione instytucje i organy właściwe do uzgadniania i opiniowania projektu zmiany studium.

W odpowiedzi do Urzędu Gminy wpłynęły informacje, wnioski i wytyczne zawarte w 17 pismach otrzymanych od:

1. Zarząd Województwa Śląskiego,
2. Agencja Wywiadu,
3. Wojskowe Centrum Rekrutacji, Ośrodek Zamiejscowy w Katowicach,
4. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Katowicach,
5. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
6. Marszałek Województwa Śląskiego (właściwy organ administracji geologicznej)
7. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Bielsku-Białej,
8. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach
9. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach
10. TAURON Dystrybucja S. A.
11. Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S. A.
12. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Węgierska Górka
13. Polska Spółka Gazownictwa, Oddział Gazowniczy z Zabrze,
14. Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie
15. Okręgowy Urząd Górniczy w Katowicach
16. Orange Polska
17. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu.

Podsumowanie:

Wszystkie informacje, wnioski i wytyczne zawarte w pismach od poszczególnych organów i instytucji zostały szczegółowo przeanalizowane przez zespół autorski i będą sukcesywnie zgodnie z procedurą i ustaleniami umowy wprowadzane w kolejnych etapach prowadzenia prac projektowych.

WYKAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIPOWA ZŁOŻONYCH PRZEZ ORGANY I INSTYTUCJE OKREŚLONE USTAWĄ PO ZAWIADOMIENIU O PODJĘCIU UCHWAŁY O PRZYSTĄPIENIU DO SPORZĄDZENIA STUDIUM.

			Zgłaszający
Lp	Data	Nazwisko i imię nazwa jednostki organizacyjnej i adres	Treść wniosku
1	2	3	4
1	2012.07.06	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego ul. Ligonía 46 40-037 Katowice	<p>Zarząd Województwa Śląskiego stwierdza, że przy sporządzaniu zmiany studium należy uwzględnić uwarunkowania wynikające z przebiegu zadania o znaczeniu ponadlokalnym pn.: „Budowa dróg ekspresowych w tym S1” przyjętego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 68 poz. 2049 z dnia 27 lipca 2004 r.).</p> <p>Jednocześnie Zarząd Województwa Śląskiego informuje, iż zapisy studium winny uwzględniać ustalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, określone w załączniku do pisma.</p> <p>Ponadto Zarząd Województwa Śląskiego wnioskuję o uwzględnienie w projekcie zmian studium uwarunkowań wynikających z wniosków przekazanych przez organy właściwe do opiniowania projektu studium, szczególnie w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrony środowiska, przyrody, krajobrazu kulturowego, ochrony uzdrowisk, dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej, - systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, - obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi oraz zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych, - obszarów występowania udokumentowanych złóż kopalin, - terenów zamkniętych i ich stref ochronnych.
2	2012. 07.27	Tauron Dystrybucja S.A. Departament Rozwoju Sieci ul. Batorego 17a 43-300 Bielsko-Biała	<p>Informujemy co następuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyjmujemy do wiadomości zawiadomienie o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium 2. Na terenie objętym studium posiadamy: <ol style="list-style-type: none"> a) linię napowietrzną 110 kV „Szczyrk-Żywiec”, b) sieć średniego (SN) i niskiego napięcia (nN). 3. Dodatkowe informacje dotyczące naszych urządzeń zlokalizowanych i planowanych do wybudowania na przedmiotowym terenie (w tym przebiegi linii), Autor studium może uzyskać w: <ol style="list-style-type: none"> a) Rejonie Wysokich Napięć przy ul. Czechowickiej 25 w Bielsku-Białej (sieć 110 kV), b) Rejonie Dystrybucji Żywiec przy ul. Wesołej 69 (sieć SN i nN). 4. W przypadku przeznaczenia danych terenów pod zabudowę mieszkaniową oraz przemysłowo- usługową należy przewidzieć konieczność zasilania obiektów w energię elektryczną poprzez linie kablowe i napowietrzne SN i nN oraz stacje transformatorowe SN/nN. 5. Zapisy studium winny umożliwiać remont. rozbudowę i przebudowę istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych oraz budowę nowych. zarówno w wykonaniu napowietrznym jak i kablowym w zależności od potrzeb. 6. W oparciu o zapisy studium. lokalizacja nowych oraz rozbudowywanych i przebudowywanych istniejących sieci i urządzeń elektroenergetycznych. winna być możliwa na obszarze objętym studium, w obrębie linii rozgraniczających wszystkie tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania 7. Zgodnie z art. 10 ust. 1 i ust. 2

		<p>Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27.03.2003 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 647) oraz z § 4 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. nr 118 poz. 1233). Projekt studium winien obejmować swym zakresem branżę elektroenergetyczną (infrastrukturę techniczną), w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) istniejące i projektowane linie WN. SN oraz stacje transformatorowe - w formie tekstowej i graficznej (na rysunku planu w skali od 1 :5000 do 1 :25000), b) informacje o planowanej rozbudowie sieci wynikającej z rozwoju struktury urbanistycznej Gminy, c) "obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego" - tj., wydzielone pasy terenu do budowy i rozbudowy sieci elektroenergetycznej. <p>8. Przy ustalaniu lokalizacji obiektów należy uwzględniać zapisy Polskich Norm: PN-EN 50341, PN-EN 50423, PN-E-05100-1. Norm SEP: N SEP-E-003. N SEP-E-004 oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30.04.2003 r. (Dz. U. z 2003 r. nr 192, poz. 1883) w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.</p> <p>9. Konieczność uzgodnienia z Tauron Dystrybucja S.A. planowanego do budowy obiektu występuje wówczas, gdy jego odległość od sieci jest mniejsza niż:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dla linii napowietrznej 110 kV - 14.5 m od skrajnego przewodu, b) dla linii napowietrznych SN - 6 m od skrajnego przewodu, c) dla linii napowietrznych nN - 2 m od skrajnego przewodu, d) dla linii kablowych SN i nN - 2 m od osi kabla. e) dla stacji transformatorowych SN/nN - 15 m od stacji. <p>10. Opracowane studium powinno zawierać informacje. że:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) sposób przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznej określa Operator Systemu Dystrybucyjnego W warunkach przyłączenia b) istnieje możliwość przebudowy urządzeń elektroenergetycznych na podstawie warunków przebudowy i zawartego Porozumienia, o które winien wystąpić Inwestor, do Operatora Systemu Dystrybucyjnego na etapie przystąpienia do opracowania szczegółowego planu zagospodarowania ww. terenu, c) szczegółowe zagospodarowanie terenów znajdujących się w strefach ograniczonej zabudowy, określonych w normach wyszczególnionych w pkt 8. podlega dodatkowemu uzgodnieniu przez dysponenta sieci (Operatora Systemu Dystrybucyjnego). <p>11. Zgodnie z art. 7 ust. 8d Ustawy Prawo energetyczne z dnia 10.04.1997 r. (Dz. U. z 2006 r. nr 89, poz. 625. z późno zm.) podmiot ubiegający Się o przyłączenie źródła wytwórczego do sieci elektroenergetycznej. dostarcza wraz z wnioskiem o określenie warunków przyłączenia wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo, w przypadku braku takiego planu, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonej we wniosku, jeżeli jest ona wymagana na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym lub decyzję o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej wydaną zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2011 r. nr 135. poz. 789). Ww. dokumenty powinny potwierdzać dopuszczalność lokalizacji danego źródła energii na terenie objętym planowaną inwestycją, która jest objęta wnioskiem o określenie warunków przyłączenia.</p> <p>W związku z powyższym, jeżeli na terenie objętym studium znajdują się źródła wytwórcze energii elektrycznej lub dopuszcza się możliwość budowy nowych źródeł wytwórczych energii elektrycznej sugerujemy, aby w przedmiotowym studium znalazły się zapisy umożliwiające ich przebudowę (m. In. wzrost mocy) lub lokalizację i przyłączenie.</p>
--	--	---

3	2012.07.03	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach Delegatura w Bielsku- Białej ul. Powstańców Śląskich 6 43-300 Bielsko-Biała	<p>Wnioskuję o uwzględnienie w treści Studium następujących uwag i wniosków konserwatorskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekt Studium winien zawierać opracowanie analizy historycznej, analizy wartości krajobrazu kulturowego, zaktualizowanego stanu zasobów obiektów i obszarów zabytkowych objętych ochroną konserwatorską i postulowanych do objęcia taką ochroną oraz określenie zasad ich ochrony. Studium winno uwzględniać ponadto zasady ochrony konserwatorskiej wynikające z gminnego, powiatowego i wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami, - -projekt Studium winien uwzględniać obiekty i obszary objęte ochroną prawną przez wpis do rejestru zabytków, oraz zasady ich ochrony, - projekt Studium winien uwzględniać obiekty i obszary (zabytki architektury i budownictwa, małej architektury, techniki, archeologiczne, cmentarze. skupiska tych obiektów, zespoły zabudowań itp.) figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz wyznaczonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji Zabytków gminy Żywiec oraz zasady ich ochrony (wykaz tych obiektów został przekazany przez tut. Urząd Gminie Lipowa pismem z dnia 23.12.2010 r. znak B-NR- PK/4160/3123/97/IO). W ramach opracowania Studium wykaz tych obiektów winien być zweryfikowany pod względem stanu zachowania i aktualizacji adresu. - projekt zmiany Studium winien uwzględniać strefy ochrony konserwatorskiej wynikające z w/w analizy historycznej gminy i analizy jego wartości krajobrazu kulturowego, z uwzględnieniem komponowanych założeń zieleni zabytkowej, - w celu właściwego sformułowania w/w wniosków konserwatorskich należy oprzeć się na dokumentacji archiwalnej dostępnej w tut. Urzędzie. tj.: - kartach ewidencyjnych zabytków: architektury i budownictwa, małej architektury, techniki, archeologicznych, cmentarzy itp, - decyzjach wpisu do rejestru zabytków wraz z załącznikami graficznymi. - ekspertyzach zabytkowych założeń parkowych, rezydencjonalnych, gospodarczych, - innych dostępnych materiałach archiwalnych.
4	2012.06.27	Burmistrz Miasta Wisły Plac B. Hoffa 3 43-460 Wisła	Informuję, że nie wnoszę wniosków do przedmiotowego studium
5	2012.06.25	Burmistrz Miasta Szczyrk	Wnioskujemy o uwzględnienie funkcji UT – usług turystycznych oraz strefy sportowo-rekreacyjnej, z możliwością uprawiania sportów narciarskich na terenie polany śródleśnej, przy Schronisku Turystycznym na górze Skrzyczne.
6	2012.06.18	Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie ul. Lubicz 25 31-503 Kraków	Informuję, że zgodnie z materiałami będącymi w posiadaniu tut. Urzędu na przedmiotowym obszarze nie ma terenów górniczych nadzorowanych przez Okręgowy Urząd Górniczy w Krakowie.
7	2012.06.18	Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu ul. Leśnianka 102a 34-300 Żywiec	<p>Informuje, że na terenie gminy Lipowa sprawuje zarząd nad następującymi drogami powiatowymi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nr 1402 S Słotwina-Godziszka (klasa drogi: „Z”) 2. Nr 1405 S Żywiec-Lipowa – Buczkowice (klasa drogi: „G”) 3. Nr 1455 S Pietrzykowice – Lipowa – Ostre – Twardorzeczka – Leśna (klasa drogi: „Z”) 4. Nr 1458 S Radziechowy – Twardorzeczka – Lipowa (klasa drogi: „Z”) <p>Przy ustalaniu zapisów w planowaniu zagospodarowania przestrzennego terenów przeznaczonych pod zabudowę, przylegających do ww. dróg powiatowych, należy kierować się następującymi zasadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - linie rozgraniczające przyjąć dla dróg klasy: „G”, „Z” – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. nr 43 poz. 430); - w liniach rozgraniczających lokalizacja obiektów i urządzeń wyłącznie o charakterze nietrwałym na warunkach

			<p>kreślonych w art. 35 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. nr 19, poz. 115 z późn. zm.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - tereny przeznaczone pod zainwestowanie powinny mieć powierzchnię, umożliwiającą wprowadzenie nowej zabudowy w odległościach zgodnych z treścią art. 43 ust 1 cytowanej ustawy; - tereny przeznaczone pod obiekty usługowe winny zapewniać również obszar na urządzenie parkingów z odpowiednią ilością miejsc postojowych; - w obrębie oddziaływania obszaru skrzyżowania dróg nie należy przewidywać lokalizacji obiektów usługowych o dużej uciążliwości dla ruchu – szczególnie przy drodze klasy „G”; - w głównych ciągach komunikacyjnych można przewidzieć lokalizacje Miejsc Obsługi Podróżnych (MOP), np. parkingi; - z uwagi na zalecenie ograniczenia liczby zjazdów, szczególnie dla terenów przeznaczonych pod nową zabudowę mieszkaniową (§8 pkt. 5 cytowanego rozporządzenia), dla nowych obszarów zabudowy wydzielać wspólne, tzw. dróg wewnętrzne dojazdowe z wykorzystaniem istniejącego systemu skomunikowania; - linie napowietrzne i urządzenia podziemne należy lokalizować zgodnie z przepisami ustawy oraz rozporządzenia.
8	2012.06.15	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach ul. Myśliwska 5 40-017 Katowice	<p>Wnosi uwagi oraz wnioski do zmiany studium uwarunkowań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Należy uwzględnić przebieg drogi ekspresowej 569 (będącej w budowie) zgodnie z decyzją nr 6/2009 z dnia 30 grudnia 2009 r. o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej wydaną przez Wojewodę Śląskiego. 2. Obsługa komunikacyjna terenów przyległych do drogi ekspresowej 569 wyłącznie poprzez układ dróg lokalnych, bez możliwości bezpośredniego włączenia do w/w drogi. <p>W przypadku lokalizowania na terenach przyległych do drogi ekspresowej 569 obszarów zabudowy usługowej, produkcyjnej itp. należy sporządzając projekt zmiany studium, zaplanować sposób obsługi komunikacyjnej poprzez układ dróg lokalnych lub inny zlokalizowany poza liniami rozgraniczającymi pas drogowy drogi ekspresowej 569. W związku z powyższym nie wyraża się zgody na skomunikowanie w/w terenów poprzez drogi dojazdowe zlokalizowane w liniach rozgraniczających drogę ekspresową 569.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Z uwagi na uciążliwości akustyczne od drogi ekspresowej 569 wnosi się o nie sytuowanie nowych terenów podlegających ochronie przed hałasem w tym terenów mieszkaniowych, usług oświaty i zdrowia, terenów rekreacyjnych w rejonie oddziaływania w/w drogi. W załączeniu przekazujemy mapę zasięgu oddziaływania hałasu stanowiącą wyciąg z <i>Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla budowy drogi ekspresowej 569 Bielsko-Biała - Żywiec - Zwardoń odcinek węzeł "Mikuszowice" - Żywiec</i>, celem wykorzystania na etapie sporządzania projektu zmiany studium. 4. Lokalizacja obiektów budowlanych (w tym sieci i urządzeń infrastruktury technicznej) w odległości od drogi ekspresowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2007 r. Nr 19, poz. 115 ze zm.). 5. Zakaz lokalizacji reklam, w tym reklam świetlnych, w szczególności o zmiennej treści skierowanych do uczestników ruchu drogowego drogi ekspresowej S1.
9	2012.06.14	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach ul. Powstańców 41a 40-024 Katowice	<p>Informuję, że zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. Nr 199, poz.1227 z późn. zmianami) dla ww. dokumentu właściwy organ sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie oddziaływania na środowisko należy uzgodnić z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.</p>
10	2012.06.14	Komenda Powiatowa Policji w Żywcu	<p>Informuję, że nie składałam żadnych wniosków.</p>
11	2012.06.11	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach	<p>Informuje, że nie jest organem właściwym do uzgadniania lub opiniowania projektu Studium. Ponadto informuje, że nie administruje drogami na terenie gminy Lipowa.</p>

		ul. Lechicka 24 40-609 Katowice	
12	2012.06.11	Komendant Karpackiego Oddziału Straży Granicznej im. 1 Pułku Strzelców Podhalańskich w Nowym Sączu ul. 1 Pułku Strzelców Podhalańskich 5 33-301 Nowy Sącz	Nie składa wniosków do projektu zmiany studium.
13	2012.06.06	Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Katowicach ul. Sokolska 65 40-087 Katowice	<p>Wnioskuję o uwzględnienie poniższych uwag:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. w uzgodnieniu z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie należy przyjąć w obrębie cieku Stawki i Czarny obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią (art. 9 pkt. 6b. 6c i 88d ustawy z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne -Dz. U. z 2012 r. Nr 28 poz. 145 -tekst jednolity); 2. podać poziom zagrożenia powodziowego i wprowadzić obowiązujące zakazy wykonywania robót lub czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe na wyznaczonych obszarach (art. 88f ust. 5 i 6 ww. ustawy); 3. dla umożliwienia wykonywania robót związanych z utrzymaniem i konserwacją ww cieku, a także stworzenia korytarzy ekologicznych należy wzdłuż jego brzegów wyznaczyć pasy ochronne o szerokości min. 10 m od górnych krawędzi skarp, z wprowadzeniem zakazu grodzenia nieruchomości przyległych do cieku w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu (art. 27 ww. ustawy). 4. w przypadku odprowadzenia wód deszczowych lub oczyszczonych ścieków do cieku należy spełnić warunki określone w ww. ustawie oraz rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24.07.2006 r. (Dz. U. nr 137 poz. 984 z późniejszymi zmianami); 5. w przypadku zmiany stosunków wodnych na przedmiotowym terenie koszty związane z ich przebudową lub odbudową będą obciążały przyszłego inwestora lub użytkownika; 6. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego należy uzgodnić z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Krakowie, 7. w zakresie melioracji wodnych szczegółowych występujących na terenie gminy Lipowa przedmiotowy plan uzgodnić ze Starostwem Powiatowym w Żywcu.
14	2012.06.04	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu	<p>Informuję, że w realizacji planów należy uwzględnić:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dojazdy do budynków w tym drogi pożarowe. 2. Zaopatrzenie wodne do celów przeciwpożarowych (sieć wodociągowa przeciwpożarowa z hydrantami nadziemnymi). 3. Możliwości intensywnego czerpania wody do celów przeciwpożarowych na sieciach wodociągowych o średnicy nominalnej nie mniejszej niż DN 250, na których powinny być instalowane hydranty nadziemne, spełniające między innymi następujące wymagania: <ol style="list-style-type: none"> a) średnica nominalna hydrantu powinna wynosić DN 100 lub DN 150, b) wydajność nominalna przy ciśnieniu normalnym 0,2 Mpa mierzonym na zaworze hydrantowym podczas poboru wody nie może być mniejsza niż 20 dm³/s, c) hydranty powinny być usytuowane w miejscach dostępnych z głównych dróg komunikacyjnych na terenie jednostki osadniczej. 4. Warunki zabudowy, w tym wymagane odległości między budynkami i odległości od granic działek.

			<p>5. Wykonanie budynków i obiektów budowlanych, zgodnie z wymaganiami przepisów techniczno-budowlanych.</p> <p>Powyższe wymagania zawarte są w następujących rozporządzeniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. (Dz. U. Nr 124, poz. 1030), - rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późniejszymi zmianami).
15	2012.06.04	Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Piłsudskiego 75 34-325 Łodygowice	<p>Zwracamy się z prośbą o uwzględnienie istniejącego ujęcia wody na potoku Żarnowiec, służącego do zasilania wodociągu obsługującego sołectwo Pietrzykowice. Ujęcie zlokalizowane jest na działkach nr. ewid. 841/6 i 836/6, położonych w Siennej. Działki stanowią własność Gminy Łodygowice.</p>

3. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Stan istniejący zagospodarowania przestrzennego gminy, posiada zróżnicowany charakter uzależniony od pełnionej funkcji i położenia. Pod względem planistycznym, oceniając ład przestrzenny należy podkreślić, iż jego stan ulega w ostatnich latach poprawie. Doceniane i chronione są wyjątkowe walory kulturowe i przyrodnicze obszaru gminy, poprawił się stan zanieczyszczenia wód, gleby i powietrza. Stale i szybko poprawia się stan wyposażenia gminy w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej.

Obszar gminy Lipowa charakteryzuje się zróżnicowanymi predyspozycjami przyrodniczymi, pozwalającymi na kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej. Są to:

- wysokie walory przyrodnicze o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym wskazujące na pełnienie funkcji przyrodniczo - ekologicznych regionu (obszar Beskidu Śląskiego),
- położenie w stosunku do obszarów pełniących funkcje połączeń przyrodniczych (korytarze ekologiczne), obszarów zagrożeń naturalnych (obszary zalewowe), obszarów o korzystnych warunkach uprawy roślin (obszary wysokich klas bonitacji gleb),
- położenie w stosunku do obszarów o dobrych cechach predysponujących do pełnienia funkcji mieszkaniowej (walory krajobrazowe, klimatyczne, zasoby wód powierzchniowych i podziemnych).

Należy podkreślić, iż gmina posiada co jest niewątpliwą zaletą, dogodne terenowe możliwości rozwoju, zarówno w zakresie lokalizacji funkcji mieszkaniowej, usługowej, a także działalności gospodarczej. Warunkiem jej realizacji jest dalsza rozbudowa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej.

Dla zapewnienia ładu przestrzennego w gminie należy uwzględnić określone w opracowaniu ekofizjograficznym przydatności poszczególnych terenów dla rozwoju funkcji użytkowych. Struktura przestrzenna gminy Lipowa ukształtowana i zdeterminowana jest przyrodniczymi cechami terenu. Wyróżnia się tu: rezerwat przyrody, pomniki przyrody, obszar Natura 2000, tereny o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych Beskidu Śląskiego, korytarze ekologiczne, obszary ochrony wód powierzchniowych. Przyrodnicza forma użytkowania pozwoli na ochronę zasobów przyrody. Bogactwo terenów przyrodniczo cennych stanowi punkt wyjścia na temat przydatności terenu do celów rekreacyjnych. Obszar gminy może być przydatny do pełnienia tej funkcji i może być to funkcja dominująca w gminie. Z racji swego położenia w stosunku do aglomeracji śląskiej przeznaczenie obszarów na tereny rekreacyjne w głównym stopniu wiązać się będzie z obsługą ludności z poza terenu gminy.

W gminie Lipowa występują tereny średnich klas bonitacyjnych gruntów rolnych III i IV. Rolnicza forma użytkowania zapewni ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W zakresie tego użytkowania preferowane są działania dążące do wzbogacenia struktury obszaru poprzez wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień glebochronnych. Ograniczenia tej formy użytkowania wynikają z położenia wartościowych gruntów rolnych w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych oraz w obszarach zagrożeń. Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych ogranicza zastosowanie środków chemicznych. Występowanie terenów o przewadze niższych klas bonitacyjnych, występowanie terenów mieszkaniowych o zabudowie rozproszonej z tendencją do zagęszczania zabudowy, występowanie terenów uzbrojonych w infrastrukturę techniczną wskazuje na formę zagospodarowania związaną z zabudową, głównie mieszkaniową.

W opracowaniu ekofizjograficznym, stanowiącym podstawowy materiał wyjściowy do opracowania projektu studium, dokonano szczegółowej analizy zasobów i predyspozycji przyrodniczych, w wyniku jej przeprowadzenia w obszarze gminy Lipowa wydzielono:

- Strefę przyrodniczą obejmującą obszary wskazane do pełnienia funkcji ochronnych,
- Strefę rolniczą obejmującą obszary wskazane do pełnienia funkcji rolniczych,
- Strefę osadniczą obejmującą obszary wskazane do pełnienia funkcji użytkowych.

W ustalonej w opracowaniu ekofizjograficznym Strefie przyrodniczej zostały wydzielone dwie podstrefy:

- Ia – obejmującą obszary węzłowe, najbardziej cenne przyrodniczo lasy Beskidu Śląskiego;

Ib – obejmującą korytarze ekologiczne rzek: Leśnianki z dopływem Twardorzeczki, Żarnówki, Kalnej z dopływem Wieśnika, Kalonki i Potoku Malinowego.

Tereny położone w strefie przyrodniczej podlegają ochronie przed urbanizacją, w tym zabudową.

W opracowaniu ekofizjograficznym, strefą przyrodniczą objęto: rezerwat przyrody, pomniki przyrody, obszar Natura 2000, tereny o wysokich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych Beskidu Śląskiego, korytarze ekologiczne, obszary wód powierzchniowych wraz naturalną ich obudową biologiczną. Podstawowa, przyrodnicza forma użytkowania tego obszaru pozwoli na ochronę występujących bogatych zasobów przyrody. Tereny przyrodniczo cenne są szczególnie atrakcyjne dla celów rekreacyjnych i poznawczych.

Obszar gminy jest predysponowany do pełnienia funkcji rekreacyjnych i turystycznych. Z powodu położenia gminy w niewielkiej odległości od aglomeracji śląskiej, przeznaczenie obszarów do celów rekreacyjnych w głównym stopniu wiązać się będzie z obsługą ludności z poza terenu gminy.

W ustalonej w opracowaniu ekofizjograficznym Strefie – rolniczej, również wydzielono dwie podstrefy:

Ila – obejmującą większe kompleksy rolne z przewagą wysokich klas bonitacyjnych (III klasy), zlokalizowane we wschodniej części gminy

IIb – obejmującą użytki rolne na terenach o zróżnicowanej rzeźbie, położone w zachodniej części gminy.

W gminie Lipowa w przewadze występują grunty o średnich klasach bonitacyjnych (klasy III i IV). Rolnicza forma użytkowania terenu Strefy - rolniczej zapewni ochronę rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W zakresie tego użytkowania preferowane są działania dążące do wzbogacenia struktury obszaru poprzez wprowadzenie zadrzewień i zakrzewień glebochronnych. Podstrefa Ila powinna podlegać ochronie przed zabudową, natomiast w podstrefie IIb możliwe jest zagospodarowanie obszaru poprzez dopuszczenie nowej zabudowy w sąsiedztwie zabudowy istniejącej i po spełnieniu warunków ochrony dla terenów położonych w otulinie Parku Krajobrazowego.

Ustalona w opracowaniu ekofizjograficznym Strefa osadnicza, obejmuje tereny predysponowane do rozwoju zabudowy, głównie mieszkaniowej i usługowej.

Wyznaczone w opracowaniu ekofizjograficznym strefy wskazują na pożądany sposób zagospodarowania. Podział terenu gminy w opracowaniu ekofizjograficznym miał na celu optymalizację zagospodarowania terenu, pozwalającą na zachowanie walorów przyrodniczych, utrzymanie właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi formami zagospodarowania oraz zabezpieczenie terenów dla rozwoju gospodarczego gminy.

4. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ WYMOGI JEGO OCHRONY

4.1. Regionalizacja, budowa geologiczna, rzeźba, gleby, klimat, wody, roślinność, świat zwierzęcy, krajobraz

4.1.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Gmina Lipowa, zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski na regiony (Kondracki 2002), położona jest w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem, podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, makroregionie Beskidy Zachodnie, w mezoregionach Beskid Śląski i Kotlina Żywiecka.

4.1.2. Budowa geologiczna

W Karpatach Zachodnich wyróżnia się dwie wielkie jednostki: flisz zewnętrzny, w skład którego wchodzi płaszczowiny śląskie (podśląska, cieszyńska, godulska) oraz nasunięta na nie płaszczowina magurska leżąca bardziej wewnątrz.

Utwory magurskie to przeważnie grubo ławicowe warstwy piaskowca, niekiedy ze zlepieńcami, a czasem z cienkimi warstwami łupków. Są odporniejsze na wietrzenie. Utwory podmagurskie występują tu fragmentarycznie wśród magurskich. Są to z reguły piaskowce z niewielkim dodatkiem łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-węglanowo-żelazistym.

Beskid Śląski zbudowany jest przede wszystkim z piaskowców godulskich i istebniańskich.

Kotlina Żywiecka zbudowana jest podobnie jak całe Zewnętrzne Karpaty Zachodnie z utworów fliszowych, głównie z naprzemianległych ławic piaskowców o różnej odporności i łupków oraz, w mniejszym stopniu, zlepieńców, margli i wapieni. Kotlina Żywiecka powstała w trzeciorzędzie, a następnie przykryta została młodszymi, czwartorzędowymi osadami. Na osady te składają się żwiry, piaski, gliny i iły zalegające na przemian w formie płatów i płaskich soczewek. Flisz na terenie Kotliny Żywieckiej powstawał w kredzie i starszym trzeciorzędzie. Skały budujące flisz gromadziły się w przynajmniej trzech basenach morskich oddzielonych od siebie wyspami lub płycznami. Basen południowy nazwano magurskim a utworzone w nim osady – serią magurską, basen środkowy nazwano śląskim (seria śląska). W najbardziej na północ wysuniętym basenie gromadziły się osady serii podśląskiej. Skały tych serii w wyniku ruchów górotwórczych uległy sfałdowaniu, zostały oderwane od podłoża i nasunięte na siebie, dlatego na terenie Kotliny Żywieckiej bardzo często utwory starsze zalegają na utworach młodszymi.

Płaszczowina podśląska tworzyła na terenie Kotliny Żywieckiej wypiętrzenia i była dodatkowo przykryta płaszczowinami śląską i godulską. Pokrywa skalna tych płaszczowin została częściowo zniszczona przez erozję, co spowodowało ukazanie się w dnie kotliny utworów młodszych – płaszczowiny podśląskiej w związku z czym mamy tutaj do czynienia z oknem tektonicznym – spod płaszczowiny godulskiej ukazuje się płaszczowina cieszyńska, a spod niej płaszczowina podśląska.

4.1.3. Rzeźba terenu

Beskid Śląski stanowi część fliszowych Karpat Zachodnich. Góry te mają układ pasmowy i są porozcinane głębokimi dolinami rzek i potoków. Mają one stosunkowo niedużą wysokość bezwzględną (najwyższe wzniesienie Skrzyczne 1257 m n.p.m.), ale duże różnice wysokości między szczytami a dnami dolin, sięgające w przypadku Kotliny Żywieckiej do 800m. Stoki często są bardzo strome, natomiast partie szczytowe spłaszczone i wyrównane.

Beskid Śląski w naturalny sposób dzieli się na dwie części: mniejszą – zachodnią, czyli Pasma Stożka i Czantorii, oraz większą i bardziej rozczłonkowaną czyli Pasma Baraniej Góry zwane również pasmem Wiślańskim lub Baraniogórskim. Grzbiet Pasma Wiślańskiego, którego wschodnia i południowo-wschodnia część wznosi się od Karolówki ku północnemu-wschodowi do szczytu Baraniej Góry, ciągnie się na północ do Malinowskiej Skały, gdzie dzieli się na prawą odnogę z kulminacją Skrzycznego i lewą skierowaną ku

północy do pasma Klimczoka. Od głównego grzbietu odchodzą liczne grzbiety boczne. Do ważniejszych z nich znajdujących się na terenie gminy Lipowa należą ramię Kościelca rozciągające się od Malinowskiej Skały oraz grzbiet Magurki Radziechowskiej ciągnąc się od Magurki Wiślańskiej.

Pasma wschodnie zwane pasmem Baraniej Góry (1220 m n.p.m.) jest wyższe i bardziej rozczłonkowane. Główny grzbiet biegnie południkowo przez Baranią Górę (1220 m n.p.m.), Magurkę Wiślańską (1129 m n.p.m.), Malinowska Skałę (1152 m n.p.m.), Skrzyczne (1257 m n.p.m.) po Szyndzielnię (1026 m n.p.m.) i Klimczok (1117 m n.p.m.). Wschodni skłon Beskidu Śląskiego opada schodowo w dno Kotliny Żywieckiej. Drugie z pasm Beskidu Śląskiego - pasmo Stożka i Czantorii nie przekracza 1000 m n.p.m. Góry zbudowane są tutaj fliszu magurskiego. Grzbiet pasma Czantorii stanowi wododział między Wisłą i Olzą. Cechą charakterystyczną Beskidu Śląskiego jest występowanie na grzbiecie szerokich spłaszczeń tworzących wyraźny poziom szczytowy, który swą powierzchnią ścina warstwy różnowiekowe (Ziętara 1986).

Przeważają długie i na ogół łagodne linie grzbietowe i kopulaste szczyty. W obrębie grzbietów spotkać można również formy skalne np. grzyby i ambony a także rumowiska skalne i jaskinie.

Kotlina Żywiecka jest obniżeniem śródgórskim pomiędzy Beskidem Śląskim na zachodzie, Beskidem Małym na północy, Beskidem Makowskim na północnym-wschodzie, oraz Beskidem Żywieckim na południowym - wschodzie. Kotlina Żywiecka ma charakter tektonicznej depresji, ograniczonej co najmniej z zachodu linią uskoku. W jej dnie występują małodoporne osady jednostki podśląskiej. Dno Kotliny leży na wys. 350 – 450 m n.p.m., pogórskie garby w części wschodniej sięgają 450 m. Znaczną część dna kotliny zajmują terasy i stożki napływowe Soły i jej dopływów, tworzące stopnie o wys. ok. 2m, 5-8m, 14-28m (najlepiej rozwinięte w płaskiej części zachodniej), a stare żwiry spotykane są na wysokości 80 – 90 m. n. p. rzeki. Osady rzeczne otulone są pokrywami glin zbliżonych charakterem do lessów o miąższości do 10 m.

Powierzchnia Kotliny opada bardzo łagodnie w kierunku wschodnim ku rzece Sole. Kotlina leży na wysokości około 350-400 m n.p.m. Ponad dno wznoszą się izolowane wzniesienia o charakterze twardzielców.

Na stokach o większym nachyleniu występują zjawiska osuwiskowe (w rejonie Brzezia i Łysokań).

4.1.4. Gleby

Na terenie gminy Lipowa, w Kotlinie Żywieckiej dominują gleby brunatne kwaśne, łatwo ulegające ługowaniu i bielcowaniu. Uzależnione jest to, od jakości lepiszcza przeważnie bezwęglanowego. Natomiast na terenach wyżej położonych występują gleby skrytobelicowe lub bielicowe. Fragmentarycznie występują utwory podmagurskie. Są to z reguły piaskowce z niewielką ilością łupków, łatwo wietrzejące o spoiwie ilasto-weglanowo-żelazistym. Struktura ta sprzyja powstawaniu zasobnych gleb brunatnych tworzące siedliska lasowe odpowiednie dla najbardziej wymagających gruntów.

Na podłożu z piaskowców, zlepieńców i fliszu karpackiego występują gleby bielicowe, płowe, brunatne. Na terenach fliszowych gleby są, kwaśne i silnie kwaśne o dużej ilości szkieletu. Na obszarze o dużej ilości osadów piaskowcowych z domieszkami łupków ilość substancji szkieletowej jest mniejsza i jest on drobniejszy.

Zdecydowanie dominującymi typami próchnic kwaśnych na terenie gminy są butwina typowa i moder butwinowy i murszowaty. Taki typ próchnicy jest wynikiem ciągłego zakwaszania gleby, co wpływa niekorzystnie na całokształt cech fizycznych i chemicznych podłoża. Dlatego można stwierdzić, że panujący tu bielicowy kierunek procesu glebotwórczego jest podstawowym czynnikiem kształtującym niekorzystne cechy środowiska glebowego na terenie gminy Lipowa

Pod względem bonitacyjnym na terenie gminy przeważają gleby klasy IV, V, VI, w niewielkiej ilości występują klasy II i III.

Zdecydowana przewaga terenów rolniczych leży w zachodniej części gminy, w sołectwach Lipowa, Leśna, Sienna i Twardorzeczka określając charakter tych miejscowości, jako rolniczy.

Stan gleb wywiera bezpośredni wpływ na inne elementy środowiska oraz na stan wód, przydatność rolniczą, różnorodność florystyczną i krajobrazową, a także na zdrowotność jej mieszkańców, dlatego też, ochrona gruntów jest bardzo istotnym elementem ochrony środowiska.

W zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo ważnym celem do realizacji jest racjonalne gospodarowanie zasobami glebowymi i ich ochrona przed degradacją. Cel ten osiągnąć można przez właściwą gospodarkę rolną dostosowaną do panujących warunków glebowych i ukształtowania terenu.

4.1.5. Klimat

Według regionalizacji klimatycznej Okołowicza i Martyn (1979) gmina Lipowa leży w regionie karpackim, w którym klimat kształtuje się pod dominującym wpływem gór. Zgodnie z podziałem na piętra klimatyczne Hessa (1965) na terenach położonych poniżej 1400 m n.p.m. można wydzielić piętro chłodne (od 2 do 4°C), umiarkowanie chłodne (od 4 do 6°C), umiarkowanie ciepłe (od 6 do 8°C), odmiana klimat kotlin. Warunki klimatyczne obszaru gminy kształtowane są przez masy powietrza różnego pochodzenia. Przeważają tu masy powietrza polarnego morskiego (62,8%), które przynoszą zimą odwilże zaś latem ochłodzenie i opady (Niedźwiedź 1984). Rzadziej (25,6%) występują masy polarne kontynentalne. Małym udziałem w kształtowaniu pogody w ciągu roku (około 6%) odznaczają się masy arktyczne i zwrotnikowe. Urozmaicona rzeźba terenu wpływa na ilość energii słonecznej docierającej na stoki o różnej ekspozycji i nachyleniu. Stoki północne, zwłaszcza o dużym nachyleniu otrzymują znacznie mniej promieniowania słonecznego niż zbocza południowe i powierzchnie poziome. Uprzywilejowanymi pod względem insolacji są stoki południowe, wschodnie i zachodnie (Beskid Śląski), które otrzymują 110% sum promieniowania słonecznego w stosunku do powierzchni poziomej, natomiast stoki północne otrzymują tylko 90% tej sumy. Niektóre partie stoków Beskidu Żywieckiego wystawione na północ o dużym nachyleniu nie otrzymują w ogóle bezpośredniego promieniowania słonecznego.

Warunki klimatyczne najniższej części gminy leżącej w piętrze umiarkowanie ciepłym reprezentowała stacja Żywiec-Sporysz położona w dnie Kotliny Żywieckiej. Na podstawie danych z tej stacji średnia roczna temperatura powietrza waha się od 5,9° do 8,3°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą około 16°C, najzimniejszym zaś styczeń -4°C. Wraz ze wzrostem wysokości bezwzględnej temperatura spada o 0,56°C/100m dla form wypukłych i 0,64°C/100m dla wklęsłych form terenowych (Obrębska-Starkłowa 1982). Średnie roczne i miesięczne temperatury powietrza są wyższe na wierzchołkach i stokach niż w dnach dolin, w których tworzą się zastoiska chłodnego powietrza. Występowanie niskich temperatur w Kotlinie Żywieckiej spowodowane jest często inwersją temperatury. Średnia roczna liczba dni mroźnych wynosi od 35 do 45 (Atlas klimatu... 2000), natomiast średnia długość okresu bezprzymrozkowego w piętrze pól uprawnych wynosi 177-170 dni (Obrębska-Starkłowa 1982). Na wielkość opadów na tym terenie wpływa przede wszystkim: wysokość n.p.m., ekspozycja terenu względem wiatrów opadonośnych oraz szata roślinna (głównie zalesienie terenu). Bardzo dużą rolę w kształtowaniu opadów odgrywa Beskid Śląski, będący naturalną zaporą dla wiatrów przynoszących opady, w związku z czym Kotlina Żywiecka pozostaje w cieniu opadowym. Pomimo tego obszar gminy charakteryzuje się znacznymi rocznymi sumami opadów przekraczającymi 800 mm. Średnia roczna suma opadów za lata 2001-2010 dla Lipowej wynosi 852,2 mm, natomiast w roku 2010 - roczna suma opadów wyniosła 1109,9mm. W Kotlinie Żywieckiej najwięcej opadów, bo około 40% sumy rocznej przypada na miesiące cieplej części roku (maj-wrzesień). Wtedy też występują gwałtowne ulewę połączone z burzami. Najwięcej burz występuje w lipcu i czerwcu. Pierwsze opady śniegu w Kotlinie Żywieckiej pojawiają się w pierwszej połowie listopada. Na każde 100 m wzrostu wysokości przybywa przeciętnie 11 dni z pokrywą śnieżną w formach wklęsłych oraz 9,5 dnia na formach wypukłych (Obrębska-Starkłowa 1982). Pokrywa śnieżna utrzymuje się w kotlinie średnio około 70-90 dni a śnieg pada średnio przez 31 dni w roku. W Beskidzie Śląskim długość zalegania pokrywy śnieżnej wydłuża się do 140 dni (Ziętara 1986).

W ciągu roku w Kotlinie Żywieckiej dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, oraz południowo-wschodnie, które lokalnie modyfikowane są przez rzeźbę terenu (Absalon i in. 1995). Dużą rolę odgrywają również wiatry fenowe. Wieją one z południa i południowo-zachodu. Wiatry tego typu występują najczęściej zimą i wczesną wiosną.

Pod względem bonitacyjnym najbardziej korzystne warunki panują na stokach o ekspozycji południowej ponieważ występują tu największe sumy promieniowania słonecznego, najwyższe temperatury, stosunkowo najrzadziej tworzy się inwersja temperatury, rzadko zalegają mgły i najdłuższy jest okres bezprzymrozkowy. Niekorzystnymi terenami na obszarze gminy są dna dolin i kotlin ponieważ tereny te pozostają w zasięgu bardzo częstych, silnych i długotrwałych inwersji temperatury, tworzą się w nich zastoiska zimnego powietrza, często zalega mgła, jesienią wcześniej zaczynają się przymrozki, a wiosną stosunkowo późno się kończą.

4.1.6. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy Lipowa występują rzeki: Leśnianka, Żarnówka, Kalna i Kalonka, które należą do zlewni rzeki Soły. Źródła rzek znajdują się na zboczach Beskidu Śląskiego.

W górnych odcinkach rzeki charakteryzują się dużymi spadkami oraz dużą zmiennością stanów wody, co wiąże się z nieprzepuszczalnym fliszowym podłożem. Potoki te w górnych biegach posiadają znaczne spadki i wcinają się w podłoże, odsłaniając warstwy fliszu. W tzw. Dolinie Zimnika (dolina potoku Leśnianka) intensywna erozja wgłębna odsłoniła progi skalne - warstwy fliszu, głównie łupków.

Wody podziemne

Obszar gminy Lipowa należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznego karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach.

Teren gminy położony jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Ok. 3 km na zachód znajduje się granica GZWP warstw Godula-Beskid Śląski nr 348 (poziom wodonośny występuje w kredowych warstwach fliszu), natomiast w kierunku wschodnim położony jest GZWP Dolina rzeki Soły (czwartorzędowy, związany z piaszczystymi utworami doliny rzecznej).

Na obszarze gminy brak izolacji pierwszego poziomego wodonośnego od powierzchni terenu. Głębokość zwierciadła wody podziemnej w stosunku do powierzchni terenu wynosi średnio od jednego do kilku metrów. Zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny.

4.1.7. Roślinność

Ze względu na znaczne zróżnicowanie budowy geologicznej, rzeźby terenu i pokrywy glebowej, a także różnorodne formy i natężenie działalności człowieka, szata roślinna gminy Lipowa jest zróżnicowana. Ogólną charakterystykę zróżnicowania szaty roślinnej można przedstawić w oparciu o wyróżniane w różnych podziałach funkcjonalno-przestrzennych mezoregiony Beskid Śląski i Kotliną Żywiecką.

Beskid Śląski obejmuje piętro roślinne regla dolnego i niewielkie fragmenty piętra pogórza w dolinach; dominują lasy świerkowe wtórne pochodzenia, przypominające naturalne fitocenozy zespołu Abieti-Piceetum. Ponadto występuje tu żyzna buczyna karpacka (*Dentario glandulosae*-Fagetum) i kwaśna buczyna górską (*Luzulo luzuloidis*-Fagetum), pierwotnie zajmujące niemal całą powierzchnię. W terenach nieleśnych dominuje łąka mieczykowo-mietlicowa (*Gladiolo-Agrostietum*). W dolinach potoków rozwija się olszynka karpacka (*Alnetum incanae*). Do rzadko spotykanych, ale bogatych florystycznie zbiorowisk nieleśnych

należą płaty młak eutroficznych (*Valeriano-Caricetum flavae*) i torfowisk niskich (*Caricion nigrae*). Godnymi uwagi są nieliczne, ale lokalnie dobrze wykształcone płaty zbiorowisk ziołoroślowych (rząd *Adenostyletalia*), rozwijające się na w źródłiskach, ewentualnie w sąsiedztwie cieków wodnych w piętrze regła dolnego. Istotnym walorem są cenne formy przyrody nieożywionej (wychodnie piaskowców, jaskinie szczelinowe).

Kotlina Żywiecka to teren mocno zurbanizowany, w miejscach niezabudowanych użytkowany rolniczo od co najmniej kilkuset lat. Do najbardziej wartościowych przyrodniczo fragmentów roślinności należą pozostałości dominujących tu niegdyś lasów grądowych (*Tilio-Carpinetum*), łęgów, głównie olszynki karpackiej (*Alnetum incanae*) oraz rozwijające się zwykle w mozaice z bogatymi florystycznie łąkami rajgrasowymi użytkowanymi ekstensywnie i wtórnymi zaroślami z udziałem ciepłolubnych gatunków roślin (*Rhamno-Prunetea*) murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea*), szczególnie w obrębie terenów zbudowanych z utworów płaszczowiny cieszyńskiej (wapienie i łupki cieszyńskie). Charakterystyczne są również sztuczne odsłonięcia skał i inne elementy rzeźby, powstałe w wyniku prowadzonej tu niegdyś eksploatacji surowców skalnych. Naturalne odsłonięcia skalne występują w dolinie Leśnianki.

Lasy położone na terenie gminy Lipowa w całości są zaliczone do lasów ochronnych (rozporządzenie nr 103 MOŚZNiL z dn. 29.08.1994r.). Lasy znajdujące się na terenie gminy Lipowa są lasami wielofunkcyjnymi. Z funkcji pozaprodukcyjnych największe znaczenia mają wodochronność i glebochronność. Funkcje te wynikają bezpośrednio z położenia i ukształtowania terenu, jako że lasy górskie stanowią m.in. naturalne tereny źródłiskowe, podnoszą retencyjność gruntów i przeciwdziałają erozji gleby. Ze względu na duże walory przyrodnicze i krajobrazowe spełniają również funkcje turystyczne i dydaktyczne.

Na obszarze gminy lasy zajmują powierzchnię 2919 ha co stanowi 50,26% pow. ogólnej gminy. Zdecydowaną większość powierzchni lasów zajmują lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie lasów Państwowych, ok. 87%. Pozostałe 13% to lasy indywidualnych właścicieli.

Na terenie gminy obszary leśne należą do Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, który został utworzony Rozporządzeniem Wojewody Bielskiego Nr 10/98 w dniu 16 czerwca 1998r. w celu ochrony obszarów o wysokich wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Lasy gminy Lipowa włączone są do wspólnot gruntowych, gdzie powołane Zarządy Wspólnot prowadzą gospodarkę leśną zgodnie z opracowanym planem urządzania lasu. W 1994r. powołany został przez Dyrektora Generalnego, Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” obejmujący w całości powierzchnię 39763 ha w tym lasy gminy Lipowa. Celem wszystkich działań jest przede wszystkim przebudowa drzewostanów odpowiadająca potencjalnym siedliskom oraz ochrona i zachowanie zasobów istniejących.

Na terenie Nadleśnictwa Węgierska Górka, w skład którego należy Leśnictwo Lipowa, zdecydowanie dominuje siedlisko lasu mieszanego górskiego świeżego (LMGśw) – 61,75 %. Drugim pod względem udziału powierzchniowego jest siedlisko boru mieszanego górskiego świeżego (BMGśw) – 27,45 %. Lasy górskie świeże, wilgotne i łęgowe zajmują łącznie 11,36 %, z czego las górski świeży znacznie dominuje (11,24 %). Górnoreglowe świerczyny na siedlisku boru wysokogórskiego zajmują niewielką powierzchnię – 1,50 % (132,59 ha). Poza siedliskami góorskimi na obszarze Nadleśnictwa wyodrębniono fragment siedliska lasu wyżynnego świeżego (Lwyżśw) o powierzchni 8,02 ha (0,09 %). Dominują siedliska świeże (poza borem wysokogórskim, gdzie nie określa się wariantów wilgotnościowych) i stanowią 98,28 % powierzchni. Podstawowymi gatunkami lasotwórczymi w Nadleśnictwie oprócz świerka są buk i jodła. Ponadto występują: modrzew, sosna, brzoza, jawor, dagleżja, olcha czarna i szara, jesion, lipa i topola.

Wśród gatunków typowo podszytowych najczęściej występują: bez czarny, bez koralowy, leszczyna, a także kalina koralowa, czeremcha. Występuje też wiele gatunków budujących drzewostany jak np.: świerk, jodła, dęby, grab, brzoza i olcha. Często również widoczna jest jarzębina, która miejscami zajmuje znaczne płaty lasu.

Na terenie gminy występują następujące zbiorowiska leśne:

- *Zespół górnoreglowy bór karpacki*. Zespół ten występuje głównie w paśmie masywu Skrzycznego zajmując partie przygrzbietowe, powyżej wysokości 1050 m n.p.m. Najlepiej wykształcone płaty boru górnoreglowego rozciągają się na Baraniej Górze.
- *Zespół dolnoreglowy bór jodłowo –świerkowy*. Zajmuje stosunkowo duże powierzchnie wszędzie tam, gdzie dominują drzewostan świerkowy. Optimum występowania tego zespołu to wysokość od 800m do 1080 m n.p.m. o nachyleniu od 5% do 35% z preferencją stoków o ekspozycji północnej, północno – wschodniej i wschodniej.
- *Zespół nadrzeczna olszyna górska*. Zespół wyróżniono fragmentarycznie nad potokami na siedlisku lasu łęgowego. Zajmują z reguły niewielkie powierzchnie wzdłuż rzek i potoków na wysokości od 500 do 900 m n.p.m. Zdecydowaną większą część zespołu należy do związku Fagion, zajmując praktycznie wszystkie świeże siedliska lasów i lasów mieszanych.
- *Zespół kwaśna buczyna górska*. Zespół ten jest najczęściej występującym zespołem górskim na terenie gminy Lipowa. Występuje najczęściej jako zbiorowisko zastępcze, na obszarach, gdzie zostały wprowadzone monokultury świerka. Dominacja tego gatunku w powiązaniu m.in. z intensywnymi kwaśnymi opadami atmosferycznymi oraz kwaśnym podłożem doprowadziła do znacznych zmian w fitocenozie dna lasu. Występowanie zespołu preferują stoki o odmiennej ekspozycji.
- *Zespół buczyna karpacka*. Występuje niezbyt często w górach na podłożu dość zasobnym. Na terenie gminy wyróżniono odmianę zachodniokarpacką w formie reglowej oraz podgórskiej. Forma podgórska występuje fragmentarycznie na żyzniejszym podłożu geologicznym, w przedziale wysokościowym 400 – 500 m n.p.m.

Stan zdrowotny lasów gminy Lipowa nie jest zadowalający. Przyczyny tego leżą głównie w przeobrażeniach antropogenicznych i zaburzeniach klimatycznych, w szczególności w deficycie opadów. Pomimo znacznego obniżenia się poziomu zanieczyszczeń powietrza w ostatnich latach nie nastąpiła poprawa kondycji drzewostanów, jedynie spowolniło się tempo wzrostu uszkodzeń.

Zagrożeniem dla lasów gminy jest monokultura upraw (drzewostanu świerkowego – 95%) stosowana od wielu lat pomimo zróżnicowanej struktury siedlisk (siedliskowa przewaga lasu mieszanego górskiego i lasu górskiego). Nie wszystkie gatunki wprowadzanego świerka posiadały odpowiednie parametry rozrostowe i odpornościowe co wpłynęło na dużą degradację lasów. Największym szkodom podlegały sztuczne drzewostany świerkowe.

Gmina posiada „Projekt granicy rolno-leśnej” wykonany w 1993 r. w którym przeznaczono do zalesienia 174,4 ha użytków mniej przydatnych dla rolnictwa w czterech wsiach: Lipowej, Ostrem, Słotwinie, Twardorzeczce. Proponowane obszary zalesienia w granicy rolno-leśnej stanowią 3% pow. gminy i mają zwiększyć obszar lasów o 5,7% w stosunku do stanu aktualnego. W terenie objętym granicą rolno-leśną wyznaczono kolejność zalesiania. Projekt jest stopniowo realizowany przez gminę.

Na terenie gminy Lipowa stwierdzono występowanie następujących zespołów i zbiorowisk nieleśnych:

- *Zespół chwastnicy jednostronnej i włośnicy sinej*. Rozwija się w uprawach ziemniaków. Zbiorowisko to tworzą przede wszystkim takie gatunki jak: chwastnica jednostronna, komosa biała, przetacznik perski, włośnica sina, wilczomlec obrotny i gwiazdnica pospolita.
- *Zespół wyki czteronasiennej*. Występuje w uprawach zbożowych na terenie całej gminy. Charakterystyczne gatunki oprócz wyki czteronasiennej to: wyka ptasia, ostrożeń polny, stokłosa żytnia, miotła zbożowa.
- *Zespół żółtlicy i włośnicy sinej*. Występuje w uprawach ogrodowych przywiązanych do bardzo bogatych w azot. Gatunkiem dominującym są: żółtlica drobnokwiatowa i owłosiona.
- *Zespół życicy trwałej i babki zwyczajnej*. Występuje pospolicie na terenie całej gminy na ścieżkach poboczach oraz boiskach sportowych. Charakterystyczne gatunki dla tego zespołu to: życica trwała, babka zwyczajna, rdest ptasi, wiechlina roczna.

- *Zespół situ chudego*. Występuję na ścieżkach wiodących przez polany w pobliżu wilgotnych łąk i muraw w miejscowości Twardorzeczka powyżej leśniczówki Morońka oraz Hali Jaśkowej. Gatunkiem dominującym jest sit chudy pochodzący z Ameryki Północnej.
- *Szuwar trzcinowy*. Jego występowanie stwierdzono w Słotwinie nad ciekim wpadającym do Potoku Malinowego.
- *Szuwar trawiasty z manną fałdowaną*. Występuję na brzegach drobnych cieków wodnych w zlewni potoków: Leśnianka, śarnówka, Wieśnik. Oprócz manny fałdowanej można znaleźć tu również pojedynczo przetacznika bobowniczka, niezapominajkę błotną, skrzypa błotnego, jaskier rozłogową i miętę długolistną.
- *Zespół turzycy lisiej*. Zajmują lokalne zagłębienia w dolinie potoku Wieśnik, w pobliżu drogi z Lipowej Dolnej w kierunku Zakładu Zootechniki. Do gatunków dominujących należą oprócz turzycy lisiej również turzyca prosowata, dzióbkwata, pospolita, zajęcza, tojeść rozesłana, kniec błotna, jaksra promiennika, krwawnica pospolita.
- *Zespół sitowia leśnego*. Jest zbiorowiskiem często występującym w postaci niewielkich płątów w dolinach potoków. Najrozleglejszy fragment stwierdzono w Twardorzeczce na skraju lasu przy granicy gminy Lipowa.
- *Wilgotna łąka ostrożeńiowa*. Zajmują dna dolin potoków oraz obszary źródliskowe.
- *Zbiorowisko świerżabka orzęsionego i knieci błotnej górskiej*. Zbiorowisko to można spotkać w miejscach wysięków wód gruntowych, głównie w reglu dolnym. Gatunki dominujące to: świerżabek orzęsiony, kniec błotna górską, pępawa błotna, niezapominajka błotna.
- *Zespół podagrycznika pospolitego i lepieźnika różowego*. Zbiorowisko to jest charakterystyczne dzięki swej fizjonomii. Występuję nad potokiem Leśnianka i Kalonka w strefie nadbrzeżnej oraz w dolinach tych potoków w miejscach nie koszonych.
- *Łąka rajgrasowa*. Łąka świeża zajmuje największe powierzchnie spośród zbiorowisk nieleśnych. Gatunkami dominującymi są: rajgras wyniosły, kłosówka wełniasta i miękka, złocień właściwy, brodownik zwyczajny, pępawa dwuletnia.
- *Łąka górską z mieczykiem dachówkowatym*. Łąka ta należy do rzadkich zbiorowisk nieleśnych gminy Lipowa. Jej występowanie stwierdzono w dolinie Potoku Malinowskiego, w pobliżu Lasu Białą, w dolinie potoku Leśnianka za leśniczówką Łukaszne oraz nad potokiem Wieśnik. Łąka jest siedliskiem ściśle chronionych storczyków: podkolana białego i kukułki Fuchsa.
- *Eutroficzna młaka górską*. Występuje wzdłuż drobnych cieków w lokalnych zagłębieniach w dolinach Potoku Malinowskiego oraz w kompleksie łąk w dolnych partiach Ostrego od strony wsi Ostre. W zbiorowisku tym można spotkać wełniankę wąskolistną, turzycę żółtą, kukułkę szerokolistną, gwiazdnicę błotną, ostroźnia błotnego.
- *Zbiorowisko z turzycą rzadkowłosą oraz zbiorowisko z turzycą gwiazdkową*. Występują na terenie projektowanego rezerwatu Stary Bór.
- *Murawa bliźniaczki*. Można ją spotkać na większości polan górskich gminy Lipowa. W zbiorowisku tym panują bliźniaczka psia trawka, kostrzewa czerwona, wietlica pospolita, śmiałek pogięty, tomka wonna, igrzyca przyziemna.
- *Wrzosowisko z bliźniaczką psią trawką*. Występuje w Twardorzeczce powyżej leśniczówki Morońka na terenie, na którym podłoże geologiczne stanowi zlepieniec magurski.
- *Zespół koniczyny pogiętej i rzepika pospolitego*. Stwierdzono go w Lipowej Dolnej na skarpie potoku Żarnówka.
- *Ziolośła z wietlicą alpejską*. Występują w reglu górnym na siedlisku wilgotnym boru górnoreglowego w projektowanym rezerwacie Stary Bór.
- *Ziolośła z tojadem mocnym*. Występuję wzdłuż potoków w otoczeniu źródlisk na terenie projektowanego rezerwatu Stary Bór. Zbiorowisko to charakteryzuje dwuwarstwowa budowa. Warstwę wyższą tworzy tojad mocny i świerżabek orzęsiony. W skład warstwy niższej wchodzi prosownica rozpięchła, fiołek dwukwiatowy, tojeść gajowa i śledziennica skrętolistna.

- *Ziolorośla z lepiężnikiem białym*. Można spotkać w reglu dolnym w sąsiedztwie borów i buczyn naziemnych
- *Ziolorośla z lepiężnikiem wytłasiętym*. Występują na wilgotnych tarasach górnych odcinków Twardorzeczki, Leśnianki i Malinowskiego Potoku.
- *Zbiorowisko z parzydłem leśnym*. Występują na stromych skarpach potoków, głównie w górnych partiach ich przebiegu w obrębie Beskidu Śląskiego.
- *Traworośla z trzcinnikiem owłosionym*. Występują na szczycie Skrzycznego gdzie mają charakter antropogeniczny i rozwinęły się na obszarze zrębów.

Borówczysko czernicowe. Występują na polanach górskich. Największe powierzchnie stwierdzono na Hali Jaśkowej.

4.1.8. Świat zwierzęcy

Na obszarze Leśnictwa Lipowa w Nadleśnictwie Węgierska Górka występują następujące gatunki chronione ssaków: Jeż wschodni *Erinacus concolor*, Kret europejski *Talpa europea*, Ryjówka aksamitna *Sorex araneus*, Ryjówka malutka *Sorex minutus*, Ryjówka górską *Sorex alpinus*, Rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, Rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, Zębiełek karliczek *Crocidura saveoleus*, Wiewiórka *Sciurus vulgaris*, Smużka *Sicista betulina*, Koszatka *Dryomys nitedula*, Orzesznica *Muscadrinus avellanarius*, Mroczek pozłocisty *Eptesicus nilssonii*, Mroczek późny *Eptesicus serotinus*, Nocek duży *Myotis myotis*, Nocek wąsaty *Myotis mystacinus*, Podkowiec mały *Rhinolophus hipposideros*, Borowiec wielki *Nyctalus noctula*, Gacek wielkouch *Plecatus auritus*, Wilk *Canis lupus*, Niedźwiedź brunatny *Ursus arctos*, Łasica łąska *Mustela nivalis*, Gronostaj *Mustela erminea*, Ryś *Lynx lynx*.

4.1.9. Krajobraz

Wyjątkowym walorem Gminy Lipowa jest krajobraz Beskidu Śląskiego. Zachodzi konieczność jego ochrony we wszystkich poczynaniach inwestycyjnych, w tym konieczność utrzymania urozmaiconej linii brzegowej lasów, dlatego pod wpływem „Waloryzacji przyrodniczej gminy Lipowa” wykonanej w 1998 r. proponuje się odrzucić proponowane zalesienie polan górskich o wyjątkowych panoramach widokowych Hali Jaskowej oraz Hali Ostre.

Hala Jaskowa (Jaskowa, 870 – 1050 m n.p.m.) jest polaną ciągnącą się na długości około 1km po południowo-zachodniej stronie grzbietu wznoszącego się od Równi ku szczytowi Skrzycznego. Hala ta została wytrzebiona wśród lasów metodą „cerklenia” w XVI lub XVII wieku. Nazwa pochodzi od nazwiska Jasiek lub Jaszek bogatego rodu sołtysiego z Lipowej, posiadaczy tej „hali”. Pozostałością pasterstwa są zachowane szałas. Z polany roztaczają się piękne widoki na Beskid Śląski od Skrzycznego po Glinne oraz piękne panoramy Kotliny Żywieckiej i najwyższych szczytów Beskidu Żywieckiego – Pilska i Babiej Góry. Przez Halę Jaskową przebiega niebieski szlak turystyczny z Ostrego na Skrzyczne.

Hala Ostre (850-929 m n.p.m.) to ciąg pięknych polan wokół szczytu Ostre i wzdłuż grzbietu łączącego ten szczyt z Muronką. Na polanach tych znajduje się kilka szałasów. Z polan roztacza się interesująca panorama całej Kotliny Żywieckiej i Beskidu Żywieckiego. Przez Halę Ostre biegnie zielony szlak turystyczny z Ostrego na Magurkę Radziechowską.

4.2. Stan środowiska przyrodniczego i identyfikacja źródeł zagrożeń

Jakość środowiska charakteryzuje głównie stan zanieczyszczenia komponentów środowiska, które poddawane są obserwacjom monitoringowym.

4.2.1. Zanieczyszczenie powietrza

Na obszarze gminy Lipowa nie ma większych emitorów zanieczyszczeń powietrza. Głównymi, lokalnymi źródłami zanieczyszczeń jest indywidualny system grzewczy oraz

komunikacja. Ogrzewanie budynków funkcjonuje w oparciu o indywidualne źródła ciepła opalane węglem, koksem, miałem węglowym i drewnem (ok. 70% obiektów). Powoduje to emisję znacznych ilości pyłu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenku węgla.

Na terenie gminy nie ma punktów monitoringu powietrza. Ocena jakości powietrza w woj. śląskim („Raport o stanie środowiska w woj. śląskim w 2018 roku, Katowice 2019) jest dokonywana w pięciu strefach; gmina Lipowa zaliczana jest do strefy śląskiej, obejmującej obszar województwa poza miastami na prawach powiatu.

Wyniki oceny jakości powietrza na terenie województwa śląskiego przedstawia poniższa tabela.

Strefa śląska	Ochrona zdrowia										Ochrona roślin		
	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	Pb	B(a)P	CO	As	Cd	Ni	Klasa ogólna strefy	SO ₂ NO _x	O ₃	Klasa ogólna strefy
2018	A	A	C	A	C	A	A	A	A	C	A	C,D2	D2

Źródło: Raporty o stanie środowiska WIOŚ – Katowice.

W wyniku przeprowadzonej oceny jakości powietrza w kryteriach ochrony zdrowia dla strefy śląskiej obejmującej gminę Lipowa w 2017r. uzyskano wyniki wskazujące na klasę C. Klasę C wyznacza się jeżeli stężenia zanieczyszczeń na badanym terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines jest określony. W odniesieniu do kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia stwierdzone zostały w strefie śląskiej ponadnormatywne stężenia substancji: pył zawieszony PM₁₀, benzo(a)piren w pyłe PM₁₀ oraz pył zawieszony PM_{2,5}.

Ze względu na ochronę roślin, jak i w latach wcześniejszych, uzyskano wyniki wskazujące na klasę C i D2. Klasa C i D2 oznacza przekroczenia poziomu docelowego oraz poziomu celu długoterminowego ozonu wyrażonego jako AOT 40. Klasę D2 wyznacza się jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego. Wg kryterium ochrony roślin na 41% powierzchni strefy śląskiej występuje przekroczenie poziomu docelowego ozonu określonego za pomocą parametru AOT40 (5 lat) oraz w całej strefie jest przekroczony poziom celu długoterminowego (AOT40).

4.2.2. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Znacznym problemem na terenie województwa śląskiego jest silna presja na wody powierzchniowe m. in. ze strony gospodarki komunalnej. Gmina Lipowa została zaliczona wg „Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych” do Aglomeracji Żywiec, zgodnie z którym oczyszczalnia ścieków komunalnych w Żywcu przyjmuje ścieki z terenu gminy Lipowa. Prowadzona w latach 2008-2010 modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków pozwoliła na zmniejszenie odprowadzanych do środowiska ładunków zanieczyszczeń, poprawę jakości wód rzeki Soły oraz wód podziemnych.

Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla woj. śląskiego, w latach 2016-2020 realizowano zadanie pn. badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych. Celem zadania było dostarczenie informacji o stanie wód rzecznych i zbiorników zaporowych wyznaczonych jako jednolite części wód powierzchniowych (jcw). Badania wód były prowadzone w sieci punktów monitoringu diagnostycznego, operacyjnego oraz badawczego w jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcw). Na terenie gminy nie były prowadzone badania wód powierzchniowych. Najbliższy punkt badawczy zlokalizowany jest na Sole w rejonie ujścia potoku Leśnianka. Potencjał ekologiczny badanych wód oceniono jako umiarkowany, stan chemiczny – poniżej dobrego, w klasyfikacji elementów hydromorfologicznych wody zaliczono do III klasy.

Z „Raportu o jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, w województwie śląskim w 2016 roku” (WSSE – Katowice) wynika, że wody potoku Leśnianka ujmowane wodociągiem zakładowym Browaru

Żywiec w 2016 roku zostały zakwalifikowane do kategorii jakości wody – A3. Nastąpiło pogorszenie stanu z kategorii A2 w 2015 r.

Kategoria jakości wody stwierdzona w badaniach A3 oznacza, że jest to woda wymagająca wysokosprawnego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania, koagulacji, filtracji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym oraz dezynfekcji. Badane wody Dopływu Potoku Kalonka w Słotwinie, na ujęciu wodociągu Słotwina, w 2016 r. zaliczono do kategorii jakości wody A2, tj.: wód wymagających typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnego, koagulacji, flokulacji, filtracji oraz dezynfekcji.

Na terenie gminy i powiatu żywieckiego nie jest prowadzony monitoring wód podziemnych.

4.2.3. Zagrożenie osuwiskami i erozją

Budowa geologiczna, warunki klimatyczne oraz morfologia terenu powodują, iż jest to obszar podatny na ruchy geodynamiczne. Flisz sprzyja powstawaniu tego typu zjawisk jak: spłukiwanie i spelzanie glin, ilów, gleb nasyconych wodą, spływów gruzowych i gruzowo-błotnych, oraz osuwisk. Problem zjawisk geodynamicznych nasilił się wraz ze zwiększeniem w ostatnich latach katastrofalnych zjawisk spowodowanych warunkami meteorologiczno-hydrologicznymi. Na obszarach górskich, najgroźniejsza jest nie tylko ilość opadów, ale również ich charakter i rozłożenie w czasie. W Karpatach fliszowych występuje największa ilość osuwisk w skali kraju. Dodatkowym elementem sprzyjającym ich powstawaniu jest stosunkowo młody wiek gór, widoczny w stromych zboczach i dużych spadkach terenów.

Rezultatem urozmaiconej budowy geologicznej na terenie gminy i związanej z nią bogatej rzeźby terenu jest występowanie terenów osuwiskowych i predysponowanych do osuwania. Obszar gminy Lipowa objęty jest badaniami osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w ramach Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej, który realizowany jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Na terenie gminy występują osuwiska o różnym stopniu aktywności: aktywne ciągle, aktywne okresowo, nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi. Są one zlokalizowane na obszarach leśnych poza terenami zabudowy. Większość osuwisk to osuwiska nieaktywne.

Źródłami przekształceń powierzchniowej warstwy ziemi są zarówno czynniki naturalne jak i antropogeniczne. Do głównych czynników naturalnych należy zaliczyć: erozję wodną, wietrzną lub mechaniczną, natomiast do czynników antropogenicznych wywołanych działalnością człowieka: wydobywanie kopalin, niwelacje dla potrzeb inwestycji, gospodarcza działalność w środowisku prowadząca do uaktywnienia naturalnych procesów. Powodzie powodują nasilenie działalności erozyjnej i powstanie wielu zniszczeń infrastruktury komunikacyjnej (podmywanie dróg, niszczenie mostów, przepustów itp.).

4.2.4. Zagrożenie powodziami

Na terenie gminy Lipowa potoki Leśnianka, Kalna i Kalonka oraz potoki Stawki i Czarny stwarzają zagrożenie powodziowe w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Dotyczą wyłącznie koryta potoku i terasy zalewowej i nie są zagrożeniem dla terenów zabudowy. W 2004 roku RZGW w Krakowie wykonał opracowanie pt. „Studium określające granice obszarów zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły”. Na rysunkach studium zostały oznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone w oparciu o zasięg zalewu wodami powodziowymi Q1%. Ponadto na rysunku studium wrysowano zasięg zalewu wodami Q0,2%.

W obszarze objętym drugą zmianą studium w sołectwie Leśna zgodnie z mapami zagrożenia powodzią (MZP) wykonanymi w II cyklu planistycznym wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej) na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Krajowego Zarządu Gospodarstwa Wodnego zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (Q1% - raz na 100 lat) oraz średnie (Q10% - raz na 100 lat) oraz

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie (Q0,2% - raz na 500 lat).

4.2.5. Zagrożenie hałasem

Hałas pochodzenia antropogenicznego występujący w środowisku można podzielić na hałas komunikacyjny (drogowy, kolejowy, lotniczy), hałas przemysłowy oraz bytowy.

Dopuszczalne poziomy hałasu na terenach o określonym charakterze zagospodarowania zostały określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Naturalne warunki klimatu akustycznego modyfikowane są głównie poprzez hałas komunikacyjny, bytowy i hałas pochodzący z linii elektroenergetycznych.

Na terenie gminy głównym źródłem ponadnormatywnego oddziaływania hałasu na tereny zabudowy, w tym zabudowy mieszkaniowej jest droga powiatowa Żywiec - Buczkowice.

Na terenie gminy Lipowa nie są prowadzone badania zanieczyszczeń gleb, hałasu i promieniowania elektromagnetycznego.

4.3. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Na terenie Gminy występują gleby klasy IV, V, VI w niewielkiej ilości występują klasy II i III.

Na terenach występowania wysokiej jakości gleb nie obserwuje się zjawisk zaprzestawiania rolniczego wykorzystania terenów. Zdecydowana przewaga terenów rolniczych leży w zachodniej części gminy, w sołectwach Lipowa, Leśna, Sienna i Twardorzeczka określając charakter tych miejscowości jako rolniczy.

Struktura użytkowania terenu w Gminie Lipowa przedstawia się według tabeli.

Sołectwo	Powierzchnia ogółem [w ha]	Powierzchnia użytków rolnych [w ha]				Lasy i grunty leśne [w ha]	Pozostałe [w ha]
		ogółem	grunty orne	sady	łąki i pastwiska		
1	2	3	4	5	6	7	8
Lipowa	4045	1464	613	46	805	2269	312
Leśna	331	222	118	19	85	2	107
Twardorzeczka	304	221	151	6	64	27	56
Sienna	169	132	72	7	53	2	35
Słotwina	266	138	67	10	61	99	29
Ostre	693	128	32	3	93	520	45
RAZEM	5808	2305	1053	91	1161	2919	584

Struktura użytkowania terenów w Gminie Lipowa

Dużą powierzchnię Gminy zajmują lasy i grunty leśne - 50,20% powierzchni, użytki rolne stanowią 39,68% powierzchni Gminy, grunty orne 18,13%, łąki i pastwiska 19,98%, a sady 1,56% powierzchni Gminy Lipowa. Duży areal, bo około 10% powierzchni Gminy zajmują nieużytki - grunty okresowo nieużytkowane, odłogi i ugory.

Użytki rolne rozmieszczone są głównie we wschodniej części Gminy, natomiast lasy i grunty leśne w zachodniej części.

Urozmaicone ukształtowanie terenu, ostre warunki klimatyczne, zróżnicowana jakość gleb to czynniki znacznie ograniczające produkcję rolną.

Rolnictwo na tym terenie jest bardzo rozdrobnione, w Gminie funkcjonują 883 gospodarstwa rolne. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi ok. 2 ha.

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym w 2010 roku, liczba gospodarstw ogółem wyniosła 1593 sztuki w tym do 1 ha łącznie: 74,5% ogółu gospodarstw. Całkowita

powierzchnia gospodarstw rolnych wynosi: 1999,61 ha, w tym obszar gospodarstw prowadzących działalność rolniczą: 1775,69 ha.

Największą powierzchnię uprawną zajmują zboża, w tym największy udział stanowi pszenica i mieszanki zbożowe. Mniejszy udział stanowią rośliny okopowe i rośliny pastewne. Produkcja warzyw w Gminie stanowi niewielki udział procentowy w ogólnej produkcji rolniczej na gruntach ornych. Występują tu mieszane działy produkcji - gospodarstwa są przede wszystkim wielotowarowe.

Zgodnie z Powszechnym Spisem Rolnym w 2020 r. w gminie funkcjonowało ogółem 271 gospodarstw rolnych, z czego najwięcej było tych od 1 do 5 ha – 243, co stanowi około 89,7% wszystkich gospodarstw, następnie tych do 1 ha – 10, co stanowi 3,7% wszystkich. Całkowita powierzchnia gospodarstw rolnych w 2020 r. wynosiła 1 118,52 ha. Powyższe dane wskazują, iż w gminie w przeciągu ostatniej dekady nastąpił wzrost liczby gospodarstw większych powierzchniowo, a ogólna liczba gospodarstw znacznie zmalała o blisko 80%, a ich ogólna powierzchnia o 40% powierzchni z 2010 r. - oznacza to, że działalność rolnicza wśród miejscowej ludności jest coraz częściej zastępowana inną działalnością gospodarki.

5. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

5.1. Formy ochrony zabytków

Lipowa jest jedną z najstarszych wsi w Kotlinie Żywieckiej. Badania archeologiczne, przeprowadzone na górującym nad okolicą szczycie Grojec świadczą o osadnictwie na tych terenach na długo przed nastaniem XIV wieku. Rozlokowana jest ona u stóp masywu Skrzyczne (1257 m n.p.m.). Znajdujące się na terenie gminy Lipowa obiekty zabytkowe podlegają ochronie i stanowią cenne dziedzictwo kulturowe.

Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami formami ochrony zabytków są: wpis do rejestru zabytków, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się ochronę:

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- parków kulturowych.

5.2. Rejestr zabytków nieruchomych

W obszarze objętym studium zlokalizowane są obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- Kościół św. Bartłomieja wraz z plebanią, budynkiem gospodarczym oraz zlikwidowanym cmentarzem przykościelnym A-608/89
- Cmentarz katolicki wraz z kaplicą A-615/89

5.3. Gminna ewidencja zabytków

Ochrona zabytków, które znajdują się na terenie gminy należy do obowiązków samorządu lokalnego. Zadania stojące przed organami administracji publicznej (w tym gmin), precyzuje art. 4 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2067 z późn. zm.). Gminy między innymi mają dbać o: „zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie” oraz zapobiegać „zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków”. Jednym z obowiązków nałożonych przez ustawę na gminy jest: „uwzględnienie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”. Temu zadaniu ma służyć gminna ewidencja zabytków, o której jest mowa w artykule 22 pkt. 4 cytowanej ustawy: „Wójt (burmistrz, prezydent miasta)

prowodzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy, objętych wojewódzką ewidencją zabytków”.

W gminnej ewidencji zabytków figurują następujące obiekty zabytkowe objęte ochroną - w sołectwie:

Lipowa

1. Budynek nr 353, murowany, ok. 1900 roku; dz. 3711 (zespół kościelny),
2. Budynek nr 9, tzw. „Stara Gmina” murowany, ok. 1900 roku; dz. 3707 (zespół kościelny),
3. Kapliczka przydrożna - Figura św. Jana Nepomucena, koło nr 655 kamienna, 1871 roku dz. 5383,
4. Krzyż przydrożny, koło strażnicy OSP kamienny, 1882 rok; dz. 3226/3,
5. Kapliczka przydrożna z 1862 roku; dz. 2536,
6. Kapliczka przydrożna, koło nr 263, kamienna, 1860 roku; dz. 954,
7. Kapliczka wraz ze starodrzewem w postaci kasztana przy zagrodzie nr 183, drewniano-kamienna, XIX wiek; dz. 2199,
8. Budynek parafialny (katecheta) koło kościoła, murowany, ok. 1930 roku; dz. 3708,
9. Budynek mieszkalny, murowany, ok. 1900 roku, dz. 1613 (zespół zabudowy folwarcznej), Browar, murowany, ok. 1900 roku; dz. 687 (zespół zabudowy folwarcznej),
10. Kuźnia, murowana, ok. 1900 roku; dz. 687 (zespół zabudowy folwarcznej),
11. Obora, murowana, ok. 1900 roku; dz. 689 (zespół zabudowy folwarcznej),
12. Budynek mieszkalny, murowany, ok. 1900 roku; dz. 687 (zespół zabudowy folwarcznej),
13. Budynek nr 27, drewniany, ok. 1930 roku; dz. 2256,
14. Budynek nr 65, drewniano-zrębowy, 1895 rok; dz. 3740/1,
15. Budynek nr 68, murowany, ok. 1900 roku; dz. 3109,
16. Budynek nr 264, drewniano-zrębowy, 1924 rok; dz. 1407,
17. Budynek nr 274, murowany, I ćw. XX wieku; dz. 3063,
18. Budynek nr 360, drewniano-zrębowy, pocz. XX wieku; dz. 4802,
19. Budynek nr 378, murowany, ok. 1920-1930 rok; dz. 5477/1,
20. Budynek nr 104, Leśniczówka, drewniany, ok. 1900 roku; dz. 4019,
21. Dom mieszkalny murowano-drewniany, ok. 1920 roku; dz. 550 (zespół podworski),
22. Budynek inwentarski, murowany, ok. 1920 roku; dz. 550 (zespół podworski),
23. Obora, murowana, ok. 1920 roku; dz. 550 (zespół podworski),
24. Fragment parku zespołu podworskiego; dz. 550 (zespół podworski),
25. Kapliczka – Figura Jezusa (przy trafo) dz. 4455.

Leśna

1. Figura przydrożna Matki Boskiej Częstochowskiej, kamienna, 1818 rok; obok posesji nr 7, dz. 2408, ul. Św. Michała Archanioła,
2. Kapliczka, murowana, usytuowana przy drodze do Siennej, ok. połowy XX wieku; dz. 2456, ul. Kardynała Macharskiego 1,
3. Krzyż przydrożny, obok posesji nr 69, kamienny, 1858 r.; dz. 410, ul. Św. Michała Archanioła,
4. Budynek nr 6, murowany, ok. 1930 roku; dz. 2409/1, ul. Łubinowa 1,
5. Budynek nr 44, drewniany, ok. 1920 roku; dz. 1514, ul. Św. Michała Archanioła,
6. Budynek inwentarski na posesji nr 44, murowany, ok. 1920 roku; ul. Św. Michała Archanioła,
7. Budynek nr 54, drewniany, ok. 1920r.; dz. 908, ul. Żurawinowa 6,
8. Budynek nr 66, murowany, ok. 1880r.; dz. 530, ul. Św. Michała Archanioła 181,
9. Budynek nr 69, murowany, ok. 1930r.; dz. 410, ul. Św. Michała Archanioła,
10. Budynek nr 124, murowany, ok. 1930r.; dz. 2105, ul. Św. Michała Archanioła 64,
11. Budynek nr 198, drewniany, ok. 1900 roku; dz. 1509, ul. Św. Michała Archanioła 150),
12. Budynek nr 272, drewniany, I ćw. XX wieku; dz. 1182, ul. Św. Michała Archanioła 170,
13. Kapliczka NMP, kamienna figura Matki Boskiej wraz ze starodrzewem w postaci dwóch lip,
14. Kaplica Matki Bożej, 1708 rok, ul. Św. Michała Archanioła 30),

15. Zapora przeciwpancerna hockerhindernis (potocznie „zęby smoka”) w ciągu linii fortyfikacji oberkommando des heeres stellung B2 z 1944 roku w Leśnej obok budynku nr 551, dz. nr 1399.

Ostre

1. Budynek nr 22, drewniano - zrębowy, ok. 1920 roku; dz. 97, ul. Beskidzka 29,
2. Budynek nr 42, drewniano-zrębowy, ok. 1930 roku; dz. 110/18, ul. Bazyliowa 2,
3. Budynek nr 52, drewniano-zrębowy, ok. 1930 roku; dz. 38/3, ul. Rozmarynowa 2,
4. Budynek nr 21, drewniany, pocz. XX wieku; dz. 141/1, ul. Beskidzka 40,
5. Budynek nr 30, drewniany, 1 ćw. XX wieku; dz. 16/4, ul. Beskidzka 7,
6. Budynek nr 19, drewniany, ok. 1920 roku; dz. 149, ul. Beskidzka 39,
7. Budynek nr 43, drewniany, początek XX wieku; dz. 147/2, ul. Macierzanki 3,
8. Budynek nr 45; dz. 112/1, ul. Rumiankowa 2,
9. Budynek nr 69; dz. 328, ul. Miętowa 21.

Sienna

1. Dzwonnica drewniana, połowa XIX wieku; dz. 659/3, ul. Św. Jadwigi Śląskiej,
2. Figura przydrożna Jezusa Nazareńskiego, obok dzwonnicy, kamienna, 1811 rok; dz. 659/3, ul. Św. Jadwigi Śląskiej,
3. Figura przydrożna Matki Boskiej, położona na granicy Siennej i Leśnej, Kamienna, 1871 rok; dz. 427/1, ul. Jaśminowa 2,
4. Kapliczka przy tzw. Wielodrodze (trakt polny między Sienną, Żarnówką i Pietrzykowicami), murowana, 1928 rok; (otoczona przez starodrzew: dwa jesiony i klon); dz. 794,
5. Krzyż z figurą Jezusa, drewniany, ok. połowy XIX wieku, wraz ze starodrzewem w postaci lipy, w połowie drogi z Siennej do Leśnej; dz. 370, ul. Łączna,
6. Kapliczka Najświętszej Marii Panny przy domu nr 27, mur., około 1900 roku; dz. 572/2 (pierwotnie figura Matki Boskiej stała w szczycie starego budynku obory, stojącego obok. Po 1953 roku figura została przeniesiona, gdzie usytuowano ją na ołtarzyku), ul. Św. Jadwigi Śląskiej 103,
7. Budynek nr 37, murowano-drewniany, 2 połowa XIX wieku; dz. 422, ul. Św. Jadwigi Śląskiej 125,
8. Budynek nr 64, murowano-drewniany, 1927 rok; dz. 947, ul. Św. Jadwigi Śląskiej 5,
9. Budynek nr 83, drewniany, około 1920 roku; dz. 906, ul. Cyprysowa 2,
10. Drewniany krzyż z figurą Jezusa obok posesji 116, ul. Św. Jadwigi Śląskiej 68,
11. Kapliczka z figurą Jezusa wraz ze starodrzewem w postaci dwóch jesionów i jednego klonu obok posesji nr 128;
12. Kapliczka z figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem, ul. Łączna.

Słotwina

1. Kaplica Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz ze starodrzewem w postaci dwóch lip, 1900 rok; dz. 655, ul. Ks. Ferdynanda Sznajdrowicza 120,
2. Dom mieszkalny nr 10 drewniany, ok. 1920 rok; dz. 1001, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki,
3. Dom mieszkalny nr 14 murowany, ok. 1920 roku; dz. 988, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 67,
4. Dom mieszkalny nr 97 drewniany, ok. 1920 r; dz. 920, ul. Ks. Ferdynanda Sznajdrowicza 9,
5. Budynek 107; dz. 1103, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki 8,
6. Kapliczka przy nr 129; dz. 1022, ul. Ks. Jerzego Popiełuszki.

Twardorzeczka

1. Budynek nr 85 drewniany, XIX/XX wiek; dz. 496/2, ul. Złota 6,
2. Budynek nr 303 drewniany, pocz. XX wieku; dz. 589, ul. Topazowa 6,
3. Budynek nr 609, drewniany, ok. 1935 roku; dz. 903, ul. Leśna 28,
4. Budynek 623, drew., ok. 1935 roku; dz. 898, ul. Leśna 22,
5. Budynek nr 631, drew., ok. 1930 roku; dz. 891/2.

Na szczególną ochronę zasługują również grupy starodrzewia zlokalizowane przy wyszczególnionych wyżej obiektach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, są to:

1. Kapliczka wraz ze starodrzewem w postaci kasztana przy zagrodzie nr 183, drewniano-kamienna, XIX wiek; dz. 2199 – LIPOWA,
2. Kapliczka NMP, kamienna figura Matki Boskiej wraz ze starodrzewem w postaci dwóch lip – LEŚNA,
3. Krzyż z figurą Jezusa, drewniany, ok. połowy XIX wieku, wraz ze starodrzewem w postaci lipy - w połowie drogi z Siennej do Leśnej; dz. 370 – SIENNA,
4. Kapliczka wraz ze starodrzewem w postaci kasztana przy zagrodzie nr 183, drewniano-kamienna, XIX w; dz. 2199 – SIENNA,
5. Kaplica Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz ze starodrzewem w postaci dwóch lip, 1900 r.; dz. 655 – SŁOTWINA.

W obszarze gminy w miejscowości Lipowa należy szczególną ochroną objąć trzy zespoły obiektów zabytkowych:

- Zespół kościelny wraz z otoczeniem obejmujący:
 - Kościół Parafialny p.w. św. Bartłomieja – numer rejestru zabytków A-608/89
 - Plebania – numer rejestru zabytków A-608/89
 - Budynek gospodarczy przy plebani – numer rejestru zabytków A-608/89
 - Cmentarz Rzymsko – Katolicki z kaplicą – numer rejestru zabytków A-615/87
 - Aleja dojazdowa ze starodrzewem
 - Zlikwidowany cmentarz przykościelny
 - Budynek nr 353 - otoczenie przy kościelne
 - Budynek parafialny nr 166 (katechetka) - otoczenie przy kościelne
 - Budynek nr 9 (tzw. Stara gmina) - otoczenie przy kościelne.
- Zespół zabudowy folwarcznej zawierający:
 - Budynek mieszkalny
 - Budynek mieszkalny
 - Browar
 - Kuźnia
 - obora
- Zespół podworski zawierający:
 - Dom mieszkalny
 - Budynek inwentarski
 - Obora
 - Fragment parku.

5.4. Parki kulturowe

Parki kulturowe tworzy się w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

„Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” w gminie Lipowa nie proponuje lokalizacji parku kulturowego.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy. Uchwała określa nazwę parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Wójt gminy, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, sporządza plan ochrony parku kulturowego, który wymaga zatwierdzenia przez radę gminy. W celu realizacji zadań związanych z ochroną parku kulturowego rada gminy może utworzyć jednostkę organizacyjną do zarządzania parkiem.

Dla obszarów, na których utworzono park kulturowy, sporządza się obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie parku kulturowego lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia dotyczące:

1. prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej;

2. zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych;
3. umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego;
4. składowania lub magazynowania odpadów.

Do chwili obecnej Rada Gminy nie podjęła uchwały w sprawie utworzenia parku kulturowego.

5.5. Dobra kultury współczesnej

Przez dobra kultury współczesnej należy rozumieć niebędące zabytkami dobra kultury, takie jak: pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna. Obecnie w gminie Lipowa nie ma opracowanej listy dóbr kultury współczesnej.

Do miejsc o charakterze historycznym należą w Lipowej pomnik poświęcony Polakom pomordowanym w czasie II wojny światowej i pomnik ku czci 29 mieszkańców Lipowej, Łodygowic, Ostrego i Słotwiny, którzy zostali rozstrzelani przez hitlerowców w dniu 18 stycznia 1940 roku.

5.6. Stanowiska archeologiczne

Na podstawie Kart Ewidencyjnych Stanowisk Archeologicznych oraz map obszarów tzw. AZP, zgromadzonych w archiwum WUGZ w Katowicach Delegatura w Bielsku-Białej, sporządzono zestawienie zabytków archeologicznych (stanowisk archeologicznych) wyznaczonych do objęcia ochroną. W Gminie Lipowa zlokalizowano 10 stanowisk archeologicznych tzw. śladów osadnictwa z różnych okresów.

Dla zapewnienia możliwości prowadzenia obserwacji archeologicznej i zabezpieczenia terenu wokół stanowisk archeologicznych wyznaczono strefy ochrony, której zasięg określono na rysunkach studium.

Strefy ochrony stanowisk archeologicznych powinny stanowić obszar wpisany w okrąg o promieniu 40m od środka stanowiska, o powierzchni około 50 arów.

W Gminie Lipowa zlokalizowano 10 stanowisk archeologicznych tzw. śladów osadnictwa z różnych okresów.

W obszarze gminy występują następujące zabytki archeologiczne – w sołectwie:

Lipowa

1. 110484, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 4, nr 1 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, okres nowożytny,
2. 110485, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 5, nr 2 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, epoka kamienia/okres nowożytny,
3. 110486, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 6, nr 3 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, okres nowożytny,
4. 110487, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 7, nr 4 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, epoka kamienia/okres nowożytny.

Leśna

1. 110499, nr obszary AZP: 110-49, stanowisko nr 9, nr 1 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, pradzieje/okres nowożytny,
2. 1104910, nr obszaru AZP: 110-49, stanowisko nr 10, nr 2 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, średniowiecze.

Słotwina

1. 110481, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 1, nr 1 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, okres nowożytny,
2. 110482, nr obszaru AZP: 110-48, stanowisko nr 2, nr 2 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, pradzieje,
3. 110483, nr obszaru AZ: 110-48, stanowisko nr 3, nr 3 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, epoka kamienia/okres nowożytny.

Twardorzeczka

1. 111483, nr obszaru AZP: 111-48, stanowisko nr 3, nr 1 w obrębie miejscowości, ślad osadnictwa, okres nowożytny.

Powyższe stanowiska wraz z numerem zostały oznaczone graficznie na rysunkach studium.

Wszelkie działania inwestycyjne w obrębie zespołów zabytkowych oraz pojedynczych obiektów wpisanych do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków, oraz w obrębie stanowisk archeologicznych wymagają postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

6. REKOMENDACJE I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIE PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla obszaru obejmującego gminę Lipowa nie sporządzono audytu krajobrazowego w związku z tym nie wprowadza się rekomendacji ani wniosków oraz nie określa się granic krajobrazów priorytetowych.

7. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

7.1. Struktura demograficzna. Prognoza demograficzna.

Istotnym uwarunkowaniem decydującym o przebiegu procesów rozwojowych gminy są czynniki demograficzne. Obecne i przyszłe tempo rozwoju ludności i związane z tym zmiany wielkościowe populacji w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym to podstawowe przesłanki dla formowania strategii i kierunków społeczno - gospodarczych i przestrzennego rozwoju gminy.

Liczbę stałych mieszkańców Gminy Lipowa i jej zmiany na przestrzeni kilku ostatnich lat przedstawia poniższa tabela.

Rok	Liczba mieszkańców
2011	10 222
2012	10 286
2013	10 320
2014	10 441
2015	10 474
2016	10 649
2017	10 719
2018	10 818

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczbę stałych mieszkańców Gminy Lipowa w latach 2019 i 2020 roku przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba mieszkańców
2019	10 846
2020	10 872

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Liczbę stałych mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Lipowa i jej zmiany na przestrzeni kilku ostatnich lat przedstawia poniższa tabela.

Sołectwo	Liczba mieszkańców 2011 rok	Liczba mieszkańców 2016 rok	Liczba mieszkańców 2021 rok
Lipowa	4 482	4 665	4875
Leśna	2 093	2 170	2174
Twardorzeczka	1 340	1 384	1446
Sienna	957	952	967
Słotwina	808	784	802
Ostre	489	469	429

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Dane Urzędu Gminy Lipowa.

W latach od 2011 roku do 2018 roku liczba stałych mieszkańców Gminy Lipowa wzrosła do poziomu 10 818 osób - to jest - w ciągu siedmiu lat ludność gminy zwiększyła się o osoby.

W poszczególnych sołectwach w latach od 2011 roku do 2016 roku najwięcej mieszkańców przybyło we trzech wsiach, tj.: we wsi Lipowa o 183 osoby, we wsi Leśna o 77

osób oraz we wsi Twardorzeczka o 4 osoby. W pozostałych miejscowościach gminy od roku 2011 ilość mieszkańców nieznacznie spada.

Mimo iż, przyrost ilości mieszkańców zaistniał tylko w trzech wsiach gminy, to i tak stawia to gminę Lipowa w wyjątkowo korzystnej sytuacji w porównaniu z przyrostem notowanym w innych gminach, średnim w powiecie i województwie. Należy dodać, iż w ostatnich latach w województwie śląskim notowany jest wyraźny spadek liczby ludności, największy w Polsce.

W roku 2021 liczba stałych mieszkańców Gminy Lipowa wyniosła 10 693. W latach od 2016 roku do 2021 roku najwięcej mieszkańców przybyło we wsi Lipowa o 210 osób oraz we wsi Twardorzeczka o 62 osoby, w pozostałych wsiach takich jak Słotwina, Sienna, i Leśna nastąpił nieznaczny wzrost liczby mieszkańców (od 4 do 18 osób), natomiast we wsi Ostre nastąpił jej spadek o 40 osoby.

Przedstawione w poniżej zamieszczonej tabeli podstawowe wskaźniki charakteryzujące potencjał demograficzny Lipowej i wskazują, że populacja kobiet jest tu większa od liczby mężczyzn, co należy uznać za typową cechę miejscowej społeczności, powszechnie bowiem odnotowuje się przewagę populacji kobiet nad populacją mężczyzn. W gminie Lipowa w 2018 roku na 100 mężczyzn przypada ok. 106 kobiet.

Wyszczególnienie	Stan ludności 31.12.2018 r.			
	Gmina Lipowa	Struktura wg płci w %%	Powiat żywiecki	Struktura wg płci w %%
Razem w tym:	10 818	100,00	153 226	100,00
mężczyzn	5 243	48,46	74 883	48,87
kobiet	5 575	51,54	78 343	51,13

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wyszczególnienie	Stan ludności 31.12.2020 r.			
	Gmina Lipowa	Struktura wg płci w %%	Powiat żywiecki	Struktura wg płci w %%
Razem w tym:	10 872	100,00	152 199	100,00
mężczyzn	5 250	48,29	74 360	48,86
kobiet	5 622	51,71	77 839	51,14

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Średnia gęstość zaludnienia w 2018 roku w gminie Lipowa na 1 km² wynosi 184 osób i jest wyższa od średniej dla całego powiatu żywieckiego (powiat żywiecki 147 osób na 1 km²).

Średnia gęstość zaludnienia w gminie Lipowa w 2020 r. wynosi 185 osób na 1 km² i jest wyższa od średniej dla całego powiatu żywieckiego, gdzie wartość ta wynosi 146 osób na 1 km².

Ważnym elementem oceny stopnia rozwoju gminy jest tempo rzeczywistego przyrostu demograficznego, który przedstawia się następująco:

Ruch naturalny ludności w 2018 r.

Powiat Gmina	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny
	w liczbach bezwzględnych			na 1000 ludności		
Powiat żywiecki	1519	1720	- 201	9,9	11,2	1,3
gmina Lipowa	114	100	14	10,5	9,2	1,3

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Ruch naturalny ludności w 2020 r.

Powiat Gmina	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny	urodzenia żywe	zgony	przyrost naturalny
	w liczbach bezwzględnych			na 1000 ludności		
Powiat żywiecki	1436	2037	- 601	9,42	13,36	-3,94
gmina Lipowa	119	120	-1	10,94	11,03	-0,09

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Przeobrażenia struktury wiekowej mają również istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Porównanie gminnej struktury wieku ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2018 r.

Woj. Powiat Gmina	ogółem	Ludność w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat żywiecki	153 226	28 484	94 382	30 370	62,4
gmina Lipowa	10 818	2 148	6 769	1 901	59,8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Struktura wiekowa w %

wiek	powiat żywiecki	gmina Lipowa
ogółem	100	100
przedprodukcyjnym	20	21
produkcyjnym	62	62
poprodukcyjnym	18	17

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Przeobrażenia struktury wiekowej mają również istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Porównanie gminnej struktury wieku ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2020 r.

Woj. Powiat Gmina	ogółem	Ludność w wieku			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym	
Powiat żywiecki	152 199	28 288	92 667	31 244	64,2
gmina Lipowa	10 872	2 120	6 770	1 982	60,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Na przyrost liczby ludności mają również duży wpływ procesy migracyjne. W 2018 r. saldo migracji na 1000 mieszkańców wynosiło 16 osób 6,69.

W 2020 r. w Gminie Lipowa saldo migracji na 1000 mieszkańców wynosiło 4,6 osób.

Ocena sytuacji demograficznej

Reasumując, ocena kształtowania się procesów demograficznych w gminie pozwala stwierdzić, że na ich aktualny, korzystny przebieg wpływają:

- wyższa niż przeciętnie prężność demograficzna,
- małe obciążenie ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym,
- brak oznak procesu starzenia się ludności,

- ruchliwość przestrzenna ludności (napływ migracyjny).

Generalnie rzecz biorąc sytuacja demograficzna w gminie jest korzystna w porównaniu z średnią w województwie, zachowana jest ciągła sytuacja wzrostowa co pozytywnie rzutuje na przyszłość procesów demograficznych.

Przewiduje się dalszy wzrost liczby ludności. Wzrost będzie spowodowany głównie napływem migracyjnym na teren gminy oraz niewielkim dodatnim przyrostem naturalnym. Na korzystną sytuację w przyszłości może mieć również wpływ stosunkowo mały procent osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do wieku produkcyjnego.

Analizując stan ludności od 2011 r. do 2020 r. w gminie Lipowa można zauważyć stopniowy stały wzrost liczby mieszkańców. W 2020 r. w gminie mieszkało o 54 osoby więcej niż w 2018 r. Wzrost liczby mieszkańców w gminie wynika głównie z procesów migracyjnych – napływu ludności. Przyrost naturalny nie miał wpływu na wzrost liczby ludności w gminie w ciągu ostatnich dwóch lat, ponieważ był on ujemny (zjawisko większej liczby zgonów niż urodzeń żywych może wynikać z procesu starzenia się społeczeństwa jak i zaistniałych zdarzeń epidemiologicznych jakie miały miejsce w całym kraju w 2020 r.).

7.2. Turystyka

Gmina Lipowa jest atrakcyjna pod względem turystycznym. Wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze powodują, że gmina jest celem turystyki weekendowej oraz dla dłuższych pobytów. W szczególności celem turystów jest Dolina Zimnika oraz okolice. W gminie, w porównaniu z innymi ośrodkami nie ma jednak wielu ośrodków turystycznych, w tym obiektów noclegowych czy innych służących rekreacji i turystyce. Nie uprawia się również sportów zimowych. Powodem są nie sprzyjające warunki klimatyczne oraz południowa ekspozycja stoków, w tym stoków Góry Skrzyczne oraz wysokie walory przyrodnicze.

Poniższa tabela ilustruje ilość obiektów, miejsc noclegowych oraz liczbę turystów.

	Rok				
	2014	2015	2016	2017	2018
Obiekty noclegowe	2	2	2	2	1
Miejsca noclegowe	145	145	145	144	97
Turyści korzystający	7 897	-	-	-	-

Poniższa tabela pokazuje liczbę miejsc noclegowych w analizowanych gminach, w 2017 roku.

Lp	Gmina	Liczba miejsc noclegowych ogółem
1.	Jeleśnia	1005
2.	Zawoja	658
3.	Węgierska Górka	486
4.	Sułkowice	188
5.	Świnna	87
6	Lipowa	144

W związku z ww. porównaniem ilości miejsc noclegowych w gminach powiatu żywieckiego oraz suskiego, o podobnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, z drugiej strony mając na uwadze mniejszą popularność turystyczną gminy Lipowa oraz uboższe tradycje turystyczne można założyć, że liczba miejsc noclegowych może wzrosnąć dwukrotnie.

7.3. Rynek pracy i bezrobocie

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi około 62% całej populacji mieszkańców gminy, ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi około 21%, a w wieku poprodukcyjnym około 17% osób.

Duża część mieszkańców gminy pracuje w niewielkich zakładach przemysłowych i usługowych na terenie gminy i poza jej granicami, a szczególnie w Żywcu.

Na zasobność społeczno-ekonomiczną gminy Lipowa duży wpływ mają podmioty gospodarcze. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku było ich 913, z czego 798 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2017 roku zarejestrowano 94 nowe podmioty, a wyrejestrowano 83 podmioty. 25 podmiotów posiada osobowość prawną (spółki prawa handlowego), 31 podmiotów występuje w formie spółki cywilnej, a 2 podmioty to spółdzielnie.

Pod kątem analizy liczby zatrudnionych pracowników najczęściej jest mikroprzedsiębiorstw (0-9 zatrudnionych) – 880, małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) jest 32 oraz 1 średnie przedsiębiorstwo (50 – 249 zatrudnionych). Dominującą formę własności stanowi sektor prywatny.

W gminie występuje stały wzrost ilości podmiotów gospodarczych. Zlokalizowane są one w różnych miejscowościach gminy i zapewniają zatrudnienie mieszkańcom i nadają pozytywne impulsy rozwojowi gospodarczemu gminy.

Najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są przemysł i budownictwo (37%), handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów (24,8%) oraz pozostała działalność (59%).

Na tle powiatu gmina Lipowa wypada korzystnie. W 2018 roku na 10 000 mieszkańców w gminie Lipowa było 769 osób prowadzących działalność gospodarczą wobec 758 w powiecie

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, liczba bezrobotnych w gminie Lipowa wyniosła 31.12.2018 roku 219 osób, w tym 119 kobiet. Porównując te dane do roku 2011 (bezrobotnych 515 osób, w tym 278 kobiet) można stwierdzić, że bezrobocie w gminie znacznie spadło. Obecnie stopa bezrobocia w gminie wynosi 3,2 %. Wskaźnik bezrobocia przedstawia się korzystnie w stosunku do wskaźnika w województwie śląskim oraz w powiecie żywieckim, które odpowiednio wynoszą 3,6 % oraz 3,7 %.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku w gminie Lipowa było zarejestrowanych 1067 podmiotów gospodarczych, z czego 935 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W 2020 r. było 83 podmiotów nowo zarejestrowanych, a wyrejestrowano 35 podmiotów. Wśród podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie jest 1 spółdzielnia, 35 spółek handlowych oraz 37 spółek cywilnych.

Jeśli chodzi o wielkość podmiotów gospodarki narodowej w 2020 r. liczba mikroprzedsiębiorstw (0-9 zatrudnionych) wynosiła 1042, małych przedsiębiorstw (10-49 zatrudnionych) – 23, a średnich przedsiębiorstw (50-249 zatrudnionych) – 2. Pod kątem własnościowym dominuje sektor prywatny.

Najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są przemysł i budownictwo (393 podmioty z 1067, co stanowi 36,8% ogółu), z czego największy udział przypada na budownictwo i przetwórstwo przemysłowe (ok. 98% wszystkich podmiotów) oraz pozostała działalność (647 podmiotów z 1067, co stanowi 60,6% ogółu), z czego największy udział przypada na handel hurtowy i detaliczny i naprawę pojazdów samochodowych (ok. 36 % wszystkich podmiotów).

W 2020 r. w gminie Lipowa na 10 000 tysięcy mieszkańców było 860 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wobec 836 osób fizycznych w powiecie żywieckim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba bezrobotnych w gminie wynosiła 259 osób, w tym 144 kobiet (stan na dzień 31.12.2020 r.), tj. 3,8% liczby ludności w wieku produkcyjnym (wskaźnik bezrobocia zarejestrowanego w powiecie żywieckim wynosi 4,3% w analizowanym roku, a w województwie śląskim: 3,4%).

W 2020 r., w porównaniu z 2018 r., bilans nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych przedstawia się korzystniej. W ostatnich latach widać stały wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, co świadczy o tym, że gmina rozwija się pod względem gospodarczym. Przekłada się to z kolei na nowe miejsca pracy dla mieszkańców czy spadek bezrobocia.

Analizując powyższe dane dotyczące bezrobocia w gminie w ciągu ostatnich dwóch lat nastąpił nieznaczny wzrost bezrobocia w porównaniu z 2018 r. o 40 osób, ale mimo wszystko wskaźnik ten wygląda korzystniej w porównaniu z powiatem żywieckim.

Do zagrożeń tych należą:

- ukryte w indywidualnych gospodarstwach chłopskich tzw. przeludnienie agrarne (zbyt dużą liczbę pracujących w rolnictwie przypadająca na 100 ha UR), które w miarę postępującego procesu restrukturyzacji i unowocześnienia rolnictwa generować może w przyszłości wolne nadwyżki siły roboczej,
- wzrost populacji ludzi w podeszłym wieku.

Analizując rynek pracy należy wziąć również pod uwagę statystykę dojazdów do pracy. W gminie liczba osób wyjeżdżających do pracy jest stosunkowo duża i wynosi 1 629, natomiast liczba osób przyjeżdżających do pracy wynosi zaledwie 132 osoby.

Biorąc powyższe pod uwagę za niezbędne należy uznać podejmowanie działań stabilizujących równowagę lokalnego rynku pracy. Działania te to m.in.:

- tworzenie warunków do zwiększonej aktywności zawodowej ludności w starszych grupach wiekowych, które z jednej strony stworzą przesłanki dla pokrycia ewentualnych przyszłych potrzeb lokalnego rynku pracy z drugiej zaś pozwolą na zaspakajanie aspiracji zawodowych tych spośród ludzi w podeszłym wieku, którzy chcieliby być dalej aktywni zawodowo. Potwierdzeniem tych założeń jest coraz bardziej wydłużający się okres trwania życia oraz coraz powszechniej obserwowana w krajach UE i Polsce przesuwania wieku emerytalnego i zrównywania wieku przechodzenia na emeryturę dla kobiet i mężczyzn
- sprzyjanie budowaniu prawidłowych relacji między strukturami społecznymi i gospodarczymi w myśl zasad ekorozwoju respektujących wymagania przyrody traktowanej podmiotowo jako jeden z główny wyznacznik rozwoju,
- wspomaganie procesów restrukturyzacyjnych gminnego rolnictwa, zwłaszcza w kierunku jego unowocześnienia i ekologizacji oraz podniesienia opłacalności ekonomicznej. należy liczyć się z „uwolnieniem” z rolnictwa – w porównaniu do dzisiejszego stanu zaangażowanych w pracy w rolnictwie. Większa skala spadku liczby pracujących w rolnictwie wydaje się mało prawdopodobna przede wszystkim ze względu na specyficzne cechy gospodarowania w obszarach górskich, wymagającego większego nakładu pracy fizycznej. Trzeba także wziąć pod uwagę fakt, że - w okresie perspektywicznym - stosunkowo znaczący odsetek „odejdzie z pracy w rolnictwie” jakby w sposób naturalny. Za tym założeniem przemawia obecna struktura wiekowa pracujących w rolnictwie, w której relatywnie duży odsetek stanowią ludzie w podeszłym wieku, w tym również w tzw. wieku poprodukcyjnym, a ich „następcy” nie zawsze będą skłonni do angażowania w pracy w gospodarstwie rolnym. Problem ten nie może być „niezauważalny” przez władze gminne przy prognozowaniu perspektywicznych zmian na gminnym rynku pracy.

Działania te powinny być realizowane m.in. poprzez:

- unowocześnienie struktury gospodarczej gminy wyrażające się przede wszystkim poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w szeroko pojętych usługach, w poza rolniczych działach gospodarki, w tym przede wszystkim w obsłudze ruchu turystyczno-wypoczynkowego oraz uprawiania sportów (w tym zimowych) na poziomie amatorskim i kwalifikowanym;
- promocje gminy, której podstawowym zadaniem byłoby ściąganie inwestorów z poza terenu gminy;
- pobudzanie przedsiębiorczości przez lokalne podmioty gospodarcze, poprzez realizację infrastruktury oraz wyznaczenie atrakcyjnych terenów;
- tworzenie warunków do podnoszenia i zdobywania kwalifikacji wchodzącej w wiek aktywność zawodową młodzieży, tak aby stawała się ona bardziej atrakcyjna na gminnym ale także na sąsiednich rynkach pracy.

Ważną przesłanką rozwoju gminy powinny być także działania zmierzające do dalszego podnoszenia atrakcyjności gminy (zwiększenie standardu infrastruktury technicznej i społecznej, dostępności komunikacyjnej, bazy obiektów sportowych itp.). Wpłynie to na wzrost zainteresowania gminą jako miejsca stałego zamieszkania, prowadzenia biznesu, wypoczynku, turystyki pieszej i rowerowej oraz uprawiania sportów zimowych.

7.4. Usługi publiczne – poziom zaspokojenia potrzeb

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest charakterystyka stanu zainwestowania Gminy Lipowa w zakresie usług publicznych oraz sprecyzowanie potrzeb w tym zakresie, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju zagospodarowania.

Niezbędne jest więc przeanalizowanie potrzeb terenowych dla rozwoju edukacji i wychowania, opieki zdrowotnej i społecznej, kultury i sportu, bezpieczeństwa społecznego, administracji samorządowej.

W opracowaniu oparto się na następujących materiałach i danych statystycznych potrzebnych do ustalenia obecnego poziomu obsługi mieszkańców gminy:

- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa,
- inwentaryzacja urbanistyczna sporządzona do niniejszego „Studium...” w 2012 roku,
- inwentaryzacja urbanistyczna sporządzona do zmiany niniejszego „Studium ...” w 2019 roku,
- inwentaryzacja urbanistyczna sporządzona do projektu drugiej zmiany „Studium ...” w 2022 roku,
- materiały i dane Urzędu Gminy Lipowa,
- dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Katowicach, materiały Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane z Banku Danych Lokalnych,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa uchwalone uchwałą Nr VII/38/99 Rady Gminy Lipowa z dnia 31.03.1999r.

Gminnym ośrodkiem obsługi terenu jest administracyjno – usługowy ośrodek zlokalizowany w Lipowej. Tutaj znalazły siedzibę: Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, urząd pocztowy, posterunek policji, kościół parafialny, stadion sportowy, obiekty usług komercyjnych – handlu, rzemiosła, gastronomii oraz turystyki.

Ośrodki usług elementarnych utworzone są w poszczególnych sołectwach, gdzie funkcjonują obiekty pojedynczych usług o charakterze publicznym oraz liczne obiekty usług komercyjnych – handlu, rzemiosła, gastronomii oraz turystyki.

Ośrodkiem ponadlokalnym - powiatowym, zapewniającym obsługę mieszkańców Gminy w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej i społecznej, pomocy doraźnej, hospitalizacji, specjalnego szkolnictwa, szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego, administracji publicznej jak również bezpieczeństwa publicznego, są usługi zlokalizowane w Żywcu - siedzibie powiatu.

Opieką przedszkolną.

W gminie funkcjonuje 5 przedszkoli, do których uczęszcza w roku szkolnym 2019/2020 - 377 wychowanków. Są to:

- Zespół szkolno - przedszkolny w Lipowej - 6 oddziałów przedszkolnych, 142 wychowanków;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Leśnej – 3 oddziały przedszkolne, 68 wychowanków;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Siennej - 3 oddziały przedszkolne, 48 wychowanków;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Twardorzeczce 3 oddziały przedszkolne, 69 wychowanków;
- Zespół szkolno - przedszkolny w Słotwinie - 2 oddziały przedszkolne, 50 wychowanków;

W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/2011, w którym uczęszczało do przedszkoli 255 dzieci, liczba wychowanków znacznie wzrosła.

W gminie funkcjonuje 5 szkół podstawowych, do których uczęszcza w roku szkolnym 2019/2020 - 875 uczniów. Są to:

- Zespół szkolno - przedszkolny w Lipowej - 15 oddziałów szkolnych, 338 uczniów;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Leśnej - 10 oddziałów szkolnych, 144 uczniów;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Siennej - 8 oddziałów szkolnych, 124 uczniów;
- Zespół szkolno – przedszkolny w Twardorzeczce 9 oddziałów szkolnych; 174 uczniów;
- Zespół szkolno - przedszkolny w Słotwinie 8 oddziałów szkolnych, 95 uczniów;

W porównaniu z rokiem szkolnym 2010/2011, w którym uczęszczało do szkół 627 dzieci, liczba uczniów znacznie wzrosła.

Średnie zagęszczenie mierzone liczbą uczniów na jedną klasę wynosiło w omawianym roku szkolnym 18 uczniów.

Na obszarze gminy nie ma innych szkół. Nauczanie ponadpodstawowe dzieci z obszaru gminy kontynuują w Żywcu lub w Bielsku Białej.

Generalnie standard zaspokojenia potrzeb w szkolnictwie podstawowym, mierzony zagęszczeniem pomieszczeń do nauki, w Gminie Lipowa jest zadowalający i wyższy niż przeciętnie we wsiach województwa śląskiego.

Zapotrzebowanie na dodatkowe pomieszczenia do nauki w szkołach będzie zależało od potrzeb społecznych i polityki resortu edukacji.

Kultura

Do placówek kultury w omawianym terenie zalicza się:

- Gminną Bibliotekę Publiczną w Lipowej wraz z dwoma filiami w Leśnej i Twardorzeczce,
- kluby sportowe
 - Ludowy Klub Sportowy Leśna,
 - Gminny uczniowski klub sportowy Sukces w Lipowej,
 - Uczniowski klub sportowy Ajax w Leśnej,
- stowarzyszenia
 - Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Lipowskiej,
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Lipowej,
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Siennej,
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Słotwinie,
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Leśnej,
 - Koło Gospodyń Wiejskich w Twardorzeczce,
- działające organizacje
 - Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Lipowianie”
 - Beskidzkie Stowarzyszenie Motorowe w Lipowej

Gminna Biblioteka Publiczna w Lipowej działa jako samodzielna jednostka organizacyjna instytucji kultury utrzymywana z budżetu gminy. Wchodzi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotek publicznych. Jej główna siedziba mieści się w budynku Urzędu Gminy w Lipowej. Posiada dwie filie w Leśnej i Twardorzeczce.

Na terenie gminy zlokalizowane są 4 kościoły parafialne w tym:

- Parafia Świętego Bartłomieja w Lipowej
- Rzymskokatolicka Parafia św. Michała Archanioła w Leśnej.
- Parafia Najświętszego Serca Pana Jezusa Słotwina
- Rzymsko-Katolicka Parafia pw. Matki Bożej Różańcowej w Ostrem-Twardorzeczce

Wskaźnik zaspokojenia potrzeb wynosi obecnie 2704 mieszkańców na jeden obiekt i uznaje się go za średni w skali powiatu i województwa. Przyszłe zapotrzebowanie na dodatkowe obiekty sakralne będzie zależało od potrzeb społecznych.

Ochrona przeciwpożarowa

Na terenie Gminy Lipowa działa 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Strażnice zlokalizowane są w 5 sołectwach, mianowicie:

1. OSP Lipowa
2. OSP Leśna
3. OSP Słotwina
4. OSP Sienna
5. OSP Ostre

Łącznie dysponują 9 wozami bojowymi. Jedna strażnica ochrania średnio 2000 mieszkańców gminy. Na 1 wóz bojowy przypada w Lipowej na 1129 mieszkańców. Budynki OSP posiadają na ogół średni stan techniczny

Administracja publiczna

Do obiektów administracji publicznej zalicza się:

- Urząd Gminy Lipowa
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Posterunek Policji.

Obiekty administracyjne wyższego rzędu dla gminy Lipowa zlokalizowane są w centrum administracyjnym powiatu w Żywcu, tj.:

- Starostwo Powiatowe,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Komenda Straży Pożarnej,
- Powiatowy Urząd Pracy i inne.

Potrzeby rozwoju infrastruktury społecznej w Gminie Lipowa będą w przyszłości zależały od:

- konieczności poprawy dostępności do elementarnego i podstawowego czyli gminnego poziomu obsługi,
- konieczności poprawy standardów obsługi ludności w związku z postępowaniem cywilizacyjnym,
- przyrostu ilości mieszkańców gminy oraz zmieniającej się liczby użytkowników poszczególnych rodzajów usług wynikającej z przemian struktury demograficznej oraz rozwoju na obszarze gminy funkcji mieszkaniowej i turystyczno-rekreacyjnej.

Władze Gminy winny zmierzać w swej polityce do:

- zapobiegania spadkowym trendom w obsłudze ludności,
- wyrównywania dysproporcji wyposażenia i korzystnego rozmieszczenia przestrzennego urządzeń usług elementarnych i podstawowych,
- właściwego rozwoju i podniesienia atrakcyjności centrum usługowego gminy oraz wzbogacenia o obiekty wyższej specjalizacji (obiekty obsługi finansowej, ubezpieczeniowej, prawniczej),
- wzbogacenia rzeczowego usług związanych z pojawianiem się nowych potrzeb ludności i zmian stylu życia.

Docelowo widzi się potrzebę podniesienia standardów obsługi ludności w zakresie:

a) edukacji i wychowania poprzez:

- poprawę dostępności do opieki przedszkolnej, poprzez utworzenie nowych placówek dla obsługi wszystkich wsi gminy np. budowę nowych obiektów przedszkoli lub adaptację istniejących obiektów na cele przedszkolne,
- utrzymanie warunków nauczania w szkołach podstawowych i dalsze wyposażanie obiektów w urządzenia sportowe i informatyczne,

b) kultury poprzez:

- dalszą poprawę dostępności do placówek bibliotecznych,
- zapewnienie odpowiedniego standardu dla prowadzenia działalności organizacji i stowarzyszeń prowadzących działalność kulturalną,
- stworzenie możliwości lokalizacji klubów środowiskowych i świetlic wiejskich dla młodzieży i starszych.

c) ochrony zdrowia i opieki społecznej poprzez:

- zabezpieczenie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej ludności gminy poprzez uzyskanie powierzchni dla nowych gabinetów lekarskich w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w tym zakresie.

d) sportu poprzez:

- wyrównanie dysproporcji w wyposażeniu poszczególnych sołectw w różnego typu obiekty w tym nastawionych na obsługę mieszkańców, wczasowiczów i turystów (np. boisk sportowych, placów zabaw, tras i urządzeń sportowych itp.),
- budowa basenu sportowego, kortów tenisowych dla obsługi lokalnych użytkowników, jak również turystów.

7.5. Problematyka rewitalizacji

Z problematyką jakości życia mieszkańców związany jest również program rewitalizacji. W ramach opracowanego dla gminy Lipowa „Lokalnego Programu rewitalizacji” wyznaczono obszary zdegradowane oraz obszary rewitalizowane. Obszar zdegradowany obejmuje miejscowości Lipowa i Twardorzeczka w granicach administracyjnych.

Obszar zdegradowany oraz obszary rewitalizowane zostały wyznaczone na podstawie analiz ilościowych problemów społecznych, technicznych, przestrzenno – funkcjonalnych. W tych obszarach następuje skumulowanie wielu problemów z w/w wymienionych dziedzin. Najwięcej problemów społecznych skumulowanych jest w następujących miejscowościach: Twardorzeczka, Lipowa, Leśna. Jednocześnie w miejscowościach Lipowa i Twardorzeczka występują problemy gospodarcze oraz środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne, techniczne. Podsumowując, największa sytuacja kryzysowa występuje w miejscowościach: Lipowa (70% ogółu problemów) oraz Twardorzeczka (70% ogółu problemów), w związku z tym obszary te można uznać jako zdegradowane i objąć rewitalizacją.

8. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

8.1. Analiza społeczna

Analizę społeczną dokonano w rozdziale 7 Warunki i jakość życia mieszkańców.

8.2. Analiza ekonomiczna

Budżet samorządowy

Odzwierciedleniem sytuacji ekonomicznej gminy jest także jego budżet. Suma dochodów do budżetu gminy Lipowa w 2018 r. wyniosła ok. 45 149 247,64 mln zł. Jedną z największych części dochodów stanowiły dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej (27,5 %). Duża część wpływów pochodziła z działu rodzina (22,7%), różne rozliczenia (31,1%) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska mieszkaniowej (15,2%). Zestawienie dochodów prezentuje poniższa tabela.

	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	28 521 612,21	29 333 584,70	30 403 399,89	38 459 117,51	45 149 247,64
Leśnictwo	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00	2 000,00
Transport i łączność	251 232,19	210 987,51	245 987,51	542 629,51	262 640,62
Gospodarka mieszkaniowa	90 000,00	90 000,00	140 000,00	140 000,00	140 000,00
Administracja publiczna	108 296,00	91 385,00	81 040,00	85 554,00	53 442,00
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 900,00	1 900,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00
Obrona narodowa	300,00	600,00	300,00	300,00	800,00
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	10 063 677,00	11 035 536,00	10 530 495,38	11 467 107,00	12 393 373,00
Różne rozliczenia	12 898 162,00	12 794 657,00	13 598 891,00	13 484 516,00	14 035 949,00
Oświata i wychowanie	822 000,02	1 092 397,19	756 000,00	1 082 000,00	1 444 407,72
Pomoc społeczna	2.758.877,00	2 793 920,00	3 177 184,00	382 872,00	715 188,09
Rodzina	-	-	-	9 167 991,00	10 231 035,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 525 000,00	1 220 000,00	1 869 000,00	2 101 448,00	6 873 749,64
Ochrona zdrowia	168,00	202,00	202,00	400,00	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie uchwał budżetowych na 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018 rok

Zestawienie wydatków prezentuje poniższa tabela

	2014	2015	2016	2017	2018
Ogółem	28 116 712,21	28 297 084,70	30 326 899,89	39 832 230,78	45 149 247,64
Rolnictwo i łowiectwo	49 600,00	49 600,00	49 600,00	34 600,00	34 600,00
Transport i łączność	673 359,19	433 114,51	556 987,51	1 088 987,51	833 640,62
Gospodarka mieszkaniowa	50 000,00	50 000,00	60 000,00	60 000,00	60 000,00
Działalność usługowa	37 000,00	100 000,00	200 000,00	181 123,10	141 123,10
Administracja publiczna	4 068 431,00	4 045 783,07	3 471 208,68	3 497 020,00	3 960 023,99
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i	1 900,00	1 900,00	2 300,00	2 300,00	2 300,00

ochrony prawa oraz sądownictwa					
Obrona narodowa	300,00	600,00	300,00	300,00	800,00
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	104 799,00	104 799,00	-	123 560,00	170 560,00
Obsługa długu publicznego	1 669 051,60	1 289 045,80	1 471 202,90	1 455 337,37	1 417 120,30
Różne rozliczenia	217 535,63	217 535,63	230 000,00	230 000,00	250 000,00
Oświata i wychowanie	12 041 656,26	12 329 508,68	12 838 207,00	12 833 341,00	13 417 738,83
Pomoc społeczna	3 361 295,00	3 488 742,76	3 950 265,00	1 181 269,00	1 555 543,09
Edukacyjna opieka wychowawcza	362 232,00	332 232,00	291 158,00	269 894,00	222 795,00
Rodzina	-	-	-	9 143 491,00	10 292 576,00
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 023 031,53	5 371 267,25	6 579 166,80	9 100 677,80	12 266 426,71
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	309 750,00	345 250,00	333 500,00	360 300,00	303 900,00
Kultura fizyczna i sport	30 000,00	30 000,00	30 000,00	50 000,00	50 000,00
Ochrona zdrowia	116 771,00	107 706,00	158 144,00	170 030,00	170 100,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z uchwał budżetowych na 2014, 2015, 2016, 2017 i 2018 rok.

Suma wydatków z budżetu gminy wyniosła w 2018 roku około 45 149 247 mln zł. Jak wynika z tabeli w 2018 najwięcej środków przeznaczono na dział oświata i wychowanie, tj. 29,7 % wydatków. W analizowanym okresie czasu zauważalny jest także duży udział wydatków w dziale związanym z gospodarką komunalną i ochroną środowiska, tj.: 27,16 % oraz w dziale rodzina, tj.: 22,8 %.

Zarówno dochody budżetowe jak i wydatki corocznie się zwiększają. W okresie od 2014 r. do 2018 r. dochody i wydatki wzrosły o ok. 60 %.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dochody ogółem na 1 mieszkańca [zł]	2 644,57	2 865,11	2 911,58	3 164,96	3 561,40	3 845,66	4 449,53
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca [zł]	3 138,13	2 583,09	2 847,96	2 988,25	3 556,25	4 023,86	4 445,05

Źródło: Opracowanie władne na podstawie danych BDL, GUS.

Korzystną sytuację ekonomiczną gminy Lipowa ilustrują wzrastające dochody ogółem na 1 mieszkańca. W badanym okresie dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły z 2 644,57 zł w 2012 r. do 4 449,53 zł w 2018 r. Podobna tendencja kształtuje się w przypadku dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Równocześnie zauważono wzrost wydatków na 1 mieszkańca. W badanym okresie najniższe wydatki na 1 mieszkańca wystąpiły w 2013 r. (2 583,09 zł), a najwyższe w 2018 r. (4 445,05 zł). W 2018 r. dochody były nieznacznie wyższe aniżeli wydatki.

Inwestycje na obszarze objętym drugą zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa nie są powiązane z budżetem gminy, to jest nie generują one kosztów i wydatków ze środków publicznych.

Możliwości finansowania przez gminę.

Inwestowanie jest nieodłącznym elementem rozwoju gminy. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej, technicznej i komunikacyjnej przyczynia się do poprawy warunków życia, przyciąga turystów i zewnętrzny kapitał. Inwestycje jednak w dużej mierze zależą od sytuacji finansowej gminy oraz środków, jakie może i jakie zamierza na nie przeznaczyć.

W celu zbadania możliwości finansowych gminy Lipowa porównano budżet gminy z budżetami gmin powiatu żywieckiego, gmin o zbliżonej wielkości i podobnym charakterze. Porównanie przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Dochód ogółem	Dochód na 1 mieszkańca
Lipowa	47 912 563,95	4 449,53
Buczkowice	54 159 419,72	4 815,03
Łodygowice	58 799 293,92	4 109,83
Milówka	45 053 821,75	4 477,62
Radziechowy – Wieprz	51 975 162,20	3 977,29
Świnna	36 602 370,21	4 524,96
Węgierska Górka	68 646 633,95	4 533,52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS

Z powyższej analizy należy stwierdzić, że gmina Lipowa na tle gmin sąsiednich ma dochód na poziomie średnim, porównywalnym w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Obszar gminy jest pokryty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, w związku z czym większość infrastruktury powinna być zrealizowana z tytułu uchwalenia planu miejscowego. Wyznaczenie nowych terenów w ramach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej nie powinno znacznie zwiększyć zobowiązań gminy. W związku z brakiem możliwości znacznego obciążenia budżetu należy przyjąć kierunek rozwoju w ramach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej.

Inwestycje na obszarze objętym drugą zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa nie odnoszą się do możliwości finansowania przez gminę ze względu na brak powiązania tych inwestycji z budżetem gminy.

8.3. Analiza środowiskowa

Specyficzne położenie gminy Lipowa w układzie geograficzno-przyrodniczym determinuje sposób wykorzystania zasobów przyrodniczych. Jakość środowiska, w tym stan zachowania ekosystemów półnaturalnych i naturalnych, stanowi podstawowy czynnik wpływający na atrakcyjność gminy jako miejsca do zamieszkania oraz rekreacji i turystyki. Wzmocnienie i utrzymanie takiego wizerunku gminy jest jednym z podstawowych celów jej rozwoju nie tylko w aspekcie społeczno-gospodarczym, ale i kulturowym. Sprzyjający mikroklimat, piękno krajobrazu czy odpowiednie dla rekreacji ukształtowanie terenu to tylko niektóre z mocnych stron obszaru. Bogactwo fauny i flory, rozległe kompleksy leśne z dominacją lasów świerkowych i bukowych objęte są ochroną w postaci parku krajobrazowego wraz otuliną, obszaru Natura 2000 i pomników przyrody determinują sposób zagospodarowania obszaru gminy z podziałem na część zachodnią pozostawioną do ochrony i część wschodnią gdzie skupia się i rozwija osadnictwo. Powyższe uwarunkowania powinny zostać uwzględnione w kierunkach zagospodarowania przestrzennego obszaru gminy tak aby rozwój funkcji osadniczych następował w części wschodniej poza kompleksami leśnymi (poza granicą Parku Krajobrazowego) a rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej w części zachodniej z uwzględnieniem walorów przyrodniczych i siedlisk podlegających ochronie.

Lokalizacja planowanego do realizacji lądowiska dla śmigłowców (R1/L) wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i terenem obsługi lądowiska (R2/L) znajduje się poza obszarem otuliny Park Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, natomiast najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 260 m od planowanego miejsca lądowania dla śmigłowców.

8.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę opracowano w oparciu o art. 10 ust. 5-7 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 poz.: 1945 z późniejszymi zmianami).

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę

Na podstawie wyników analiz ekonomicznych, środowiskowych oraz społecznych, a także możliwości finansowych gminy, jak również prognozy demograficznej dla Gminy Lipowa w perspektywie nie dłużej niż 30 lat tj. do roku 2049, sformułowano maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy. Prognozując zapotrzebowanie na nową zabudowę wzięto pod uwagę także niepewność procesów rozwojowych.

W celu określania maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę o danej funkcji, przeanalizowano ilość oddawanych do użytku obiektów oraz ich powierzchnię użytkową z okresu od 2014 roku do 2018 roku.

Liczbę oddanych do użytkowania obiektów zawiera poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rok				
		2014	2015	2016	2017	2018
1.	Budynki mieszkaniowe jednorodzinne	42	37	54	62	45
2.	Budynki mieszkaniowe wielorodzinne	0	0	0	0	0
3.	Budynki zakwaterowania turystycznego, hotele	0	0	0	0	0
4.	Budynki usługowe	0	0	0	0	0
5.	Budynki przemysłowe	0	0	0	0	0
6.	Budynki gospodarstw rolnych	2	4	0	1	0

Powierzchnię oddanych do użytkowania obiektów zawiera poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rok				
		2014	2015	2016	2017	2018
1.	Budynki mieszkaniowe jednorodzinne	6 139	4 373	7 137	7 774	5 433
2.	Budynki mieszkaniowe wielorodzinne	0	0	0	0	0
3.	Budynki zakwaterowania turystycznego, hotele	0	0	0	0	0
4.	Budynki usługowe	0	0	0	0	0
5.	Budynki przemysłowe	0	0	0	0	0
6.	Budynki gospodarstw rolnych	2	4	0	1	0

Średniorocznie jest oddawanych do użytkowania 48 budynków mieszkalnych jednorodzinnych, 1,5 budynku gospodarstw rolnych.

Nie oddaje się w analizowanym okresie do użytkowania budynków usługowych, przemysłowych, budynków rekreacji indywidualnej oraz budynków zakwaterowania turystycznego.

Analizując ruch budowlany w badanym okresie, można zauważyć, iż:

- na obszarze gminy Lipowa w okresie od 2014 r. do 2018 r. oddano do użytkowania łącznie 240 budynków mieszkalnych jednorodzinnych o łącznej powierzchni użytkowej 30 856 m², co średnio daje około **129 m² powierzchni użytkowej jednego budynku o funkcji mieszkaniowej**;
- na obszarze gminy Lipowa w okresie od 2014 r. do 2018 r. oddano do użytkowania łącznie 7 budynków gospodarstw rolnych;
- na obszarze gminy Lipowa w okresie od 2014 r. do 2018 r. nie oddano do użytkowania budynków innych jak budynki mieszkaniowe jednorodzinne oraz budynki gospodarstw rolnych;

Prognozuje się, że do 2047 roku na terenie gminy Lipowa będzie utrzymywał się nieznacznie dodatni przyrost naturalny oraz dodatnie saldo migracji, z drugiej strony liczba mieszkań oddawanych do użytkowania jest ciągle zbyt niska, aby zaspokoić rosnące potrzeby ludności (podnoszenie standardów), w związku z tym do dalszych wyliczeń przyjęto, że zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej będzie większe od analizy średniego ruchu budowlanego o szacunkowe 30%. Do dalszej analizy przyjęto, że zapotrzebowanie na nową zabudowę o funkcji rekreacji indywidualnej, usługowej i przemysłowej zaistnieje pomimo braku oddanych do użytkowania obiektów w badanym

okresie, ze względu na konieczność tworzenia nowych miejsc pracy. Zapotrzebowanie na ww. obiekty przyjęto na podstawie danych z sąsiednich gmin. Przyjęto również, że zapotrzebowanie będzie większe od analizy średniego ruchu budowlanego o szacunkowe 30%. W ten sposób szacunkowe zwiększenie zapotrzebowania na nową zabudowę (w stosunku do wyników analiz) będzie mieścić się o dopuszczalne przepisami 30%.

Zatem, szacunkowe maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie w perspektywie 30 lat na nową **zabudowę o funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej** (ilość oddanych budynków do użytkowania w 5-letnim badanym okresie * średnia pow. użytkowa budynku dla danej funkcji * 6*1,3) **wynosić będzie 241 488 m²**

Natomiast, szacunkowe maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie w perspektywie 30 lat na nową **zabudowę gospodarstw rolnych** (ilość oddanych budynków do użytkowania w 5-letnim badanym okresie * średnia pow. użytkowa budynku dla danej funkcji * 6*1,3) **wynosić będzie 8 190 m²** (na podstawie analiz własnych przyjęto średnią powierzchnię użytkową 150 m²).

Zapotrzebowanie na obiekty rekreacji indywidualnej oraz obiekty turystyczne przyjęto na podstawie danych z innych gmin powiatu żywieckiego. Założono, że liczba miejsc noclegowych wzrośnie dwukrotnie. Dodatkowo zostaną zrealizowane obiekty towarzyszące służące rekreacji i turystyce. Zatem zapotrzebowanie na tego typu obiekty przyjęto **na poziomie 10 000 m²**.

Wobec braku oddanych do użytkowania obiektów o funkcji usługowej, przemysłowej i obiektów mieszkaniowych wielorodzinnych oraz wyników przeprowadzonych analiz, przyjęto brak zapotrzebowania na tego typu obiekty.

Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy na obszarze Gminy Lipowa przedstawia poniższa tabela.

Lp	Funkcja	Powierzchnia użytkowa (w m ²)
1.	Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	241 488
2.	Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	0
3.	Zabudowa usługowa (w tym usług oświaty, administracji, usług kultu religijnego itd.)	0
4.	Zabudowa przemysłowa	0
5.	Zabudowa usług turystyki	10 000
6.	Zabudowa usług sportu i rekreacji	65 000
7.	Zabudowa gospodarstw rolnych (zagrodowa)	8 190

Źródło: Opracowanie własne.

Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie Lipowa

Dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę oszacowano chłonność, położonych na terenie gminy Lipowa obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę oraz obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej, w podziale na poszczególne funkcje zabudowy.

Szacunkowa chłonność terenów położonych w Gminie Lipowa w ramach obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę

Do oszacowania chłonności obszarów przeznaczonych w miejscowych planach pod zabudowę w terenach możliwej realizacji zabudowy wyznaczono tereny już zainwestowane. Kolejno, wyliczono powierzchnię pozostałą do zainwestowania jako różnicę pomiędzy terenami możliwej realizacji zabudowy a terenami już zainwestowanymi z podziałem na poszczególne funkcje zabudowy. Następnie na podstawie zapisów miejscowych planów, ustalono dopuszczalne parametry nowej zabudowy, tj. maksymalną powierzchnię zabudowy oraz dopuszczalną wysokość budynków. Dalej, na ich podstawie wyliczono powierzchnię użytkową możliwą do realizacji, przyjmując, że średnio powierzchnia użytkowa wynosi 80% powierzchni całkowitej budynku. W przypadku niektórych terenów zastosowano urealnione

wskaźniki, uwzględniające faktyczne sposoby realizacji budynków, np. dla zabudowy przemysłowej obiekty produkcyjne najczęściej są budowane jako obiekty jednokondygnacyjne, dlatego pomimo większych dopuszczzeń w planach założono jedną kondygnację. W sytuacji dopuszczzeń na jednym terenie kilku funkcji alternatywnych (równorzędnych) podzielono teren w proporcjach na wszystkie dopuszczone funkcje na podstawie analiz proporcji w podobnych terenach już zainwestowanych. W przypadku przeznaczenia dopuszczalnego, które może wynosić nawet do 50% często przyjmowano urealniony wskaźnik na poziomie 30%, uzasadniając to również analizami terenów o zbliżonych sposobach zagospodarowania i proporcjach funkcji na nich zrealizowanych.

Do analizy wzięto pod uwagę obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w których występują rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę z podziałem na jednostki osadnicze.

Na obszarze gminy Lipowa obowiązuje jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, dla którego policzono rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Całkowite rezerwy terenów budowlanych w ramach zwartej struktury funkcjonalno - przestrzennej w planach miejscowych dla poszczególnych rodzajów zabudowy, wyrażone w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej, na obszarze gminy Lipowa przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	1 761 346
2.	Funkcja usługowa (U)	792 296
3.	Funkcja usług oświaty (UO)	9 471
4.	Funkcja usług administracji, porządku i bezpieczeństwa (UI)	1 901
5.	Funkcja usług sportu i rekreacji (US)	13 260
6.	Funkcja usług turystyki (UTI)	64 227
7.	Funkcja zagrodowa (RM)	29 873
8.	Funkcja usług kultu religijnego (UKs)	5 403

Całkowite rezerwy terenów budowlanych w ramach zwartej struktury funkcjonalno - przestrzennej w planach miejscowych dla poszczególnych rodzajów zabudowy, wyrażone w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej, na obszarze gminy Lipowa przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	971 066
2.	Funkcja usługowa (U)	551 285
3.	Funkcja usług administracji, porządku i bezpieczeństwa (UI, UP)	29 517
4.	Funkcja usług sportu i rekreacji (US)	4 890
5.	Funkcja usług turystyki (UT, UTI)	59 956
6.	Funkcja zagrodowa (RM)	272 629
7.	Funkcja usług kultu religijnego (UKs)	5 403
8.	Funkcja usług przemysłu (P)	20 729

Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie Lipowa w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej nieprzeznaczonych w planie pod zabudowę, a dopuszczonych w studium.

Dodatkowo, poza terenami przeznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, należy wyróżnić także tereny położone w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno - przestrzennej oraz ich chłonność na podstawie przeznaczenia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa.

Do oszacowania szacunkowej chłonności obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zarejestrowano rysunek Kierunków Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lipowa. Następnie w terenach możliwej realizacji zabudowy wyznaczono tereny już zainwestowane. Kolejno,

wyliczono powierzchnię pozostałą do zainwestowania jako różnicę pomiędzy terenami możliwej realizacji zabudowy a terenami już zainwestowanymi z podziałem na poszczególne funkcje zabudowy, z zaznaczeniem, iż nie powielano terenów niezabudowanych, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego występowały już potencjalne rezerwy terenów przeznaczonych pod zabudowę. Następnie poprzez analizę, ustalono dopuszczalne parametry nowej zabudowy, tj. maksymalną powierzchnię zabudowy oraz dopuszczalną wysokość budynków. Dalej, na ich podstawie wyliczono powierzchnię użytkową możliwą do realizacji, przyjmując, że średnio powierzchnia użytkowa wynosi 80% powierzchni całkowitej budynku.

W sytuacji dopuszczania na jednym terenie kilku funkcji alternatywnych (równorzędnych) podzielono teren w proporcjach na wszystkie dopuszczane funkcje na podstawie analiz proporcji w podobnych terenach już zainwestowanych. W przypadku przeznaczenia dopuszczalnego (bądź uzupełniającego), które może wynosić nawet do 50% często przyjmowano urealniony wskaźnik na poziomie 30%, uzasadniając to również analizami terenów o zbliżonych sposobach zagospodarowania i proporcjach funkcji na nich zrealizowanych.

Całkowite rezerwy terenów budowlanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa położonych ramach zwartej struktury funkcjonalno - przestrzennej nieprzeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, dla poszczególnych rodzajów zabudowy, wyrażone w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej, na obszarze gminy Lipowa przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	173 566
2.	Funkcja mieszkaniowa wielorodzinna (MW)	4 587
3.	Funkcja usługowa (U)	66 274
4.	Funkcja zagrodowa (RM)	33 259

Całkowite rezerwy terenów budowlanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lipowa położonych poza zwartą strukturą funkcjonalno - przestrzenną nieprzeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, dla poszczególnych rodzajów zabudowy, wyrażone w metrach kwadratowych powierzchni użytkowej, na obszarze gminy Lipowa przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	69 719
2.	Funkcja mieszkaniowa wielorodzinna (MW)	3 269
3.	Funkcja usługowa (U)	70 328
4.	Funkcja zagrodowa (RM)	1 401
5.	Funkcja usług przemysłu (P)	15 970

Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie Lipowa w ramach obszarów przeznaczonych w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę (art. 10 ust. 5 pkt 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	2 732 412
2.	Funkcja usługowa (U)	1 343 581
3.	Funkcja usług oświaty (UO)	9 471
4.	Funkcja usług administracji, porządku i bezpieczeństwa (UI)	31 418
5.	Funkcja usług sportu i rekreacji (US)	18 150
6.	Funkcja usług turystyki (UT, UTI)	124 183
7.	Funkcja zagrodowa (RM)	302 502
8.	Funkcja usług kultu religijnego (UKs)	10 806
9.	Funkcja usług przemysłu (P)	20 729

Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie Lipowa w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (art. 10 ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	173 566
2.	Funkcja mieszkaniowa wielorodzinna (MW)	4 587
3.	Funkcja usługowa (U)	66 274
4.	Funkcja zagrodowa (RM)	33 259

Łączna szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie Lipowa (art. 10 ust. 5 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Lp.	Rodzaj funkcji	Rezerwa zabudowy (w m ² powierzchni użytkowej)
1.	Funkcja mieszkaniowa jednorodzinna (MN)	2 905 978
2.	Funkcja mieszkaniowa wielorodzinna (MW)	4 587
3.	Funkcja usługowa (U)	1 409 855
4.	Funkcja usług administracji, porządku i bezpieczeństwa (UI)	31 418
5.	Funkcja usług sportu i rekreacji (US)	18 150
6.	Funkcja usług turystyki (UT, UTI)	124 183
7.	Funkcja usług kultu religijnego (UKs)	10 806
8.	Funkcja usług przemysłu (P)	20 729
9.	Funkcja zagrodowa (RM)	335 269

Porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy w podziale na funkcje zabudowy.

Porównując maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę z łączną szacunkową chłonnością w obszarach przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę oraz w obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w podziale na funkcje zabudowy można zauważyć, iż chłonność przewyższa zapotrzebowania na nową zabudowę dla analizowanych funkcji. Należy zatem zauważyć, iż poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz poza obszarami przeznaczonymi w planach miejscowych pod zabudowę, nie powinno wskazywać się nowych terenów pod lokalizację nowej zabudowy.

Rodzaj zabudowy z podziałem na poszczególne funkcje	Maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę (art.10 ust. 5 pkt 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)	Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie w ramach obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę (art.10 ust. 5 pkt 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)	Szacunkowa chłonność terenów położonych w gminie w ramach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (art.10 ust. 5 pkt 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)	Łączna szacunkowa chłonność (suma powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy)	Porównanie (art.10 ust. 5 pkt 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym)
	Powierzchnia użytkowa (m ²) z podziałem na poszczególne funkcje				
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	241 488	2 732 412	173 566	2 905 978	+ 2 664 490
Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	0	0	4 587	4 587	+ 4 587
Zabudowa usługowa	0	1 343 581	66 274	1 409 855	+ 1 409 855
Zabudowa usług administracji, porządku i bezpieczeństwa	0	31 418	0	31 418	+ 31 418
Zabudowa usług sportu i rekreacji		18 150		18 150	46 850
Zabudowa usług turystyki	10 000	124 183	0	124 183	+ 114 183
Zabudowa usług kultu religijnego	0	10 806	0	10 806	+ 10 806
Zabudowa przemysłu	0	20 729	0	20 729	+ 20 729
Zabudowa zagrodowa	8 190	302 502	33 259	335 269	+ 327 079

Należy stwierdzić, iż zmiany w obrębie obszarów objętych drugą zmianą studium nie wpłyną na chłonność obszarów na nową zabudowę – chłonność nadal będzie przewyższać zapotrzebowanie na nową zabudowę. Nadwyżka terenów pod nową zabudowę pozostanie bez zmian.

W obszarze drugiej zmiany studium zakłada się jedynie zmianę przeznaczenia obszaru w sołectwie Lipowa (działka ewidencyjna nr 687) z istniejącej zabudowy gospodarstw rolnych (zagrodowej) na zabudowę usługową w ramach zwartej struktury funkcjonalno-przestrzennej. Zakłada się możliwość powstania i oddania obiektów usługowych do użytkowania w następnych latach. Przyjmuje się, że analizowana zmiana jednostkowa nie wpłynie na bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

9. ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

9.1. Zagrożenie powodziowe

Na terenie gminy Lipowa potoki Leśnianka, Kalna i Kalonka oraz potoki Stawki i Czarny stwarzają zagrożenie powodziowe w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Dotyczą wyłącznie koryta potoku i terasy zalewowej i nie są zagrożeniem dla terenów zabudowy. W 2004 roku RZGW w Krakowie wykonał opracowanie pt. „Studium określające granice obszarów zagrożenia powodzią dla terenów nieobwałowanych w zlewni Soły”. Na rysunkach studium zostały oznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone w oparciu o zasięg zalewu wodami powodziowymi Q1%. Ponadto na rysunku studium wrysowano zasięg zalewu wodami Q0,2%.

Na obszarach objętych drugą zmianą studium w sołectwie Leśna zostały oznaczone:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (Q1%- raz na 100 lat);
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (Q10% - raz na 10 lat);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (Q0,2% - raz na 500 lat);

zgodnie z mapami zagrożenia powodzią (MZP) wykonanymi w II cyklu planistycznym wdrażania Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dyrektywy Powodziowej) na zlecenie Państwowego Gospodarstwa Wodnego – Krajowego Zarządu Gospodarstwa Wodnego.

9.2. Zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

Budowa geologiczna, warunki klimatyczne oraz morfologia terenu powodują, iż jest to obszar podatny na ruchy geodynamiczne. Flisz sprzyja powstawaniu tego typu zjawisk jak: spłukiwanie i spełzywanie glin, ilów, gleb nasyconych wodą, spływów gruzowych i gruzowo-błotnych, oraz osuwisk. Problem zjawisk geodynamicznych nasilił się wraz ze zwiększeniem w ostatnich latach katastrofalnych zjawisk spowodowanych warunkami meteorologiczno-hydrologicznymi. Na obszarach górskich, najgroźniejsza jest nie tylko ilość opadów, ale również ich charakter i rozłożenie w czasie. W Karpatach fliszowych występuje największa ilość osuwisk w skali kraju. Dodatkowym elementem sprzyjającym ich powstawaniu jest stosunkowo młody wiek gór, widoczny w stromych zboczach i dużych spadkach terenów.

Rezultatem urozmaiconej budowy geologicznej na terenie gminy i związanej z nią bogatej rzeźby terenu jest występowanie terenów osuwiskowych i predysponowanych do osuwania. Obszar gminy Lipowa objęty jest badaniami osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi w ramach Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej, który realizowany jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Na terenie gminy występują osuwiska o różnym stopniu aktywności: aktywne okresowo, nieaktywne oraz tereny zagrożone ruchami masowymi. Zostały one oznaczone na rysunku ekofizjografii. W większości są one zlokalizowane na obszarach leśnych poza terenami zabudowy. Część z nich występuje na terenach istniejącej zabudowy, głównie mieszkaniowej. W sąsiedztwie kompleksów leśnych w miejscowości Słotwina występują obszary zagrożone osuwiskami nieaktywnymi oraz obszary zagrożone ruchami masowymi.

Obszary zagrożone osuwiskami aktywnymi okresowo, obszary zagrożone osuwiskami nieaktywnymi oraz obszary zagrożone ruchami masowymi występują również na terenach istniejącej zabudowy w miejscowości Lipowa. Ponadto niewielkie obszary zagrożone osuwiskami nieaktywnymi znajdują się poza terenami zabudowanymi, na zboczach dolin potoków w miejscowości Lipowa i Sienna.

Źródłami przekształceń powierzchniowej warstwy ziemi są zarówno czynniki naturalne jak i antropogeniczne. Do głównych czynników naturalnych należy zaliczyć: erozję wodną, wietrzną lub mechaniczną, natomiast do czynników antropogenicznych wywołanych działalnością człowieka: wydobywanie kopalin, niwelacje dla potrzeb inwestycji oraz gospodarczą działalność w środowisku prowadząca do uaktywnienia naturalnych procesów. Na rysunku ekofizjografii oznaczono również tereny niekorzystne do zabudowy, położone na stokach o nachyleniu od 8 do 12%.

Powodzie powodują nasilenie działalności erozyjnej i powstanie wielu zniszczeń infrastruktury komunikacyjnej (podmywanie dróg, niszczenie mostów, przepustów itp.)

10. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na obszarze gminy ochroną prawną w zakresie ochrony przyrody objęte są: rezerwat przyrody „Kuźnie”, pomniki przyrody, Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego, obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski. Ponadto ze względu na walory przyrodnicze wyznaczono obszary cenne przyrodniczo.

Na terenie gminy znajduje się jeden rezerwat przyrody nieożywionej „Kuźnie” i cztery pomniki przyrody. Rezerwat powołany został dla zachowania i ochrony tworów przyrody nieożywionej, zgrupowań wychodni skalnych i jaskiń oraz fragmentów dolnoreglowego lasu jodłowo-świerkowego.

Obszary leśne gminy są prawnie chronione i należą do utworzonego Rozporządzeniem Wojewody Bielskiego Nr 10/98 w dniu 16 czerwca 1998 r. Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego; na jego terenie do czasu opracowania planu ochrony parku obowiązują stosowne ograniczenia i zakazy wynikające z art. 24 ustawy o ochronie przyrody.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego na terenie gminy Lipowa zajmuje zachodnią część obszaru w całości porośnięty lasem z dwoma wyróżniającymi się pasmami Beskidu Śląskiego: Stożka i Czantorii oraz Babiej Góry. Na terenie gminy Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego zajmuje 3146 ha, otulina posiada powierzchnię 807 ha.

Rezerwaty przyrody

Na obszarze gminy Lipowa znajduje się rezerwat przyrody Kuźnie. Jest to rezerwat przyrody nieożywionej, pow. 7,22 ha, Zarz. MOŚZNiL, MP nr 5, poz.46. Rezerwat położony jest na terenie wsi Twardorzeczka, na wysokości 800 do 1010 m n.p.m. Rezerwat powołany został dla zachowania zgrupowania osuwisk skalnych, form skałkowych, jaskiń oraz drzewostanu świerkowego porastającego południowo-wschodnie stoki góry Morońka (1021 m n.p.m.) w Beskidzie Śląskim. Osobliwością przyrodniczą rezerwatu są osuwiska bloków skalnych występujące w dolnej i środkowej części rezerwatu, natomiast w części górnej charakterystyczna jest obecność wychodni skalnych.

W postaci ambon oraz baszt, występujących pojedynczo lub tworzących skupiska. Ogółem znajduje się tutaj 10 wychodni skalnych w formie ambon (grupa skalna złączona swoimi podstawami i blokami ze stokiem góry), 2 w kształcie baszt (duża forma skalna, wolnostojąca w kształcie bryły) oraz liczne blokowiska i bloki skalne. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 5 jaskiń (Chłodna, Pod Balkonem, Niska, W trzech kamieniach, w Morońce) i 2 schronisk skalnych, głównie pochodzenia osuwiskowego. Największe z jaskiń to: Jaskinia Chłodna (długość 117 m, głębokość 17 m) oraz Jaskinia Pod Balkonem (długość 45 m, głębokość 10 m), które objęte są ochroną pomnikową od 1993 roku.

Podłoże geologiczne na terenie rezerwatu tworzą piaskowce warstw godulskich, z wkładkami zlepieńców o otoczkach dochodzących do 20 cm, określane również mianem zlepieńców z Malinowskiej Skały.

Teren rezerwatu porasta zbiorowisko dolnoreglowego boru jodłowo-świerkowego *Abieti-Piceetum montanum*, z dominującym w warstwie drzew świerkiem (*Picea abies*) i domieszkami jodły (*Abies alba*), buka (*Fagus sylvatica*), jaworu (*Acer pseudoplatanus*). W warstwie runa występują gatunki o niewielkich wymaganiach siedliskowych: borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*), trzcinnik leśny (*Calamagrostis arundinacea*), śmiatek pogięty (*Deschampsia flexuosa*) i narecznica szerokolistna (*Dryopteris dilatata*). Ciekawostką florystyczną rezerwatu jest występowanie roślinności naskalnej z takimi gatunkami jak paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*) i zanokcica skalna (*Asplenium trichomanes*).

Na terenie rezerwatu faunę reprezentują lis (*Vulpes vulpes*), borsuk (*Meles meles*) oraz jeleń (*Cervus elaphus*). Jeśli mamy bardzo dużo szczęścia możemy natknąć się również na wilka (*Canis lupus*).

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Lipowa znajdują się następujące pomniki przyrody:

- lipa drobnolistna (*Tilia cordata*) – nr rej. 223, Decyzja PWRN w Krakowie nr RL-op 8311/137/68 z 26.04.1968r. (Leśna, na prywatnej posesji obok zabudowań gospodarczych),
- Malinowska Skała (6x14x5 m; 1150 m n.p.m.), nr rej. 277, Decyzja nr 0138/38/77 Wojewody Bielskiego w sprawie uznania za pomnik przyrody okt 1.2 (Dz. Urz. z 1977r. Nr 4, poz. 67), (wychodnia skalna tzw. "Malinowska Skała", w Nadleśnictwie Węgierska Górka, Leśnictwo Lipowa),
- Jaskinia „Chłodna”, nr rej. 352, Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31), (Twardorzeczka, połud.- wsch. stoki Muronki, w obrębie osuwiska na terenie rezerwatu „Kuźnie”),
- Jaskinia „Przed Balkonem”, nr rej. 353, Rozporządzenie nr 1/93 Wojewody Bielskiego z 23.04.1993r. (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1993r. nr 5 poz. 31), (Twardorzeczka, powyżej jaskini Chłodnej, na wysokości 915 m n.p.m. 80 m na pld. – zach. od ambony skalnej o wys. ok. 10m na terenie rezerwatu „Kuźnie”).

Park Krajobrazowy

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego został utworzony Rozporządzeniem Nr 10/98 Woj. Bielskiego z 16 dnia czerwca 1998r (Dz. Urz. Woj. Bielskiego z 1998r nr 9, poz. 110).

Powierzchnia Parku wynosi 38 620 ha; położony jest na obszarze gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Goleszów, Istebna, Jaworze, Lipowa, Milówka, Radziechowy-Wieprz, Szczyrk, Ustroń, Węgierska Górka, Wilkowice i Wisła. Park jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Śląskiego, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego.

Wschodnia granica Parku przebiega na terenie gminy Lipowa i w jej sąsiedztwie w następujący sposób: „osiąga dolinę potoku Wieśnik, przecina drogę jezdnią ze wsi Radziechowy oraz potok i dalej wzdłuż granicy lasu biegnie w kierunku północnym, a potem północno-zachodnim aż do miejsca, gdzie zaczynają się pierwsze zabudowania wsi Twardorzeczka, przed tymi zabudowaniami łączy się z granicą administracyjną gmin Radziechowy-Wieprz i Lipowa, dalej biegnie wzdłuż tej granicy aż do momentu, gdy skręca ona w górę doliny potoku Twardorzeczka, od tego miejsca biegnie po drogach śródpolnych w odległości 300 m na południowy-zachód od drogi jezdnej Ostre-Twardorzeczka, następnie dochodzi do doliny potoku Leśniaka, gdzie przecina ten potok, a następnie na drogę jezdnią prowadzącą w górę doliny Leśniarki pozostawiając poza Parkiem zabudowania leśnictwa, dochodzi do krawędzi lasu i zachowując generalnie kierunek północny przecina dolinkę potoku Wieśnik nad Lipową Górną, i dalej często się załamując zgodnie z przebiegiem granicy rolno-leśnej osiada dolinę potoku Kalonka tuż powyżej zabudowań Osiedla Podlas, przecina drogę jezdnią i potok omijając zabudowania wspomnianego przysiółka od południowego, a potem północno-zachodu biegnie trzymając się granicy lasu prawie wprost w kierunku północnym przecinając niezabudowaną dolinę potoku Poddzielec, osiada granicę administracyjną gmin Lipowa, Buczkowice i Szczyrk na południe od doliny Potoku Granicznego, dalej zachowując generalnie ten sam kierunek i prowadząc wzdłuż granicy lasu omija zabudowania górnej części wsi Godziszka”.

Wokół Parku utworzono strefę ochronną, zwaną „otuliną” o powierzchni 22285 ha, obejmującą części obszarów gmin: Bielsko-Biała, Brenna, Buczkowice, Goleszów, Istebna, Jasienica, Jaworze, Lipowa, Radziechowy-Wieprz, Skoczów, Szczyrk, Ustroń, Wilkowice i Wisła. Celem utworzenia otuliny jest zachowanie harmonijnego krajobrazu oraz zabezpieczenie Parku przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Bielskiego, w celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
2. Ochrona środowiska i krajobrazu przed:
 - zakłóceniami stosunków wodnych,
 - degradacją gleb i szaty roślinnej,

- zanieczyszczeniami powietrza,
 - zakłóceniami harmonii w krajobrazie.
3. Czynna ochrona środowiska poprzez:
 - likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska,
 - prawidłową politykę przestrzenną,
 - utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
 4. Prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia.

Wschodnia granica otuliny Parku przebiega przez obszar miasta Bielsko-Biała ulicami Wapiennej, Antyczną, Jeżynową, Karpaczą, Młodzieżową, Olszówki i Bystrzańską aż do drogi krajowej nr 942 Bielsko – Wisła (obecnie droga wojewódzka). Dalej granica biegnie wzdłuż tej drogi do skrzyżowania z drogą wojewódzką (obecnie droga powiatowa) w centrum miejscowości Buczkowice. Od tego skrzyżowania nadal na południe granica prowadzi wzdłuż dróg wojewódzkich Buczkowice - Lipowa i Lipowa - Radziechowy.

Obszary przyrodniczo cenne

Na terenie gminy znajdują się obszary przyrodniczo cenne: Kościelec, Stary Bór, Dolina potoku Leśnianka, Żarnówka, Turzycowisko, Kalonka, Biała, Młaka nad potokiem Malinowskim, Łukaszne, Leśnianka, Łąka nad Wieśnikiem oraz Storczyk i Skalka w Leśnej.

Obszar „Kościelec” o powierzchni 8,28 ha położony (w pododdziale 50b, 50c, 50d, 51c, 51d, 52a, 52b pomiędzy oddziałami 50 i 51, obejmuje szczyt Kościelec w przedziale wysokości 850 – 1019,3 m n.p.m. dla ochrony wychodni skalnych i jaskiń usytuowanych w szczytowych partiach Kościelca w Beskidzie Śląskim. Planuje się objęcie tego obszaru ochroną prawną i stworzenie rezerwatu, którego celem jest ochrona ze względów naukowych, dydaktycznych i społecznych wychodni skalnych i jaskiń usytuowanych w szczytowych partiach Kościelca. Stwierdzono tu występowanie 15 okazałych wychodni skalnych. Największa ambona (XI) 8m oraz baszta z „oknem” o wysokości 3,6m. Jest ona jedną tego typu skałą w Beskidzie Śląskim. Dla dalszej ochrony najwyższych wartości zasobów przyrodniczych gminy zaprojektowano rezerwat leśny „Stary Bór” o powierzchni 20,22 ha w pododdziale 58b, 58c, 58d, 58f, 58g, 59g, położony w górnej części doliny potoku Leśnianka na terenie źródłiskowym dla ochrony 200 - letniego starodrzewia świerka i buka z domieszką jodły i jawora. Ochroną prawną ma być objęty jeden z ostatnich w Beskidzie Śląskim naturalny 200-letni starodrzew, stanowiska urdzika karpackiego, młaka i zbiorowiska ziołoroślinne (w tym tojadu mocnego, ostoi głuszca (Polska Czerwona Księga). Na obszarze tym występuje 106 gatunków roślin naczyniowych. Spośród nich ochronie ścisłej podlegają: podrzeń Żebrowiec, widłak jałowcowaty, tojad mocny, parzydło leśne, omieg górski, ciemiężycza zielona, kukulka Fucha. Ochroną częściową objęte są tylko dwa gatunki: kopytnik pospolity (pojedyncze skupienia występują w kwaśnej buczynie górskiej) i goryczka trojeściowa – dość częsta na tym terenie. Na wyróżnienie zasługują również starzec kędzierzawy, który jest nielicznym gatunkiem w Karpatach i rośnie w młacie. Gatunki chronione i rzadkie występują tu w najwilgotniejszych miejscach wzdłuż potoków, dlatego tak ważna dla ich zachowania jest naturalna zabudowa biologiczna potoków w postaci powolnych kłód.

Na obszarze potoku Leśnianka planuje się powstanie zespołu przyrodniczo – krajobrazowego „Dolina Potoku Leśnianka”. Górna część Leśnianki otoczona jest osuwiskiem. Z licznymi wychodniami (głównie łupków), natomiast dolne jej koryto jest szerokie, a brzegi zajmuje rozległe żwirowisko. Występują tu naturalne lasy liściaste głównie nadrzeczna olszyna górską. Niewielkie połacie zajmują nasadzenia sosny i świerka. Zbiorowiska nieleśne tworzą łąki świeże i wilgotne (obejmują największe powierzchnie), a także zespół podagrycznika pospolitego i lepiężnika różowego oraz zbiorowiska z parzydłem leśnym. Liczne gatunki chronione na tym obszarze to: orlik pospolity – stanowisko największe w obrębie Lipowa, a także pierwiosnka wyniosła, kopytnik pospolity przytulia (marzanka) wonna – występujące w olszynie nadrzecznej. Natomiast w zaroślach można spotkać kruszynę pospolitą i kalinę koralową.

Obszary cenne przyrodniczo na terenie gminy są również ważnym czynnikiem powstania w przyszłości form ochrony przyrody w postaci użytków ekologicznych oraz stanowisk dokumentacyjnych. Do obszarów tych należą:

- „Żarnówka” zajmuje fragment doliny potoku Żarnówka o ekspozycji południowej, położony jest w jego dolnej części. Ochronie ma podlegać zespół koniczyny pociętej i rzepika pospolitego o dużych walorach estetycznych. Rosną tu gatunki, które posiadają nieliczne stanowiska na terenie Gminy Lipowa. Należą do nich: cieciorka pstra, szalwia okrągowa, szelężnik większy, wilżyła bezbronna, koniczyna pogięta.
- „Turzycowisko” położony jest w Dolnej Lipowej, nad potokiem Wiśnik na wysokości Zakładu Zootechnicznego. Przedmiotem ochrony jest łąka górska z mieczykiem dachówkowatym.
- „Kalonka” usytuowany jest nad gajówką Kalonka. Reprezentuje fragment górskiej łąki z mieczykiem dachówkowatym i pas zarośli z jeżyną fałdowaną oraz ożanką nierównoząbkowaną.
- „Biała” zajmuje teren powyżej drogi biegnącej wzdłuż Potoku Malinowskiego a poniżej Lasu Biała. Ochrona dotyczy tu łąki górskiej z mieczykiem dachówkowatym.
- „Młaka nad Potokiem Malinowskim” obejmuje eutroficzną młakę górską z wełnianką wąskolistną i ściśle chronioną Kukułką (storczykiem) szerokolistną. Występuje ona nad Potokiem Malinowskim.
- „Łukaszne” znajduje się za leśniczówką Łukaszne. Przedmiotem ochrony jest tu łąka górska z mieczykiem dachówkowatym,
- „Leśnianka” – gdzie stworzenie stanowiska dokumentacyjnego ma na celu ochronę malowniczego fragmentu potoku Leśnianka wraz z jego wyeksponowanymi warstwami skalnymi i licznymi progami wodospadowymi. Nadleśnictwo Węgierska Góra wytyczyło wzdłuż tego odcinka potoku ścieżkę dydaktyczną.

Rośliny objęte ochroną

Na terenie gminy Lipowa i w jej najbliższym sąsiedztwie występują 30 gatunków roślin, objętych ochroną prawną. Do gatunków objętych ochroną ścisłą należą:

- Podrzeń żebrowiec (*Blechnum spicant*) — pospolicie w świerczynach i kwaśnych buczynach.
- Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*) — „Kuźnie”, projektowany rezerwat Stary Bór”, projektowany rezerwat „Kościelec”, Hala Ostre.
- Widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) — w świerczynach i kwaśnych buczynach — projektowany rezerwat „Stary Bór”.
- Widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*) — Hala Ostre.
- Widłak wronek (*Huperzia selago*) – rzadko, „Stary Bór”, stoki Skrzycznego
- Orlik pospolity (*Aquilegia vulgaris*) – zarośla nad Leśnianką, polana Kalna, polana Przysłop
- Tojad mocny (*Aconitum firmum* ssp. *firmum*) — obszar y źródliskowe w Beskidzie
 - Śląskim, schodzi wzdłuż potoków do Kotliny Żywieckiej.
- Tojad morawski (*Aconitum firmum* ssp. *moravicum*) — endemit Karpat Zachodnich, występujący wyłącznie na terenie Beskidów Śląskiego, Żywieckiego, oraz w Małej Fatrze, Tatrach Zachodnich, Tatrach Niżnych i w Beskidach Morawsko-Śląskich na terenie Słowacji. Beskid Śląski, j.w.
- Parzydło leśne (*Aruncus sylvestris*) - pospolicie na stokach nad potokami.
- Wawrzynek wilczętyko (*Daphne mezereum*) — pojedyncze okazy spotykane są w lasach grądowych, Palenica, okolice leśniczówki Skrzyczne.
- Pokrzyk wilcza jagoda (*Atropa belladonna*) — zarośla, polana.
- Dziewięciśli bezłodygowy (*Carlina acaulis*) - pospolicie na suchych łąkach i przydrożnych skarpach.
- Omieg górski (*Doronicum austriacum*) — rozproszony w sąsiedztwie cieków wodnych w Beskidzie Śląskim (Malinowski Potok, Leśnianka)
- Ciemiężnica zielona (*Veratrum lobelianum*) — projektowany rezerwat „Stary Bór”.
- Lilia złotogłów (*Lilium martagon*) – rzadko występuje w zaroślach (Twardorzeczka).

- Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) — rzadko na łąkach (Ostre, Twardorzeczka).
- Mieczyk dachówkowaty (*Gladiolus imbricatus*) — pospolicie na łąkach Beskidu Śląskiego.
- Storzycz męski (*Orchis mascula*) — wzniesienia wapienne w Ostrem, na łąkach.
- Kukułka Fuchsa (*Dactylorhiza fuchsii*) – rzadko w młakach i na wilgotnych łąkach.
- Kukułka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*) – dosyć często na wilgotnych łąkach.
- Gółka długoostrogowa (*Gymnadenia conopsea*) – pojedyncze okazy (nad Potokiem Malinowskim).
- Listera jajowata (*Listera ovata*) — dolina Leśnianki.

Do gatunków objętych ochroną częściową należą:

- Kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*) - pospolicie w żyznych lasach liściastych.
- Pierwiosnka wyniosła (*Primula elatior*) – pospolicie na łąkach i brzegach lasów.
- Goryczka trojeściowa (*Gentiana asclepiadea*) – często spotykany na obrzeżach lasów, głównie w Beskidzie Śląskim.
- Marzanka wonna (*Galium odoratum*) – pospolicie w żyznych lasach liściastych.
- Kalina koralowa (*Viburnum opulus*) – pospolicie w lasach i zaroślach.
- Kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) – gatunek pospolity w zbiorowiskach leśnych i zaroślach.
- Naparstnica purpurowa (*Digitalis purpurea*) — rozproszony na terenie gminy, głównie w Beskidzie Śląskim.
- Naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*) — rozproszony, najliczniej w Twardorzeczce, również w dolinie Leśnianki.

Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 PLH240005 "Beskid Śląski" położony jest w masywie Beskidu Śląskiego, z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Trzon obszaru tworzą dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz Baraniej Góry. Występuje tu szereg malowniczych form skalnych, takich jak: progi i wodospady w dolinach potoków, liczne formy skałkowe oraz różnorodne formy osuwiskowe powierzchniowe i podziemne. Najbardziej znaną i najgłębszą jaskinią Beskidu Śląskiego jest jaskinia Malinowska (Ondraszka) o dł. 230,5 m i głębokości 22,7 m. Z północno-zachodnich stoków Baraniej Góry, na wysokości 1100 m, wypływają źródła Czarnej Wiselki. Lasy, to głównie sztuczne monokultury świerkowe. Naturalny las jodłowo-bukowo-świerkowy w wieku ok. 200 lat zachował się tylko na północno-zachodnich stokach Baraniej Góry. Tereny położone na Pogórzu Śląskim i w Kotlinie Żywieckiej są miejscem występowania bardzo rzadkich w regionie muraw kserotermicznych. Na terenie gminy Lipowa znajduje się wschodnia część obszaru.

Obszar Natura 2000 PLH240005 Beskid Śląski posiada duże znaczenie dla zachowania bioróżnorodności. Zidentyfikowano tu 17 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Wśród nich jednymi z cenniejszych są zachowane fragmenty lasów o charakterze naturalnym (północnowschodnie stoki Baraniej Góry). Masyw Baraniej Góry jest centrum występowania w Polsce dolnoregłowego boru na torfie Bazzanio-Piceetum, jednej z form siedliska 91D0. Obszar jest też jednym z centrów występowania dolnoregłowego boru jodłowo-świerkowego (dolnoregłowa forma siedliska 9140); występuje tu unikatowy ekotyp tzw. świerka istebniańskiego. Na terenie północnej części Beskidu Śląskiego (ze względu na: chłodny i wilgotny klimat, dużą ilość opadów oraz strome, pokryte rumoszem skalnym stoki) rozwijają się dość licznie lasy jaworowe z mieszańczą trwałą *Lunario-Aceretum* (9180). Znacznym zróżnicowaniem wyróżnia się także roślinność nieleśna, w tym szczególnie interesujące są murawy kserotermiczne na górze Tuł. Beskid Śląski charakteryzuje się największą liczbą jaskiń i schronisk skalnych (siedlisko 8310) w obrębie polskich Karpat Zewnętrznych. Tutaj też znajduje się największa z tych jaskiń - jaskinia w Trzech Kopcach o długości 947,5 m. W obszarze liczne są wychodnie skalne, na których wykształcają się zbiorowiska szczelin skalnych (kod 8220).

Stwierdzono tu 21 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to ostoja fauny typowej dla puszczy karpackiej. Na obszarze odnaleziono też liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych roślin oraz bezkręgowców. Jest tu jedno z 4 stanowisk tojadu

morawskiego w Polsce i jeden z 4 rejonów występowania locji karpackiej. Z początkiem XX wieku stwierdzono tu jedno z 3 znanych w Polsce stanowisk konarka tajgowego *Phryganophilus ruficollis*, ale od tego czasu brak potwierdzenia jego obecności.

Typy siedlisk znajdujących się na terenie obszaru Natura 2000, zgodnie ze standardowym formularzem danych sporządzonym dla tego obszaru podano w załączniku do ekofizjografii.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne są to struktury przestrzenne umożliwiające rozprzestrzenianie się gatunków pomiędzy obszarami węzłowymi i ukierunkowujące przepływ materii i informacji biologicznej (ekologicznej) w krajobrazie. Powinny one zapewniać przede wszystkim połączenia między terenami stanowiącymi podstawowe siedliska dla zwierząt. Obszary leśne i doliny rzeczne tworzą korytarze ekologiczne umożliwiające przemieszczanie zwierząt w skali kraju i kontynentu. Często są to jedyne drogi rozprzestrzeniania gatunków i swobodnego przepływu genów między populacjami.

Na terenie gminy znajdują się: obszar węzłowy o znaczeniu krajowym - tereny leśne Beskidu Śląskiego, objęte Obszarem Natura 2000. Obszar węzłowy charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną i krajobrazową oraz posiada korzystne uwarunkowania geomorfologiczne i hydrologiczne ze względu na zachowanie siedlisk i ostoi gatunków o znaczeniu krajowym. Ponadto można wyróżnić korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym; są to doliny rzek: Leśnianki, Żarnówki, Kalnej i Kalonki.

Ochrona wartości kulturowych

Układy przestrzenne wsi przedstawiają różny stopień zachowania pierwotnych postaci osiedleńczych. W oparciu o stopień czytelności formy pierwotnej w krajobrazie poszczególnych wsi, przeprowadzona została ocena wartości zachowanych układów przestrzennych na podstawie opracowania J. Bogdanowskiego, w której wyróżniono postać:

- modelową – prezentującą stan zachowania zbliżony do formy pierwotnej; przykłady: Sienna, Lipowa – Dwór,
- historyczną – przekształconą nawarstwieniami historycznymi, okresów nowożytnego i nowoczesnego, przede wszystkim układami rozrzuconymi, przysiółkowymi w odmianie łańcuchowej oraz rozproszonymi w odmianie jednodworczej, z wyraźną przewagą form pierwotnych (Leśna Stara, Lipowa Stara (część zachodnia)),
- tradycyjną – przekształconą nawarstwieniami okresu nowożytnego i nowoczesnego, przede wszystkim układami rozrzuconymi, przysiółkowymi w odmianie łańcuchowej i kupowej i rozproszonymi w odmianie jednodworczej oraz współczesnymi w typie urbanizacyjnym w odmianie osiedlowej wielodrożnej i szeregowej, przy zachowaniu równowagi form tradycyjnych i współczesnych (Ostre, Leśna Nowa);
- przekształconą nawarstwieniami historycznymi oraz współczesnymi o dominującej nowej zabudowie rozwiniętej na kanwie dawnego, mniejszego układu osadniczego (Lipowa-dział, Lipowa-Podzielec, Słotwina, Twardorzeczka);
- współczesną – rozwijającą się na kanwie tradycyjnego rozłogu w obrębie obszarów dawniej nie zabudowanych (Lipowa-Brzeziny).

Przeprowadzona ocena wartości układów przestrzennych wsi wykazała, że obszar gminy zagrożony jest postępującą degradacją zasobów kulturowych. Stan ten spowodowały niekorzystne zmiany urbanizacyjne zniekształcające obraz historycznego regionalizmu krajobrazowego. Weryfikacja spisu zabytków architektury i budownictwa figurujących w ewidencji Państwowej Służby Ochrony Zabytków pozwala stwierdzić, że wiele obiektów w rejonach zabudowy siedliskowej wsi zostało wyburzonych i przebudowanych, zaś duża liczba budynków (zwłaszcza opuszczonych lub nieużytkowanych) jest w złym stanie technicznym. Tendencja do eliminowania zabudowy tradycyjnej, miała w obrębie poszczególnych wsi charakter żywiołowy, a jej nasilenie przypadało na lata 1960-1980. W miejscach wyburzonych obiektów zabytkowych lokalizowano nowe inwestycje – najczęściej dominujące skalą, realizowane według typowych projektów przeznaczonych dla układów miejskich, o formach obcych w tradycji budowlanej regionu. Zjawisko to widoczne jest również w obrębie

zabytkowych zespołów wydzielonych. Drastycznym przykładem takich chybionych inwestycji jest budynek mieszkalny o podwyższonej skali, usytuowany na osi ekspozycji widokowej kościoła parafialnego w Lipowej, przysłaniający wgląd na bryłę świątyni od strony skrzyżowania dróg lokalnych oraz wtórne usytuowanie budynku nowej plebani, o wyolbrzymionej skali i kształcie budowlanym nie harmonizującym z całością zespołu zabudowy.

Wśród zachowanych w terenie zabytków przeważającą część stanowią przykłady tradycyjnej zabudowy pochodzącej z I i II ćw. XX w. oraz nieliczne już budynki powstałe w I i II poł. XIX w. Pierwotnie tradycyjne budynki mieszkalne i inwentarskie były charakterystyczne dla zabudowy siedliskowej. Obecnie występują one zazwyczaj w rozproszeniu. Pomimo, iż w porównaniu z przeszłością jest ich stosunkowo mało, to jednak właśnie one decydują o indywidualnym charakterze i tożsamości opisywanego terenu.

11. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ŹŁÓŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

11.1. Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy brak jest udokumentowanych i zarejestrowanych złóż kopalin.

11.2. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy Lipowa należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznego - karpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach.

Teren gminy położony jest poza zasięgiem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). W kierunku zachodnim znajduje się granica GZWP warstw Godula-Beskid Śląski nr 348 (poziom wodonośny występuje w kredowych warstwach fliszu), natomiast w kierunku wschodnim położony jest GZWP Dolina rzeki Soły (czwartorzędowy, związany z piaszczystymi utworami doliny rzecznej).

Na obszarze gminy brak izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu. Głębokość zwierciadła wody podziemnej w stosunku do powierzchni terenu wynosi średnio od jednego do kilku metrów. Zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny.

W obszarze Gminy Lipowa została ustanowiona strefa ochronna ujęcia wody w Leśnej eksploatowanego przez Grupę Żywiec S.A.

W obszarze objętym drugą zmianą studium w sołectwie Lipowa w granicy działki ewidencyjnej nr 711/16 znajdują się dwa ujęcia wód podziemnych studni czwartorzędowego poziomu wodonośnego zgodnie z opracowaniem pn. „Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych dwóch studni czwartorzędowego poziomu wodonośnego położonych w Lipowej na działce nr 711/16” (marzec 2022 r.).

12. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Na terenie gminy Lipowa nie występują tereny górnicze wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych.

13. STAN SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

13.1. Komunikacja drogowa

Podstawową sieć drogowo-uliczną, w zakresie zewnętrznych powiązań lokalnych, stanowią drogi powiatowe:

- Nr 1402 S Słotwina-Godziszka (klasa drogi: „Z”)
- Nr 1405 S Żywiec-Lipowa – Buczkowice (klasa drogi: „G”)
- Nr 1455 S Pietrzykowice – Lipowa – Ostre – Twardorzeczka – Leśna (klasa drogi: „Z”)
- Nr 1458 S Radziechowy – Twardorzeczka – Lipowa (klasa drogi: „Z”)

Jej uzupełnieniem jest szereg dróg gminnych oraz dojazdowych - w wielu przypadkach nie posiadających zadowalających parametrów technicznych i jakości nawierzchni, które winny być sukcesywnie modernizowane, w oparciu o parametry normatywne.

Komunikacja zbiorowa

Połączenia z Lipową utrzymują autobusy Przedsiębiorstwa Państwowej Komunikacji Samochodowej oraz prywatne linie mikrobusowe.

Gmina Lipowa nie posiada dostępu do komunikacji kolejowej.

Ocena funkcjonowania układu

Aktualny podstawowy układ drogowy w zakresie powiązań wewnętrznych i tranzytowych odpowiada potrzebom gminy.

Drogi układu uzupełniającego w wielu przypadkach nie posiadają zadowalających parametrów technicznych i jakości nawierzchni; konieczna jest ich sukcesywna modernizacja, w miarę możliwości (stosunki własnościowe) winna ona być prowadzona w oparciu o parametry normatywne.

13.2. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Lipowa położona jest w zlewni rzeki Soły i zbiornika żywieckiego.

Główne ciekі wodne przepływające przez teren gminy to:

- potoki Leśnianka z Twardorzeczką dopływ rzeki Soły,
 - potok Żarnówka z ujściem do Soły tuż przed zbiornikiem żywieckim,
 - Wieśnik, Kalonka i Kalna dopływy rzeki Żylicy,
- oraz kilka mniejszych cieków dopływów w/w potoków.

Potoki te, oprócz potoku Twardorzeczka posiadają na terenie gminy swoje źródła. Teren gminy jest obszarem źródłiskowym, na którym występuje m.in. niezamarzające źródło nazwane „mini Sikławą” wypływające spomiędzy skał na zboczu stoku, źródło „Siurcek”, „Głodna woda”, „Zimnik”.

Region wodny górnej Wisły do którego należy gmina Lipowa jest obszarem, w którym wskaźniki opadu i odpływu przewyższają ich średnie wartości dla obszaru Polski. Przewyższenia te są znaczne i sięgają odpowiednio 4-10 % oraz 50-80 %. Odpowiada to górskiemu charakterowi dorzecza i jest przyczyną wysokiego zagrożenia powodziowego. Poziom zagrożenia powodziowego w tym dorzeczu jest wyższy co najmniej o 15 % od przeciętnego zagrożenia powodziowego w Polsce. Rozległe i intensywne opady trwające kilka dni i osiągające do 200 mm/dobę (północne stoki Tatr i Beskidy) powodują szybkie i gwałtowne wezbrania.

Gminy Lipowa należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznego karpackiego, w zasięgu fliszowego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych – GZWP nr 348 – Godula (Beskid Śląski). Jest to zbiornik wydzielony w spękanych i porowatych piaskowcach gruboławicowych warstw godulskich. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych, rzadziej szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu (głównie piaskowce i zlepieńce). Wydajności w strefach zbudowanych z piaskowców mogą osiągać do 5 m³/h, zaś w strefach z przewagą łupków z reguły nie przekraczają 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach.

W utworach tych dominują wody wodorowęglanowo- siarczanowo-wapniowe. Przeważają tutaj wody o wysokiej jakości, na ogół nie przekraczające przepisów sanitarnych i często możliwe do konsumpcji bez uzdatniania.

Zgodnie z Wojewódzkim Programem Państwowego Monitoringu Środowiska dla woj. śląskiego, ocena stanu/potencjału ekologicznego badanych jcwp będzie możliwa po zakończeniu trzyletniego cyklu pomiarowego 2010-2012. Badania wód będą prowadzone w sieci punktów monitoringu diagnostycznego, operacyjnego oraz badawczego w jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcwp).

Prowadzona ocena rzek pod kątem wymagań jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, wykazała, że potok Leśnianka w 2010 roku został zakwalifikowany do kategorii jakości wody - A2.

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych monitoringu operacyjnego w 2010 roku na potoku Leśnianka wykazała, że wody te zostały zaliczone do II klasy czystości.

Jakość wód podziemnych badana jest w punktach monitoringu sieci krajowej i regionalnej. Na terenie gminy Lipowa występuje jeden punkt monitoringu regionalnego o numerze 0046/R. Jakość wody występująca w rejonie GZWP 348 oznaczono jako klasę IV. Najczęściej występującymi wskaźnikami obniżającymi jakość wód w utworach fliszowych są wodorowęglany. W wodach tego poziomu parametry fizykochemiczne nie odpowiadały normom określonym dla wód do picia. Jedynym wskaźnikiem decydującym o braku przydatności wody do picia jest twardość ogólna.

Źródłem zaopatrzenia gminy Lipowa w wodę jest ujęcie powierzchniowe na potoku Kalonka, usytuowane na dopływie „bez nazwy” w km 1+450. Ujęcie to o wydajności $Q_{\max} = 117,8 \text{ m}^3/\text{d}$ zaopatruje mieszkańców wsi Słotwina oraz Lipowa Poddzialec.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. z 2017, poz. 2294) woda z ujęcia powierzchniowego w Słotwinie spełnia wymagania jakościowe.

Na terenie gminy występuje ponadto ujęcie wody – źródło Zimnik – dla potrzeb nadleśnictwa oraz ujęcie wody na potoku Leśnianka dla Browaru Żywiec.

Gmina Lipowa systematycznie prowadzi inwestycje związane z poprawą zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną oraz poprawą jej jakości.

Do zadań tych należą:

- Istniejący wodociąg w miejscowości Słotwina wykonany z rur stalowych o długości ok. 7,5 km z ilością przyłączy ok. 160 sztuk.
- Wodociąg w przysiółku Poddzielec zasilany od strony zbiorników w Słotwinie wybudowany z rur PE o długości ok. 4 km z ilością ok. 80 sztuk przyłączy.
- Budowa Sieci wodociągowej w miejscowości Sienna. Zasilanie wodociągu od strony miasta Żywca poprzez system dwóch przepompowni. Ilość wykonanej sieci ok. 12 km wraz z przyłączami z rur PE. Ilość wykonanych przyłączy ok. 200 sztuk.
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Lipowa finansowana z funduszy przedakcesyjnych „ZPORR” w latach 2005-2007. Sieć została wybudowana z rur PE o długości 57,1 km oraz przyłącza 17,6 km. Ilość wykonanych przyłączy 857 sztuk. Zasilanie wodociągu w Lipowej jest prowadzone poprzez rurociąg tranzytowy długości 4200 m z rur PE o śr. \varnothing 160. Do dwóch zbiorników żelbetonowych o pojemności $2 \times 150 \text{ m}^3$ zlokalizowanych na rzędnych wysokości 545 m n.p.m. na górze Bindowa. Rurociąg tranzytowy zasilany jest z miejscowości Sienna poprzez system pompowy $3 \times 30 \text{ kW}$. Przedstawionej sieci wodociągowej dla sprawnego funkcjonowania zostały zamontowane 2 hydrofornie na Podlas i na Zemankę oraz dla właściwego rozkładu ciśnienia zostały zabudowane 4 komory z reduktorami strefowymi.
- W latach 2008 – 2010 została wybudowana sieć wodociągowa na terenie miejscowości Leśna i Twardorzeczka w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie” źródła finansowania Fundusz Spójności 85%, środki własne 15%. Długość wykonanej sieci wodociągowej 58,85 km. Ilość wykonanych przyłączy 826 sztuk. Wykonawcą sieci w ramach kontraktu 20a była SKANSKA S.A

W roku 2010 rozpoczęto budowę sieci wodociągowej w Lipowej etap II finansowanego w 75% przez „PROW”. Te zadania zostały podzielone na 2 zakresy: I zakres – Słotwina Wandzle i Lipowa Bugaj sieć wodociągowa z rur PE wraz z przyłączami. Zasilanie wybudowanego wodociągu następuje poprzez wbudowaną hydrofornię w pobliżu zbiornika na Poddzielcu.

- II zakres sieci wodociągowej w Ostym wraz z przyłączami. Po wprowadzeniu aneksu do umowy i dokonaniu zmian w projekcie zrezygnowano z budowy ujęcia wody jak i rurociągu wody surowej. Natomiast wybudowano 2 zbiorniki wyrównawcze o pojemności 50 m³ oraz pompownię, która tłoczy wodę z istniejących zbiorników na Bindowej.
- Od roku 2018 działa ujęcie wody na Potoku Malinowskim.

Urząd Gminy prowadzi zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie dwóch sołectw tj. sołectwa Sienna i sołectwa Lipowa (oprócz przysiółków Lipowa Poddzielec i Lipowa Bugaj). Od 2012r. jest również administratorem sieci wodociągowej w miejscowości Leśna i Twardorzeczka.

Gmina, dokonuje zakupu wody z Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Żywcu.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują Spółki:

- Spółka Wodociągowa Lipowa Poddzielec,
- Spółka Wodociągowa w Słotwinie.

Aktualnie na obszarze gminy Lipowa istnieje ok. 129 km sieci wodociągowej, która obsługuje ok. 76 % mieszkańców.

Spółka Wodociągowa w Słotwinie oraz Lipowa Poddzielec posiada ujęcie powierzchniowe na potoku Kalonka, które zaopatruje mieszkańców wsi Słotwina oraz Lipowa Poddzielec. Ujęcie to o wydajności $Q_{\max} = 117,8 \text{ m}^3/\text{d}$, zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym wydanym przez Starostę Żywieckiego, jest usytuowane na dopływie „bez nazwy” potoku Kolonka w km 1+450, posiada dwa zbiorniki wyrównawcze o poj. 150 m³.

Na terenie gminy występuje ponadto ujęcie wody – źródło Zimnik – dla potrzeb nadleśnictwa oraz ujęcie wody na potoku Leśnianka dla Browaru Żywiec.

Odprowadzenie ścieków

Stan wyposażenia Gminy Lipowa w sieć kanalizacyjną jest bardzo dobry. Po wybudowaniu sieci kanalizacyjnej w latach 1995-1996 ok. 12,9 km w miejscowości Sienna i podłączeniu 240 budynków. Obecnie sieć kanalizacji sanitarnej obsługuje 87 % mieszkańców.

Ścieki z terenu gminy odprowadzane były do mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków typu „Eljot - 50, która została w roku 2011 przepięta do sieci ogólnospławnej z ukierunkowaniem na oczyszczalnię MPWiK w Żywcu.

W latach 2008- 2010 na terenie Gminy Lipowa wybudowano sieć kanalizacyjną w ramach projektu „Oczyszczanie ścieków na żywiecczyźnie”. Projekt jest realizowany w województwie śląskim na południu Polski, na terenie powiatu żywieckiego i obejmuje gminy: Żywiec, Węgierska Górka, Łodygowice, Radziechowy-Wieprz, Gilowice, Koszarawa, Lipowa, Milówka, Rajcza, Ujszoły, Jeleśnia.

Celem projektu jest poprawa zarządzania gospodarką ściekową w tym rejonie i dostosowanie jej do standardów określonych w dyrektywach Unii Europejskiej. Realizacja Projektu pozwoli na rozbudowę systemu oczyszczania ścieków o miejscowości położone w zlewni Jeziora Żywieckiego i górnego odcinka rzeki Soły. Ograniczy to znacznie odprowadzanie ścieków bezpośrednio do wód powierzchniowych i podziemnych oraz do gleby i w konsekwencji ochroni tereny wodonośne przed zanieczyszczeniem oraz pozwoli zachować naturalny krajobraz Żywieckiego Parku Krajobrazowego.

Zakres rzeczowy budowy sieci kanalizacyjnej w Gminie Lipowa w oparciu o Projekt „Oczyszczanie ścieków na Żywiecczyźnie”.

Podział na źródła finansowania:

- Fundusz Spójności – 85% ceny kontraktowej
- Środki własne – 15% ceny kontraktowej
- Kontrakt nr 20a – Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Lipowa

Zadania inwestycyjne Kontraktu:

- sieć kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej wraz z przyłączami o łącznej długości ok. 74,5 km wraz z 8 pompowniami ścieków.

Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej przez firmę SKANSKA S.A. -90,92 km Ilość wykonanych przyłączy 1506 sztuk

- Kontrakt nr 20b – Budowa sieci kanalizacyjnej w Gminie Lipowa

Zadania inwestycyjne Kontraktu:

- sieć kanalizacji grawitacyjnej i tłocznej wraz przyłączami o łącznej długości ok. 60,5 km wraz z 12 pompowniami ścieków.

Długość wykonanej sieci kanalizacyjnej przez firmę ABM Solid S.A.-. 51 km Ilość wykonanych przyłączy 700 sztuk.

Reasumując na dzisiejszy dzień Gmina Lipowa ma dobrze prowadzoną gospodarkę ściekową o czym świadczy łączna długość sieci kanalizacyjnej ok. 171 km.

Odprowadzanie wód opadowych

Odwodnienie dróg, z których wody deszczowe odprowadzane są głównie do przydrożnych rowów, stanowi istotne zagrożenie (szczególnie substancjami ropopochodnymi) dla czystości wód podziemnych i powierzchniowych.

Z uzyskanych danych wynika, iż długość kanalizacji deszczowej w Gminie Lipowa wynosi ok. 5,7 km, w tym:

- o wzdłuż drogi powiatowej - granica Żywca z Gminą Lipowa, do skrzyżowania na Gruby
- o długość chodnika z kanalizacją deszczową wynosi 1206 mb (rury PCV);
- o wzdłuż drogi powiatowej od kościoła - długość 800 mb; (w tym 500 mb PCV 300 mb betonowe);
- o wzdłuż drogi powiatowej od Moronia do granicy z Leśną 1250 mb w tym kanalizacji deszczowej 1000 mb;
- o wzdłuż drogi powiatowej od Lipowej centrum do byłego gimnazjum w Twardorzeczce – długość chodnika 2400 mb w tym kanalizacji deszczowej 1200 mb;
- o wzdłuż drogi od skrzyżowania w centrum koło szkoły podstawowej w Lipowej do drogi dojazdowej do cmentarza ok. 300 mb chodnika z kanalizacją deszczową (rury betonowe);
- o wzdłuż drogi powiatowej Lipowa centrum w kierunku Ostrego 1100 mb chodnika w tym ok. 800 mb kanalizacji deszczowej;
- o wzdłuż drogi powiatowej Ostre od kościoła w stronę Twardorzeczki 200 mb kanalizacji deszczowej;
- o wzdłuż drogi gminnej na Słotwinie od strażnicy nad kaplicę ok. 200 mb kanalizacji deszczowej.

Obiekty zlokalizowane poza zasięgiem kanalizacji deszczowej odprowadzają wody deszczowe według indywidualnych rozwiązań. Dla większości obszaru gminy indywidualny sposób odprowadzenia wód deszczowych będzie głównym rozwiązaniem.

13.3. Elektroenergetyka

Przez obszar gminy Lipowa przebiegają sieci elektroenergetyczne średniego, niskiego i wysokiego napięcia, w tym: linię napowietrzną 110 kV „Szczyrk-Żywiec”. Na terenie Gminy Lipowa nie są zlokalizowane linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia będące w eksploatacji spółki PSE (o napięciu 220 kV i wyższym). Jednocześnie jak wynika z pozyskanych informacji w planach rozwojowych krajowej sieci przesyłowej nie przewiduje się na terenie Gminy budowy nowych obiektów elektroenergetycznych o napięciu 220 kV i wyższym.

Gmina Lipowa jest zaopatrywana w energię elektryczną przez TAURON Dystrybucja Spółka Akcyjna.

Źródłem zasilania sieci średniego napięcia (SN) zlokalizowanej na terenie Gminy Lipowa jest stacja transformatorowa 110/15kV GPZ Zabłocie wyposażona w dwa transformatory 110/15kV o mocy 16 MVA. Odbiorcy energii zasilani są poprzez napowietrzno-kablowe oraz kablowe sieci średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz linie niskiego

napięcia. Główną stacją i rozdzielnią główną na terenie Gminy jest GPZ Zabłocie. Na terenie Gminy Lipowa znajduje się 37 stacji zasilających.

Według informacji spółki TAURON Dystrybucja Rejon Dystrybucji w Żywcu corocznie sieć energetyczna jest rozbudowywana, dobudowywane są nowe odcinki sieci napowietrznej linii energetycznej i dobudowywane są stacje transformatorowe zarówno wysokiego jak i niskiego napięcia. Wynika to z ciągłego rozwoju terenów wiejskich i potrzeby mieszkańców posiadania dostępu do nieprzerwanych dostaw energii elektrycznej.

13.4. Gazownictwo

Na obszarze Gminy Lipowa nie są zlokalizowane elementy gazowej sieci wysokiego ciśnienia, które eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. GAZSYSTEM S.A. nie przewiduje realizacji zadań inwestycyjnych do 2025 na obszarze Gminy Lipowa.

Sieć dystrybucyjna na terenie Gminy Lipowa obsługiwana jest przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. Obszar gminy Lipowa jest w części zgazyfikowany. Sieć gazownicza, rozdzielcza na terenie gminy ma różny stopień rozwinięcia. Zestawienie danych dotyczących infrastruktury gazowniczej, długości sieci rozdzielczej i przesyłowej na terenie gminy Lipowa zamieszczono w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Wielkość
Długość czynnej sieci ogółem w km	137,58
Czynne przyłącza gazu w sztukach	1 825
Czynne przyłącza gazu do budynków mieszkalnych w sztukach	1 780
Czynne przyłącza gazu w km	48,51

Sieć gazowa na terenie Gminy Lipowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych, nowych odbiorców z terenu Gminy. Rozbudowa sieci gazowej jest realizowana na bieżąco w miarę zgłaszanych potrzeb w ramach procesu przyłączeniowego.

13.5. Ciepłownictwo

Na obszarze gminy Lipowa brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Gęstość ciepła terenów gminy nie stwarza podstaw do budowy zcentralizowanego systemu ciepłowniczego dla zabezpieczenia potrzeb ciepłych.

Potrzeby w zakresie centralnego ogrzewania, ciepłej wody użytkowej oraz technologii obiektów użyteczności publicznej, zakładów wytwórczo – usługowych oraz budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego na terenie gminy Lipowa zaspakajane są z kotłowni lokalnych. Łączna moc kotłowni wynosi ok. 2,3 MW.

Na terenie gminy Lipowa występują budynki o łącznej powierzchni ogrzewanej około 200 tys. m² (budynki jednorodzinne, wielorodzinne i użyteczności publicznej), dla których określa się zapotrzebowanie ciepła na poziomie około 22 MW.

Największe zapotrzebowanie ciepła w tej grupie obiektów wynika z zaspokojenia potrzeb ciepłych budynków jednorodzinnych (ok. 19 MW). W chwili obecnej gospodarstwa domowe na terenie gminy Lipowa korzystają w zdecydowanej większości z niskosprawnych palenisk węglowych opalanych węglem (około 70% udział węgla w strukturze paliwowej pokrycia potrzeb ciepłych). Zanieczyszczenia emitowane są emitorami o wysokości około 10 m, co powoduje rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń po najbliższej okolicy.

W indywidualnym ogrzewnictwie, w większości funkcjonują jeszcze urządzenia grzewcze o przestarzałej konstrukcji jak kotły komorowe tradycyjne, bez regulacji i kontroli ilości podawanego paliwa do paleniska oraz bez regulacji i kontroli powietrza wprowadzanego do procesu spalania, o sprawności średniorocznej wynoszącej ok. 50%. W starych

nieefektywnych urządzeniach grzewczych spala się niskiej jakości węgiel niesortowany, a często także różnego rodzaju materiały odpadowe i odpady komunalne.

13.6. Telekomunikacja

Na obszarze gminy istnieje sieć teletechniczna, która zaspokaja zapotrzebowanie na usługi telekomunikacyjne. Sieci teletechniczne wykonane są przeważnie jako linie napowietrzne. Obszar częściowo objęty jest zasięgiem obsługi telefonii bezprzewodowej. Istniejąca sieć teletechniczna zaspokaja obecne potrzeby, posiada rezerwy przepustowości i umożliwia podłączenie nowych odbiorców. Dla zaspokojenia potrzeb na usługi telekomunikacyjne przyszłych odbiorców konieczna będzie rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej. Telefonii sieciowa i bezprzewodowa nie stwarza ograniczeń w zagospodarowaniu terenu.

13.7. Gospodarka odpadami

Po wprowadzeniu 1 lipca 2013 roku zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek gospodarowania odpadami należy do gmin. Gminy powinny zorganizować system zbiórki odpadów. Wiąże się to z dodatkowym obciążeniem administracyjno – prawnym i finansowym gminy, związanym z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami. W/w ustawa może przynieść samorządom wymierne korzyści. Dzięki niej możliwe stało się uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wywiązanie się ze zobowiązań wynikających z prawa unijnego. Jej celem jest także dbanie o czyste i nieskażone środowisko naturalne.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenu gminy Lipowa zajmuje się konsorcjum firm: Sanit Trans oraz Piotr Plast – Piotr Figura.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) dla mieszkańców gminy Lipowa znajduje się na terenie gminy Radziechowy Wieprz.

14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.

W niniejszym rozdziale zebrano uwarunkowania i kierunki rozwoju wynikające z następujących dokumentów:

- Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ zatwierdzony Uchwałą Nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.
- Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” przyjętej Uchwałą sejmiku nr III/47/1/2010 z dnia 17 lutego 2010 roku w sprawie: aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020 poprzez przyjęcie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020,
- Obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa gminę Lipowa zakwalifikowano do następujących stref funkcjonalnych:

1. **Wiejski Obszar funkcjonalny.** W procesach harmonijnego rozwoju obszarów wiejskich wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Jednocześnie wyzwaniem jest powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich. Kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, będą miały pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców tego obszaru funkcjonalnego.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- ochrona historycznych układów ruralistycznych;

- utrzymania tradycyjnej skali i form zabudowy;
- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy podmiejskiej;
- ochrona obszarów o wysokim potencjale glebowym przed ich nierolniczym użytkowaniem;
- zachowanie walorów przyrodniczych dolin rzecznych, w tym o charakterze zielonych użytków (m. in. łąki i pastwiska) oraz utrzymanie pełnionej funkcji korytarza ekologicznego;
- wprowadzanie stref ekotonowych cieków wodnych;
- kultywowanie lokalnych tradycji, w tym tworzenie markowych produktów turystycznych;
- rozwój turystyki i agroturystyki z uwzględnieniem minimalizacji konfliktów środowiskowych;
- rozwijanie inwestycji gospodarczych wykorzystujących lokalny potencjał rolniczy w powiązaniu ze szlakami komunikacyjnymi;
- ograniczanie niskiej emisji i minimalizowanie zapotrzebowania na energię oraz zmniejszanie emisji zanieczyszczeń;
- wyłączenie z zabudowy oraz przeznaczanie pod użytkowanie leśne lub rolne terenów na obszarach objętych powierzchniowymi ruchami masowymi gruntu i zagrożonych takimi ruchami.

2. **Obszar Górski.** Rozwój obszaru górskiego powinien być ukierunkowany na zapewnienie dostępu do usług publicznych przy uwzględnieniu skutecznej ochrony zasobów środowiska i zachowaniu tożsamości kulturowo-krajobrazowej.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- kształtowanie zabudowy o wysokiej jakości rozwiązań urbanistyczno-architektonicznych z wykorzystaniem tradycyjnych form i materiałów budowlanych;
- rozwój turystyki i agroturystyki wykorzystującej lokalne uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe, z uwzględnieniem minimalizowania konfliktów przestrzennych i środowiskowych;
- utrzymanie ekstensywnej gospodarki rolnej (kośnej i pasterskiej) na użytkach zielonych;
- wyłączenie z zabudowy oraz przeznaczanie pod użytkowanie leśne lub rolne terenów na obszarach objętych powierzchniowymi ruchami masowymi gruntu;
- wykluczenie możliwości przeznaczania pod zabudowę i infrastrukturę turystyczno-sportową terenów leśnych o istotnych walorach glebo- i wodochronnych.

3. **Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi.** Główne działania w obszarze funkcjonalnym winny koncentrować się na podnoszeniu stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne zagospodarowanie terenów, których rozwój powinien być podporządkowany zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu a wykorzystaniem gospodarczym. Priorytetem działań przeciwpowodziowych dla terenów obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych dokumentach planistycznych powinna być ochrona zabudowy, natomiast dla obszarów niezabudowanych i nieprzeznaczonych do zabudowy winien być zakaz zabudowy. Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią winno uwzględniać się obowiązujące zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią. Na wszystkich terenach województwa wskazanych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym należy uwzględnić ustalenia tych dokumentów.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- stosowanie zakazów i ograniczeń wynikających ze studiów ochrony przeciwpowodziowej;
- na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią przeznaczanie terenów niezainwestowanych i nieprzeznaczonych do zainwestowania w gminnych

dokumentach planistycznych na zielone użytki rolne (pastwiska, łąki) lub obszary zielonej infrastruktury;

- kształtowanie pokrycia terenu w sposób ograniczający odpływ powierzchniowy i sprzyjający retencji wód;
- dostosowanie sposobu zagospodarowania terenu do jego naturalnych cech, predyspozycji i walorów oraz odporności środowiska na antropopresję;
- wykluczenie możliwości przemieszczania zagrożenia powodziowego na tereny położone w niższym biegu rzeki;
- stosowanie prośrodowiskowych rozwiązań służących minimalizowaniu ryzyka powodziowego na obszarach o szczególnie cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych;

4. Obszar cenny przyrodniczo. Rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na ochronę walorów przyrodniczych obszarów cennych przyrodniczo. Cenne elementy środowiska przyrodniczego stanowią jednocześnie główne walory turystyczne województwa śląskiego, stwarzające możliwości rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej regionu. Funkcja ta jest ważnym czynnikiem nie tylko wzrostu, ale także aktywizacji gospodarczej wielu obszarów regionu. Jednakże rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej na obszarach cennych przyrodniczo winien zostać podporządkowany zachowaniu różnorodności biologicznej.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- utrzymanie aktualnego użytkowania na terenów o wysokich walorach przyrodniczych, których zasoby są uzależnione od prowadzonej ekstensywnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej i mają istotne znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej;
- wzmacnianie funkcji przyrodniczej korytarzy ekologicznych poprzez ograniczanie ich zainwestowania, usuwanie istniejących barier oraz kształtowanie struktur przestrzennych sprzyjających migracji gatunków;
- zachowanie ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej przyrodniczych obszarów prawnie chronionych i korytarzy ekologicznych w tym w obszarze dolin rzecznych;
- preferowanie ekoturystyki (turystyka przyrodnicza) na obszarach chronionych i obszarach cennych przyrodniczo szczególnie podatnych na degradację;
- planowanie inwestycji z uwzględnieniem ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków oraz ciągłości i drożności korytarzy ekologicznych, a w przypadku niemożliwych do uniknięcia kolizji stosowanie działań minimalizujących;

5. Obszar ochrony krajobrazów kulturowych. Rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na ochronę zasobów dziedzictwa kulturowego, zarówno materialnych jak i niematerialnych, mających szczególne znaczenie dla zachowania tożsamości regionu, kształtowania turystycznej i gospodarczej atrakcyjności województwa oraz tworzenia nowych miejsc pracy.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- ochrona i zachowanie historycznych układów urbanistycznych i ruralistycznych;
- ochrona krajobrazów historycznych i różnorodności kulturowej dla zachowania tożsamości regionalnej;
- zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, w szczególności najbardziej wartościowych zespołów i obiektów służących identyfikacji i promocji przestrzeni kulturowej;
- ochrona dóbr kultury współczesnej przed degradacją poprzez zapisy w gminnych dokumentach planistycznych;

6. Obszar przygraniczny. Rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na stymulowanie wzrostu gospodarczego i rozwoju przedsiębiorczości poprzez współpracę międzynarodową, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, turystyki, wspólnego przeciwdziałania klęskom żywiołowym, itp.

Dla ww. obszaru ustala się zasady zagospodarowania, w szczególności:

- integrowanie planów zagospodarowania turystycznego obszarów chronionych w strefie granicznej polsko-czeskiej i polsko-słowackiej;
- koordynowanie planów i programów ochrony na obszarach chronionych i cennych przyrodniczo położonych po obu stronach granicy;
- integrowanie systemów i sieci transportu publicznego;
- integrowanie planów budowy sieci przesyłowych.

15. WPŁYW UWARUNKOWAŃ NA PRZYJĘTE ROZWIĄZANIA

Przeprowadzona analiza uwarunkowań, w tym analiza potrzeb i możliwości rozwoju gminy wykazuje możliwości dokonania zmiany w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy w ściśle określonym zakresie. Wynik przeprowadzonych bilansów terenów jednoznacznie wskazuje na nadwyżkę terenów przeznaczonych pod funkcje budownictwa mieszkaniowego, zarówno wielorodzinnego jak również jednorodzinnego. Wolne tereny budowlane są wyznaczone zarówno w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jak i w obszarach wyznaczonych w obowiązującym studium poza terenami wyznaczonymi na te cele w planach miejscowych. Zgodnie, zatem z obowiązującymi przepisami nie można wyznaczyć nowych terenów budowlanych (pod budownictwo mieszkaniowe) poza obszarem tzw. zwartej struktury funkcjonalno – przestrzennej.

W zakresie pozostałych funkcji, tj. usług i przemysłu przeprowadzone analizy wskazują również na nadwyżkę tych terenów. W ostatnim okresie (według danych GUS-u) nie realizuje się tego typu obiektów. Na chwilę obecną wystarczają wyznaczone w planie rezerwy.

Zasadnym jest natomiast wyznaczenie nowych terenów pod funkcję rekreacyjno – turystyczną. W związku z rozwojem gminy pod kątem turystyki i wypoczynku proponuje się wyznaczyć w gminie tereny na ten cel. Należy uwzględnić obszary cenne przyrodniczo, tj. obszar Natura 2000 oraz Park Krajobrazowy tak, aby nie powodować konfliktu funkcji rekreacyjno – turystycznej z chronionymi siedliskami czy potrzebami ochrony krajobrazu. Proponuje się wyznaczenie terenów o ww. funkcji we wschodniej części gminy. Należy, w pierwszej kolejności wziąć pod uwagę tereny, które były już wyznaczone od ten cel w poprzednio obowiązujących dokumentach, a utraciły swój status. Na etapie uwarunkowań nie jest celowym określanie dokładnej powierzchni projektowanych terenów, ze względu na charakter funkcji. W ramach funkcji rekreacyjno - turystycznej mogą się pojawić obiekty o większej powierzchni i kubaturze czy tereny otarte o znacznych powierzchniach.

W zakresie polityki dotyczącej rozwoju terenów budowlanych, po dokonanych analizach uwarunkowań, w tym złożonych wniosków należy rozważyć zmianę minimalnego wskaźnika intensywności zabudowy. Zmiana ww. wskaźnika będzie miała na celu możliwość realizacji małych obiektów, np. garaży czy budynków gospodarczych na dużych działkach. Należy również skorygować minimalną wysokość zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej poprzez zwiększenie parametru. Umożliwi to realizację obiektów w terenach o zróżnicowanych rzędnych.

Obszar Natura 2000 oraz Śląski Park Krajobrazowy znajduje się w zachodniej części gminy. Obejmuje przede wszystkim obszary kompleksów leśnych na stokach Skrzycznego, w Dolinie Zimnika i w okolicach. Położenie ww. obszarów nie koliduje z istniejącym i z planowanym zainwestowaniem. W obszarach chronionych nie powinno się planować większych zmian w zakresie zainwestowania.

Zagrożenie powodziowe będzie miało wpływ na przyjęte w projekcie studium rozwiązania, w tym na zasięg stref przeznaczonych do zainwestowania. Proponuje się pozostawić jako budowlane tereny wyznaczone w obowiązujących planach miejscowych, bez możliwości poszerzenia o nowe tereny.

Osuwiska, w tym aktywne i okresowo aktywne znajdują się głównie w zachodniej części gminy, w obszarze kompleksów leśnych, w związku z tym w małym stopniu kolidują one z terenami przeznaczonymi pod zabudowę. Proponuje się pozostawić jako budowlane tereny wyznaczone z obowiązujących planach miejscowych, natomiast w osuwiskach aktywnych i okresowo aktywnych wprowadzi politykę ograniczenia zabudowy.

Z analizy uwarunkowań w zakresie komunikacji wynika, że należy utrzymać istniejący układ dróg zbiorczych i lokalnych (głównie drogi powiatowe) z założeniem ich modernizacji. Powinien następować sukcesywny rozwój dróg dojazdowych i wewnętrznych obsługujących poszczególne kwartały zabudowy. Nie planuje się rozwoju kolei na terenie gminy Lipowa. W obszarze planuje się uruchomienie lądowiska dla samolotów i dla śmigłowców. Planowana lokalizacja nie stoi w kolizji z obszarami chronionymi jak również nie koliduje z istniejącą i z planowaną zabudową. Lądowisko powinno mieć nawierzchnię darniową ze względu na lokalizację na III klasach gruntu (brak potrzeby trwałego wyłączenia z produkcji).

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury uznaje się, że sieć wodociągowa i kanalizacyjna jest rozwinięta w stopniu dobrym. Planuje się dalszy sukcesywny rozwój w związku z postępującą zabudową.

Ustalone w Planie Zagospodarowania Województwa Śląskiego 2020+ zadania rządowe nie mają wpływu na sposób zagospodarowania obszarów gminy Lipowa. Droga ekspresowa S1 jest już zrealizowana i nie planuje się jej przebudowy lub modernizacji.

W obszarze drugiej zmiany studium w obrębie Majątku Ziemskiego w Lipowej planuje się uruchomienie lądowiska dla śmigłowców oraz terenów usługowych.

W/w inwestycje nie będą miały negatywnego wpływu na środowisko przyrodnicze ze względu na położenie terenów objętych zmianą studium poza otuliną Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego. Inwestycja związana z planowanym lądowiskiem nie będzie kolidowała z terenami mieszkaniowymi, albowiem najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 260 m od niego, poza tym w jego najbliższym sąsiedztwie znajdują się już zabudowania obsługi gospodarstwa rolnego, gdzie prowadzona jest obecnie działalność rolnicza.

Natomiast obszar przewidziany pod funkcję usługową stanie się nowym miejscem pracy dla okolicznych mieszkańców.

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej w sołectwie Leśna planuje się przebudowę istniejących i realizację nowych ujęć wodnych oraz dopuszczenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW (fotowoltaika), co będzie również miało wpływ na przebudowę ujęć wodnych oraz zmianę granicy strefy ochrony bezpośredniej ujęcia wody.